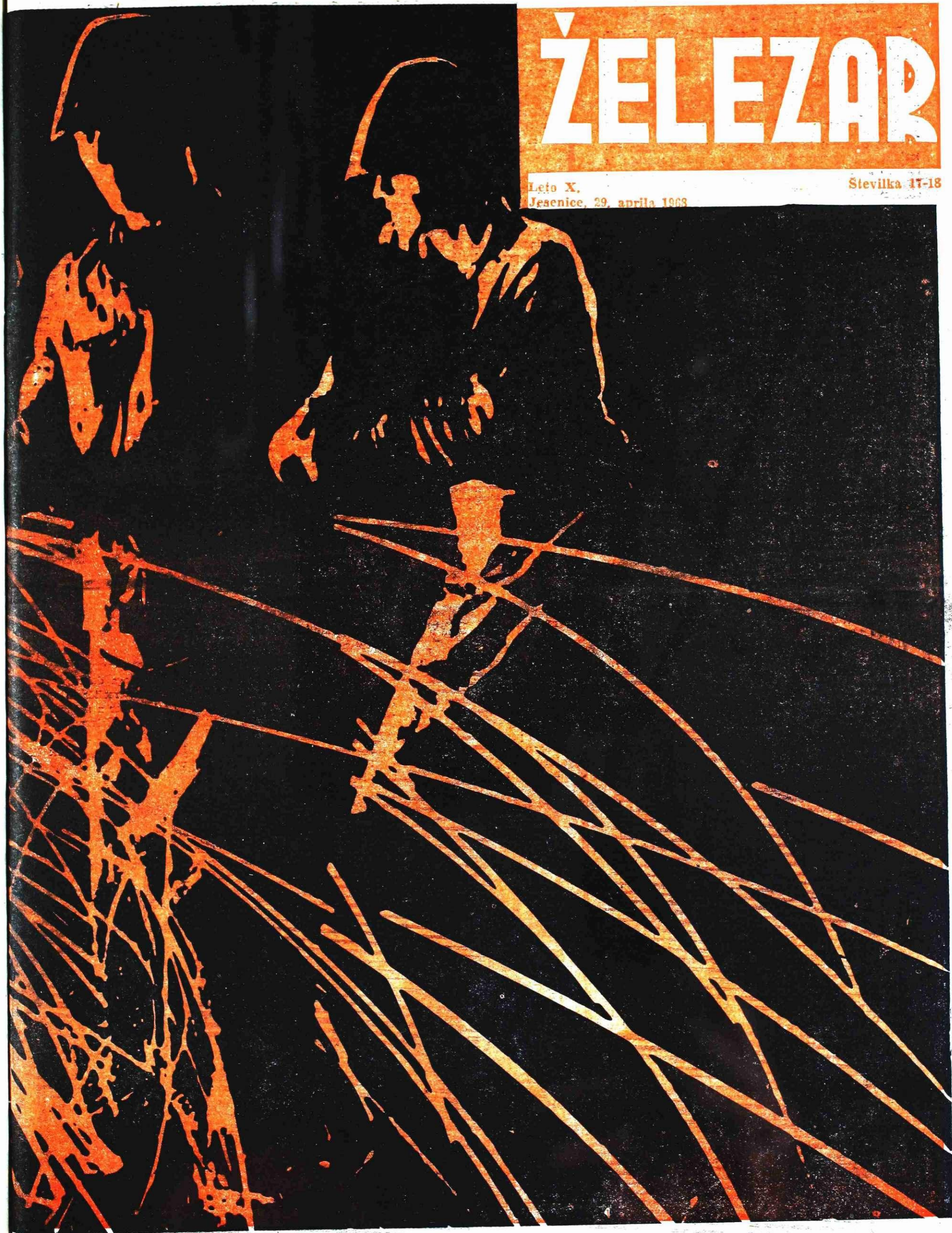

ŽELEZAR

Leto X.
Jesenice, 29. aprila 1968

Številka 17-18

Letošni prvi maj

PRAZNIK DELA, ta edinstveni praznik vseh delovnih ljudi, ne samo onih, ki so ga morali nekdanje praznovati na oddaljenih poljanah in gozdovih, preganjani od žandarmerije in policije, je postal praznik res vseh delovnih ljudi. Celo cerkev je ta dan priznala kot praznik dela. Ta dan je postal res praznik vseh delovnih ljudi zato, ker so bili enotni in združeni pri praznovanju tega dne, kljub žrtvam, na katere so morali biti vedno pripravljani.

Taka enotnost in edinstvo nam je tudi danes potrebno pri prestopu velike stopnice v našem razvoju, iz starega obrtniškega načina proizvodnje v razviti, današnji industrijski način proizvodnje. Ta korak pa zahteva enotnost v kolektivu, enotnost v panogi, pa tudi enotnost v celotnem gospodarstvu. Brez tega je nadaljnji napredek industrije zaviran in deloma celo onemogočen.

Kljub naši decentralizaciji s ciljem čim bolj približati upravljanje proizvajalcem, posamezne ekonomske ali delovne enote morajo imeti vedno osnovni občutek skupnosti in povezanosti z ostalimi delovnimi enotami istega kolektiva. Zavedati se moramo, da obračun dohodka po enotah nima za cilj, da bi ena enota ustvarjala boljši dohodek na račun druge, temveč da vsakdo doprinese svoj del k temu, da vsi skupaj ustvarimo čim večji dohodek in da je res pozitiven samo povečan dohodek posamezne enote v povečanem dohodku v okviru skupnosti delovnih enot. Le če bomo tako gledali na sistem dohodka v skupnem podjetju, potem je ta perspektiven, ne pa v raznih grožnjah nabave fazne proizvodnje izven skupnosti, z odprtim vprašanjem stroškov za vložena sredstva enote, ki je do sedaj proizvajala ta polfabrikat. Poglobljanja v ekonomičnost svoje enote, v druge pa le s ciljem pomoči, mora biti osnovno gibalno in pogoj enotnosti kolektiva.

Z integracijskimi posegi je potrebno ojačati enotnost panoge. Pri nas je to konkretno združitev železarn Jese-nice, Ravne in Štore v enotno integrirano podjetje. Moderni industrijski postopki, sodobna nabava in prodaja, servisne službe, vodstvo finančnih akcij — tako po liniji obratnih sredstev kot onih za razširjeno reprodukcijo, zahtevajo povečanje kapacitet, proizvodnih količin, produktivnosti in koriščenja kapacitet pa tudi koncentracijo finančnih sredstev in intelektualnih kapacitet. Tako pot s hitrimi in velikimi koraki stopa vsa industrija in zadnji čas še posebno železarska v celotnem svetu. Združitev slovenskih železarn v skupno podjetje z ustrezno proizvodnjo in ekonomsko stimulacijo in samostojnostjo pri polni zavesti enotnih skupnih interesov bo pokazalo, kako posamezne panoge lahko v skupno korist in v korist posamezne železarne uresničujejo specializacijo, delitev dela, enotno tržno in razvojno politiko, sporazumno in enotno vlaganje sredstev v razširjeno reprodukcijo. Osnovni elaborat o taki integrirani enoti je sedaj že v razpravi in bo dopolnjen s podatki, ki so potrebni za širšo razpravo v kolektivu vseh treh železarn in za referendum o združitvi. Samo če bomo enotni v naših gledanjih, bo integracija uspela in bomo prihodnji PRVI MAJ že lahko praznovali v okviru združenih železarn.

V jugoslovanskem gospodarstvu pa se pripravljajo ožja povezava proizvajalcev železa in jekla s svojimi potrošniki. Tudi v teh grupah morajo biti enotni pogledi, glede dogovarjanja med zainteresiranimi grupacijami industrije, ki naj bo osnova nadaljnjega razvoja našega gospodarstva. Prvi tak dogovor je bil sklenjen med Združenjem jugoslovanskih železarn in Svetom za kovinsko-predelovalno in elektroindustrijo zvezne zbornice v decembru lanskega leta po vprašanju urejevanja uvoza jekla. Drugi dogovor pa se sedaj pripravlja po vprašanju uvoza opreme, tako metalurške kot opreme za ostale panoge. Samo enoten nastop proizvajalcev jekla in predelovalcev tega jekla lahko poveča porabo jekla v naslednjih letih in s tem napredek tako vseh železarn, kot vse predelovalne industrije. Zaključni dogovori in njihovo izvajanje bo mnogokrat naletelo na težke ovire, ker so odprta še mnoga vprašanja, ki se pa morajo z dobro voljo reševati in postavljati osnovne pravilne odnose med zainteresiranimi panogami v okviru enotnega jugoslovanskega gospodarstva.

Namesto medsebojnega napadanja in iskanja kratkotrajnih koristi na račun drugega, je treba težave reševati strpno in skupaj. Samo usklajeno in enotno nastopanje nam lahko zagotovi ustrezno mesto v mednarodni delitvi dela in v obrambi položaja ene ali druge domače proizvodnje, pred pritiskom industrije razvitih dežel.

Za tako enotno politiko v podjetju, v panogi in v celotnem gospodarstvu pa je treba biti pripravljen tudi nekaj žrtvovati, vendar so te žrtve vedno povrnjene, če ne takoj, pa v dolgoročnem planu. Želja in hotenje po enotnem gledanju na skupne probleme in naloge železarn, naše panoge in našega gospodarstva, naj bo poleg prijetnega odmora in zabave voščilo za 1. maj 1968.

inž. Matevž HAFNER

Kam je odšlo 7 odstotkov osebnega dohodka?

Takšno vprašanje smo v zvezi z izplačilom os. dohodkov za mesec marec večkrat slišali med člani kolektiva. Ker je vprašanje v resnici zelo preprosto, naj bo takšen tudi odgovor. Nikamor ni odšlo teh 7 % osebnega dohodka, ker so bili ustvarjeni samo na papirju, torej jih v resnici nikjer ni bilo.

Ker je odgovor že »zapletel« situacijo, pa naj bo razlaga, odnosno utemeljitev nekoliko širša. Najprej, da smo na jasnem, kako neko podjetje, med temi tudi naše, pride do osebnega dohodka, odnosno kako to svojo pravico pred »družbo« tudi dokáže. Račun je preprost: od tega kolikor si za svoje proizvode iztržil, plačaš vse stroške od materiala, obresti, amortizacijo in prispevkov, do družbenih obveznosti, pa ti na koncu ostane dohodek. Tega ima pravico razporediti najvišji samoupravni organ t. j. delavski svet podjetja na osebne dohodke in sklade. Takšen, z zakonitimi predpisi odrejen način ugotavljanja in delitve dohodka pa se dejansko izvaja samo enkrat na leto, t. j. ob sestavljanju in sprejemanju zaključnega računa ali letne bilance.

Mislím, da je vsakomur izmed nas jasno, da ne moremo celo leto čakati na tako ugotovljeni dohodek in še na sklep samoupravnega organa, kdaj in kako ga bo razdelil na osebni dohodek in sklade. Vsled tega uporabljamo med letom druge »instrumente« ali osnove, po katerih skušamo čim bolj natančno ugotoviti, kolikšna bo pravzaprav ta naša pravica do osebnega dohodka. Tu pa že pridejo v poštev predvidene osnove iz finančnega načrta, ceniki za osebne dohodke in približno ugotavljanje, kako poteka proizvodnja, prodaja, stroški itd. Osnovna predvidevanja, ki jih razumljivo vsakoletni finančni načrt precizira na

poedine stroške in obveznosti so predvsem:

- planirana vrednost prodaje
- predvideni stroški in
- predvideni dohodek z vnaprej določenim razmerjem delitve na os. dohodek in sklade.

Iz tega prav lahko izračunamo, koliko os. dohodka smemo porabiti vsak mesec, da bi se na koncu čim bolj približali resničnemu obračunu. Ker je treba najkasneje v roku 8 dni po zaključku vsakega meseca vedeti, koliko denarja bo »odšlo« za os. dohodek, se moramo opreti na takšne osnove, ki so pač znane. To pa so: vrednost prodane robe za vso Železarno in po cenikih ugotovljen os. dohodek za vsako del. enoto znižati za 7 % ali nekoliko predvsem vplivajo na izračun dohodka, v tem času ni mogoče še ugotoviti, izračunavamo višino mes. osebnega dohodka samo v odnosu na realizacijo, pri čemer nam vsak dinar realizacije, prinese 16 par ali 16 % osebnega dohodka. Takšno razmerje pa

izhaja iz našega finančnega načrta, kjer je izračunano, da nam bo 66.2 milijarde Šdin realizacije prineslo v blagajno 10.8 milijarde osebnih dohodkov. Pri tem moram ponovno poudariti, da le v primeru, če stroški ne bodo večji od predvidenih.

Z nakazanim postopkom torej izračunamo koliko os. dohodkov smemo porabiti za vso Železarno. Vsi pa vemo, da se Železarna v samoupravnem in če hočete tudi v obračunskem smislu deli na 27 samostojnih delovnih enot, od katerih hoče vsaka imeti »svoj« osebni dohodek. Za takšno ugotovitev pa obstojajo od DS-a potrjeni ceniki ali določila, po katerih ugotavljamo višino os. dohodka po del. enotah. Čim bolj »popravljamo« cenike, tem več je tako izračunanega os. dohodka, ki pa nima več kritja niti v realizaciji, ker preseže preje omenjenih 16 %, še manj pa v dohodku, če so stroški v naraščanju. Vsled tega mora nujno priti do izravnave, ki jo imenujemo, s pri nas zelo popularno tujo besedo, kar — restrikcija.

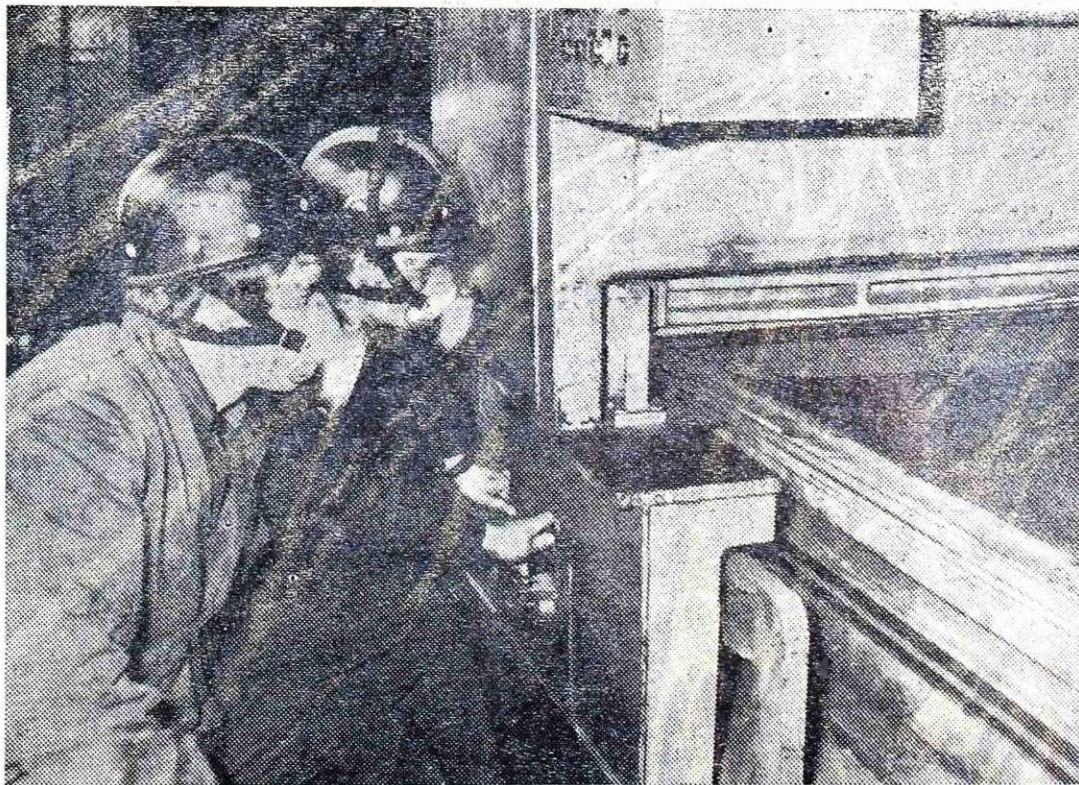
Če za mesec marec uporabim za pojasnilo še obračunski primer, izgleda izravnavna takole:

dosežena realizacija	57.523.299 Ndin
teoretični »priliv« na os. dohodek 16 %	9.203.728 Ndin
po cenikih izračunani os. dohodek	9.922.537 Ndin
ostane brez kritja 7,2 % ali	718.809 Ndin

Da izravnamo obe vrednosti, moramo pač vse izračunane vsote, ki izhajajo iz cenikov za posamezne del. enote znižati za 7 % ali nekoliko poetično povedano, iz oblakov priti na trdna tla. S tem pa mislim, da sem tudi pojasnil, kam »odhaja« ta

del osebnega dohodka in bo odhajal v različnem % vse dotlej, dokler z našim gospodarstvom v Železarni ne bomo ustvarili več dohodka, kolikor ga vsebujejo številke v cenikih.

SM

Delavca pri delu na stroju za poliranje prokrom pločevir

Proizvodnja in realizacija v prvih štirih mesecih 1968

Mere, ki jih je na osnovi sporazuma sveta za kovinsko industrijo in Združenja jugoslovanskih železarn predpisal zvezni izvršni svet, so nam dale možnost boljšega poslovanja v letošnjem letu. V drugi polovici decembra so pričela v večji meri dotekati na-

ročila in smo razen manjših izjem v januarju prejeli zadosti naročil za nadaljnje delo. Res je, da naročila niso tako ugodna kot v I. kvartalu lanskega leta, saj manjka mnogo ugodnih kvalitet, ki so nam prinašale primeren dohodek. Obremenitev z na-

ročili je vendar zadostna, da lahko izvršujemo zastavljene plane. Iz tabele se vidi gibanje skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije po mesecih v primerjavi s povprečjem 1. in 2. polletja (april 1968 — ocena).

in ni bilo mogoče poskrbeti zadostnih naročil valjanega materiala za predelavo.

V hldni valjarni so bile težave zaradi defekta na motorju ogrođja demag v januarju. V žičarni pa je stalno pomanjkanje delovne sile, ki se pa delno že priučuje za žičarje.

V žebeljarni smo tudi prepozno uspeli povečati stalež. Elektroodni oddelek se je približal planirani proizvodnji.

V proizvodnji se trudimo zlasti, da bi v cilju boljšega gospodarjenja zvišali izplen in zmanjšali porabo toplotne energije ter izmečka proizvodnje. V mesecu marcu so rezultati boljši, vendar so še rezerve, ki jih bomo s skupnimi napori lahko rešili. Zahtevajo pa strogo izvajanje predpisov tehnološkega reda in pa borbenost vseh, ki sodelujejo v proizvodnem procesu.

Delna možnost za izboljšanje dela so v boljšem izkoriščanju časa naprav, z boljšim vzdrževanjem. V zadnjem času, ko je proizvodnja narasla, se kažejo napake na napravah, ker so bodisi šibko dimenzionirane ali pa neustrezno vzdrževane. Nujna dolžnost vzdrževanja je, da

prve in druge napake odstrani in doseže zmanjšanje zastojev na žerjavih, kar nam že nevarno ovira redno proizvodnjo.

Izkoriščanje naprav tudi kadar ni zastojev, še ni zadovoljivo in bi morali nadaljnja prizadevanja usmeriti v to, da proizvodne naprave delajo vsaj sedem ur na izmeno. Da bi to dosegli, je potrebno, da uredijo razdelilnico hrane tako, da je razdeljevanje čim bolj tekoče. Prav tako se morajo urediti tudi umivalnice, da bo na razpolago zadosti tople vode ob koncu izmene. Vsak pa bi se moral zavedati, da polno izkoriščanje naprav ni časa zboljšuje poslovni uspeh oziroma enote podjetja.

Ob koncu moramo poudariti, da se je proizvodnja in realizacija izboljšala v odnosu na lansko drugo polletje in da je bilo zlasti v zadnjih mesecih obratovanje mnogo boljše kot prej. Trdimo pa lahko, da imamo rezerve za izboljšanje in da moramo, če želimo svoje poslovanje in s tem svoj standard izboljšati, te rezerve v letošnjem letu v veliki meri izkoristiti.

B. Homovec

Obrat:		Poprečje		Januar	Februar	Marec	Ocena april
		1. poll. 1967	2. poll. 1967	1968	1968	1968	1968
Plavž	t	11.994	10.418	11.794	10.132	11.477	10.800
SM jeklarna	t	28.582	22.473	23.299	25.321	32.005	31.500
EL jeklarna	t	5.240	4.742	4.499	5.962	6.340	6.050
Livarne	t	1.208	702	409	373	1.042	1.085
Bluming	t	18.579	17.923	20.078	25.093	28.212	31.000
Štekel	t	2.450	4.741	6.259	7.865	8.010	10.000
Profilarna	t	266	95	60	83	54	50
Težka proga	t	8.900	6.190	5.036	4.295	5.062	5.380
Lahka proga	t	3.561	2.858	2.902	2.992	3.135	3.280
Valjarna 2400	t	7.806	6.620	6.722	7.298	7.166	7.500
Valj. tank. pl.	t	3.847	3.673	3.938	3.982	4.365	4.500
Valj. žice	t	5.108	3.843	3.705	4.144	4.814	5.000
Jeklovlek	t	676	866	717	722	762	760
Hlad. valj.	t	2.062	1.383	1.358	2.120	1.953	2.000
Žičarna	t	3.808	3.150	3.199	3.630	3.735	3.800
Zebliji	t	661	620	750	710	842	830
Bodeča žica	t	207	167	152	176	181	195
Elektroodni	t	792	700	760	737	801	850
Prašek	t	52	22	22	47	54	40
Blagovna proizvodnja	t	84.233	20.451	21.550	24.050	25.134	24.500
Realizacija N din milj.		54,2	43,5	45,1	53,2	57,5	56,—

V januarju smo pričeli z znižano zalogo ingotov, slabov, gredic, valjane in vlečne žice, ki smo jo v želji za zmanjšanjem obratnih sredstev še nadalje zmanjševali. To nam dela občasno velike težave, ker nam najmanjša težava v tehnologiji že povzroči spremembo programa v naslednji etapi ali celo manjši zastoj. Ker nova valjarna žice zaradi zakasnele dogotovitve še ne daje dovoljne količine žice, se nam problemi nizkih zalog še stopnjujejo.

V januarju smo se znašli tudi pred problemom delovne sile. V lanskem letu smo stalež zmanjšali v celoti za 251, v proizvodnih obratih pa za 221. Delno pa smo prešli tudi na 42-urni delavnik. Res smo ukini eno izmeno težke proge in pocinkovalnico cevi, vendar to ni kompenziralo potreb. Ker ni ustrezne delovne sile v bazenu, stalež letos

le počasi raste.

Posebne težave so še s kvaliteto ljubijske rude, ki včasih po vsebnosti FE pada pod 35 %, podzrno pa je do 70 %. Težava se že vleče od zadnjega kvartala lani do sedaj in kljub obljubam predstavnikov Ljubije, da se bo situacija izboljšala, to še ni uspelo.

Podrobnosti v tabeli kažejo, da proizvodnja v glavnem v odnosu na drugo polletje lanskega leta povsod raste.

Na plavžu se je zaradi težav, ki so že omenjene zaradi rude, kakor zaradi remonta kavperja, proizvodnja šele v zadnjem času spet približala planu, vendar rezultati zaradi porabe koksa še niso zadovoljili.

Jeklarna je dosegla pri delnem obratovanju s petimi pečmi kljub pomanjkanju elektro energije nov rekord s proizvodnjo 38.300 ton. Tudi na blumingu in štekel valjarni so rezultati bistveno

boljši od dosedanjih. Težka proga in lahke proge valjajo z manjšimi posadami kot prej in je zato proizvodnja manjša. Na žalost nova valjarna žice še ni v polnem obratovanju in se proizvodnja počasi dviga. Za skupno in blagovno proizvodnjo nam iz tega razloga manjka kakih 3.000 ton mesečno, ki jih bomo z velikim prizadevanjem morali nadoknaditi z drugimi obrati in s poznejšo povečano proizvodnjo.

Zaradi tega še vedno obratuje stara valjarna žice na dve izmeni, ki sta pa razredčeni z dodatno delovno silo, ker je del sodelavcev iz starih obratov že v novi valjarni žice in nam to povzroča precejšnje težave.

Valjarna debele pločevine in tanke pločevine se gibljeta v bližini plana. Jeklovlek ima manj proizvodnje zaradi tega, ker je dobil prepozno naročila, delno šele v februarju

Jugoslavija na 26. mestu v svetovni proizvodnji surovega jekla

V spodnji tabeli je prikazana proizvodnja surovega jekla v letu 1966 in 1967 za vse tiste države, ki so proizvedle v letu 1967 več kot en milijon ton. Številke so zaokrožene, proizvodnja pa je navedena v milijon tonah:

	1966	1967
1. ZDA	124,7	118,0
2. Sovjetska zveza	96,9	102,0
3. Japonska	47,8	62,2
4. Zahodna Nemčija	35,3	36,7
5. Velika Britanija	24,7	24,3
6. Francija	19,6	19,7
7. Italija	13,6	15,9
8. LR Kitajska	12,0	14,0
9. Poljska	9,9	10,3
10. Čehoslovaška	9,1	9,9
11. Belgija	8,9	9,7
12. Kanada	9,0	8,9
13. Indija	6,6	6,6
14. Avstralija	5,9	6,4
15. Švedska	4,8	4,8
16. NDR	4,5	4,7
17. Španija	3,8	4,5
18. Luksemburg	4,4	4,5
19. Romunija	3,7	4,0
20. Južnoafriška republika	3,3	3,7
21. Brazilija	3,6	3,6
22. Nizozemska	3,3	3,4
23. Avstrija	3,2	3,0
24. Mehika	2,7	3,0
25. Madžarska	2,7	3,0
26. Jugoslavija	1,9	1,9
27. Argentina	1,3	1,3
28. LR Koreja	1,3	1,3
29. Bolgarija	0,7	1,2

Pet največjih proizvajalcev jekla s proizvodnjo čez 20 milijonov ton je proizvedlo v letu 1967 skupno 343 milijonov ton. To je 69 % svetovne proizvodnje, tako da so vse ostale države proizvedle le še 31 %.

K.

Delovnemu kolektivu Železarne in vsem delovnim ljudem občine

čestitajo ob 1. MAJU

- UPRAVA PODJETJA
- SAMOUPRAVNI ORGANI ŽJ
- SINDIKALNA ORGANIZACIJA ŽJ
- KONFERENCA ZKS ŽJ
- KONFERENCA ZMS ŽJ
- UREDNIŠTVO ŽELEZARJA

Preizkus pismenosti

V prejšnji številki napovedana akcija za preizkus pismenosti je v polnem teku. Seveda pa to akcijo spremlja tudi določena polemika, predvsem tistih sodelavcev, ki so vključeni v ta preizkus. Na to smo tudi računali, zato želimo v zvezi s tem dati še nekaj pojasnil, katere upamo, da bodo prizadeti z razumevanjem upoštevali.

Akcija predvsem ni samovoljna kaprica kakšnega referenta, temveč čisto z določenim ciljem postavljena naloga izvršnega odbora sindikata železarne Jesenice, ustrežni službi v izvedbo. Nadaljnji potek je več ali manj znan.

Ker se pojavljajo na račun te akcije razne umestne in neumestne pripombe, smatramo za potrebno, da dodatno pojasnimo določene stvari, ki povzročajo neugodovanje med sodelavci.

1. Preizkus pismenosti ima samo ta namen, da točno ugotovimo številčno stanje ljudi v naši Železarni, ki so nepismeni oz. polpismeni. Podatki, s katerimi razpolagamo v kartotekah, so nezanesljivi, kar potrjujejo tudi rezultati dosedaj izvedenega preizkusa pismenosti.

2. V preizkus pismenosti so zajeti vsi člani kolektiva, ki imajo v osebni kartoteki vpisane 4 ali manj razredov osnovne šole in teh je 1.400. Od 18.4. do vključno 22.4.1968 je bilo na preizkusu 145 članov kolektiva. Od teh ni doseglo kriterijev za priznanje pismenosti 12 ali 12,5 %, polpismenih pa je bilo 17 ali 8,5 %, torej skupno 29 takih, ki jih bo treba z dodatnim osnovnim šolanjem opismeniti.

3. Strokovna grupa, ki izvaja to akcijo, se je dobro zavedala, da bodo pri tem prizadeti tudi sodelavci, ki kljub nizki osnovnošolski izobrazbi dobro obvladajo pismenost, toda žal drugače ne gre. Tudi kontrolor kvalitete mora pregledati na stotine kvalitetnih izdelkov, da najde med njimi tistega, ki ne ustreza predpisanim normam.

Delo strokovne grupe pa otežkoča nezainteresiranost posameznikov oz. slaba udeležba. Vzrok temu je nedvomno določena bojazen pred preizkusom. Zato želimo ponovno poudariti, da preizkus pismenosti ni isto kot preizkus znanja. Tovariši, ki so ta preizkus že opravili, sedaj vedo in želimo, da povedo tudi ostalim, da je metoda preizkusa pismenosti tako enostavna, da ne predstavlja prav nobenega fizičnega ne umskega napora, zato naj vsi, ki so oz. bodo še vabljeni, zanesljivo tudi pridejo. Naj ne bi bil za zgled primer, ko je delavec prejel vabilo za preizkus, pa ga je demonstrativno vrnil kadroviku, kljub temu, da je prav ta delavec po izjavi sodelavcev dejansko nepismen.

Omenim naj še pripombe zakaj so tudi starejši delavci dolžni opraviti ta preizkus. Če hočemo ugotoviti točno stanje v Železarni, potem ne moremo upoštevati starostnih omejitev. Pri tem smo izhajali iz predpostavke, da kljub obsežni in zahtevni akciji, za posameznika to ne preestavlja nič drugega, kot da žrtvuje vsaj 45 minut časa, kolikor traja preizkus ene skupine.

Statistično ugotavljanje nepismenosti je šele prva faza in nam točne podatke lahko zagotovi le 100 % udeležba. Druga faza te akcije pa bo organizacija posebne večerne osnovne šole. Tedaj bo pa točno določena tudi starostna omejitev in sicer do katerega leta starosti bo obisk šole še obvezen. Zaenkrat to še ni določeno.

Pripominjamo, da bo strokovna grupa izvedla svojo nalogo v celoti. Tisti ki na prvo vabilo niso prišli na preizkus, so s tem sicer povzročili določene težave pri delu in se bo akcija na ta račun po nepotrebnem zavlekla, vendar upamo, da bomo s podporo samoupravnih organov zagotovili tudi popolno udeležbo in uspešen zaključek.

Gračnar

Bolezenski dopusti na seji zbora DE

Te dni smo prejeli zapisnik dveh sej zbora DE v profilnih valjarnah. Prisotnih je bilo 97 članov kolektiva, obravnavali pa so izpolnjevanje načrta za prvo četrtletje. Potrdili so tudi predlog kandidatne liste za volitve novih samoupravnih organov.

Ker smo o izpolnjevanju proizvodnega načrta v profilnih valjarnah že na kratko poročali, podatkov ne bi ponavljali, ampak bi poročali o tistem delu seje, ko so člani kolektiva razpravljali o proizvodnih stroških ter bolezenskih dopustih. O pomembni vlogi proizvodnih stroškov je na seji govoril tov. Zupan ter opozoril, da bodo le-ti v prihodnje imeli zelo veliko vlogo. Da bi volivci oz. člani kolektiva lažje razumeli, je povedal, da zvišanje proizvodnih stroškov pomeni manj osebnih dohodkov, znižanje stroškov pa lahko prestavlja več osebnih prejemkov delavcev. Opozoril je tudi na dolg treh milijonov S din, ki jih mora valjarna profilov plačati, ker je bilo preveč bolovanj. Ta znesek predstavlja kar 12 % mesečnega dohodka DE. V razpravi so menjali neenotne kriterije, ki zadevajo prekoračenje bolovanj. Tako npr. OTK razpolaga z večjimi denarnimi sredstvi, ker so imeli nižji odstotek bolovanj. Težko bi primerjali pogoje, v katerih delajo ljudje v OTK in valjarnah profilov, kjer pa je veliko več možnosti, da pride do pogostih poškodb, medtem ko je v OTK manj možnosti za poškodbe. To pomeni, da z merili med delovnimi enotami nekaj ne bo v redu.

Tov. Burnik je v razpravi načel tudi vprašanje odnosa zdravnikov do delavcev, ki pogosto bolujejo. V zadnjem času je precej primerov, da zdravniki zelo radi delijo daljše bolniške dopuste. Precej je primerov, da delavec boluje nekaj dni manj kot en mesec, nato dela dan ali dva, nakar ponovno dobi plačan dopust in gre ponovno na bolovanje. Člani kolektiva so

ob koncu seje zahtevali, da je treba glede bolovanj napraviti ustrezne analize in zadevo urediti tako, da ne bo prizadet oz. denarno oškodovan delavec, ki redno dela na delovnem mestu.

-or

Seminar o študiju dela po sistemu »Refa«

V preteklem tednu je bil zaključen seminar, katerega je organiziral kadrovski sektor na predlog sektorja za ekonomiko. Udeležba je bila zelo dobra iz vrst obratovodij, vodij oddelkov in asistentov. Udeležilo se ga je 36 slušateljev iz raznih delovnih enot.

Seminar sta vodila priznana strokovnjaka višje šole za organizacijo dela. Nazorno podana snov o študiju dela po sistemu »REFA« je prepričala vse udeležence, čeprav je bil seminar informativnega značaja, da je uvedba enotnega sistema študija dela edini pogoj za povečanje proizvodnje in produktivnosti dela.

»REFA« sistem omogoča učinkovito analizo časov, delovnih sredstev in razčlenitev v čase izkoriščanja, čase mirovanja in vzroke. Istočasno se ugotavljajo tudi časi delavca in časi toka materiala. Tako so časovno zajeti najnovejši faktorji nekega proizvodnega procesa in sicer delavca, delovnega in proizvodnega sredstva in materiala.

Udeleženci seminarja so se prepričali, da je za izboljšanje obstoječe tehnologije proizvodnih procesov najprej potrebna temeljita časovna študija, ki pokaže v izgubljenih minutah delavca, materiala in osnovnega sredstva vso svojo neurejenost.

Visoka produktivnost nemške industrije, ki je znana, je v celoti organizirana na osnovi »REFA« sistema. Na vsakih 20 delavcev je vključen en delavec z »REFA« izobrazbo. Vodilni kader je v celoti seznanjen z omenjenim sistemom. Po podatkih posluje jugoslovanska industrija v poprečju tako, da je na 80 do 90 delavcev zaposlena ena oseba, ki se ukvarja s časov-

nimi študijami, pri tem pa uporablja različne znane in neznane metode.

Izvedeni seminar je bil vsekakor koristen in nujno potreben. Železarna bi morala najti način in sredstva, da se omogočijo informativni seminarji za celoten vodilni kader od delovodij navzgor.

Niko Bernard

Železarski globus

AVSTRALIJA — Na železniški progi med rudnikom železove rude Koolyanobbing in železarno družbe Broken Hill Co v pristanišču Kwinana je pričela voziti največja diesel električna lokomotiva v Avstraliji, ki je tudi med največjimi na svetu. Težka je 135 ton in ima 3.000 konjskih moči. Vozila bo 6.300 ton težke tovarne vlake natovorene z železovo rudo.

BOLGARIJA — V tej državi proizvodnja železarske industrije iz leta v leto bolj narašča. K temu doprinaša največ nova železarna, ki so jo pred leti zgradili v Kremikovcih. Letos pričakujejo, da bodo v tej železarni proizvedli 1,6 milijona ton surovega jekla, 1,0 milijona ton valjanih proizvodov in 49 tisoč ton cevi.

ŠVEDSKA — Dve največji švedski rudarski družbi, Grangesberg in IKAB bosta dobavili v letošnjem letu značne količine železove rude zahodnoevropskim državam. Tako bosta dobavili britanskim in zahodnonemškim železarnam 13 milijonov ton. Belgijske železarne pa so letos naročile na Švedskem 7 milijonov ton železove rude.

Čemu toliko čakanja

V določenih presledkih dovažajo avto-vlaki (težki tovarnjaki s prikolicami) tračno železo za predelavo v predelovalne obrate Železarne. Tovornjaki s prikolicami pa smejo po glavnih cestah voziti samo čez noč. Tako so včasih že ob polnoči na Jesenicah in čakajo pred vrati predelovalnih obratov na razkladanje. To čakanje pa se navadno zavleče tja do 8. in celo do 9. ure dopoldan. Res ne vem, čemu je to potrebno in komu v korist. Čakalne ure težkih vozil gotovo niso poceni in gredo stroški tega čakanja v breme naročnika,

v tem primeru Železarne. Šoferjem se prav nič ne mudi in lahko čakajo, saj so čakalne ure za njih tudi zaslužek in počitek obenem.

Ali res ni mogoče organizirati iztovarjanja tako, da bi se tračno železo iztovorilo, čim tovarnjak privozi pred vrata predelovalnih obratov? Predelovalni obrati itak delajo na tri izmene in je tako žerjavovodja ali eden do dva delavca vedno lahko pri roki za razkladanje. Toda niti tega ni, da bi takoj zjutraj, ko začne z delom prva izmena, kdo odprl vrata in poskrbel za hitro razkladanje.

Tovornjaki čakajo še po 6. uri dve do tri ure in pol dni ne je navadno pri tem iztovarjanju pri kraju. Če res ni mogoče organizirati razkladanje že pred 6. uro zjutraj, naj bi se to opravilo takoj po 6. uri, ko se začne z delom.

Morda je vodstvu predelovalnih obratov in delavcem res vseeno, koliko plačajo za prevoz tračnega železa in to, da podjetje, ki organizira ta transport, krepko zaračuna vsako čakalno uro. Tudi to spada k znižanju cen proizvodnih stroškov.

J. R.

Izvolili smo nove samoupravne organe

V petek 26. aprila so člani našega delovnega kolektiva volili nove samoupravne organe. O rezultatih volitev bomo poročali v prihodnji številki 10. maja

Izleti vsako leto bolj številni in kvalitetni

Pri nas je že tradicija, da mora biti vsako leto sindikalni izlet. Izleti pa so vsako leto tudi bolj številni in bolj kvalitetno organizirani. Da se število izletov vsako leto večja, je verjetno vzrok v boljših in kvalitetnejših ponudbah turističnih agencij, kakor tudi gostinstva. Na drugi strani pa se je dvignila tudi željnost naših ljudi, da čim več vidijo in doživijo.

V letu 1967 je bilo organiziranih 130 izletov, katerih se je udeležilo 4.539 članov kolektiva in 996 svojcev. Za te izlete so sindikalni odbori prispevali 274.705,26 Ndin. Poleg tega so prispevali še udeleženci izletov 54.137,70 Ndin, kar znese skupaj 328.842,96 Ndin.

Ne smemo misliti, da sindikalni odbori razpolagajo s tolikšnim denarjem iz lastnih dohodkov, to je od člane narine in namenske dotacije Železarn za izlete, katera je bila do sedaj 10 Ndin na zaposlenega. S tem denarjem še daleč ne bi pokrili vseh stroškov izletov, ki so lansko leto znašali povprečno 60 Ndin na udeleženca. Sindikalni odbori združujejo svoj denar predvsem zaradi dobrega sožitja v kolektivu in njihovih želja po dobrem in kvalitetnem izletu, z rednim ali občasnim odvajanjem denarja iz rednih sredstev za osebne dohodke namensko za izvedbo izletov. Zato bi bilo verjetno krivično razmišljati o tem, da bi se dotacija, ki je

znasla do sedaj 10 Ndin na člana, ukinila, ker je že itak tako minimalna, da še zdaleč ne pokriva stroškov še tako skromnega izleta. Skromen izlet pa v današnjem dinamičnem razvoju in življenju ni več zanimiv, kar je razvidno tudi iz tega, kam vse potujejo naši člani kolektiva. Niso več redki primeri, da ta ali oni sindikalni odbor organizira za svoje člane izlet daleč prek meja naše domovine.

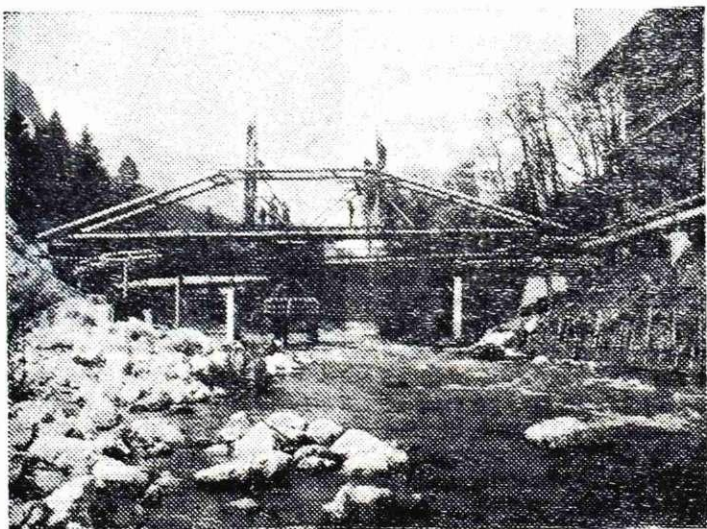
Tudi naših počitniških domov v Biogradu n/m, predvsem pa v Crkvenici se veliko poslužuje za izlete. To so zelo primerne točke za izvensezonski čas, ko domovi niso polno zasedeni, pa tudi cene so primerne in dostopne.

Dejavnost sindikata se bo morala v bodoče prav gotovo še bolj poglobiti v krepitev duševnih in telesnih sposobnosti delovnega človeka, na bogatenje njegovega kulturnega življenja, na prizadevanja za povečano produktivnost dela in večji dohodek delovnih organizacij in posameznikov ter na vsebino prostega časa. Zato mislim, da ne smemo nihati med mnenji, čigava naj bo skrb za delavčev oddih in rekreacijo, ali naj bo to osebna zadeva ali družbena skrb. Nasprotno, prav sindikat se bo moral še bolj poglobiti, da se bodo izdelali še bolj čvrsti koncepti in programi za financiranje take dejavnosti v kolektivu.

V gradivu za predkongresno razpravo Zveze sindikatov Jugoslavije je točno napisano, da je oddih in rekreacija pravica in potreba delovnih ljudi, to pa nam naj bo izhodišče pri vseh razpravah in odločitvah.

Jože Hlebanja

Nov most čez Savo

Montaža novega železnega mostu čez Savo Podmežakljo se bliža zaključni fazi

Atomska bomba - največje upanje človeštva za prekinitev svetovnih vojn

**»ZRNO ZNANOSTI ZADENE BOLJ
KAKOR JEKLENO...«
(TITO)**

Vojna in pretepi so stari kot človeštvo, za svoj vzrok, povod in izgovor pa imajo čast, slavo, napuh, potrebo po kruhu, zemlji, bogastvu ali katerikoli drugi resnični ali namišljeni dobrini, ki se zdi poedincu ali družbi tako važna, da za njo tvega svoje in svojega bližnjega zdravje, imetje, srečo in življenje. V teku zgodovinskega razvoja se je ta človeška dejavnost okostila z vsemi dosežki napredka, ki ga je v mnogih primerih prav sama bistveno podprla, če ne sploh šele omogočila, saj je bilo v takem boju za obstanek celih družb potrebno napeti vse človeške in telesne sile. Tako vidimo prehod od uporabe samo golih rok, nog in zob, ki so še danes prvo orožje pri pretepih, prek kamenja, palic in gorjač primitivnega divjaka, nožev, sulic, mečev in puščic starega in srednjega veka, do najrazličnejšega strelnega orožja, bomb, granat, strupenih plinov, tankov, letal, bojnih ladij itd., ki jih poznamo pod imenom klasične oborožitve moderne armade, ki izrablja vse najnovejše izsledke znanosti in tehnike.

Z letom 1945 pa se pojavi popolnoma novo orožje, **atomska bomba**, ki izrablja energijo iz atomskih jeder. Njena prva značilnost je ogromen rušilni učinek, ki več desetstokrat prekaša vse, kar smo doslej poznali pri razstrelivih, ki jih je odkrila kemija. O tem pričajo deset tisoči mrtvih in razsežne razvaline v Hirošimi in Nagasakiju na Japonskem, kjer sta bili odvrženi doslej edini bombi v pretekli svetovni vojni. Poleg neposredne škode v mrtvih, razvalinah in ognju pa so nastopile še druge poškodbe prizadetega prebivalstva, ki jih moramo pripisovati **radioaktivnosti**, to je nevidnemu žarkovju, ki je zvezano z eksplozijo atomske bombe. Prav radioaktivni pojavi so tisti, ki so začeli vznemirjati svet vse bolj, čimbolj je raslo število poskusnih eksplozij atomskih in vodikovih bomb. Pri vsaki taki eksploziji nastane ogromno radioaktivnih snovi, ki se raznesejo z vetrovi po vsem svetu in tam s svojim žarkovjem ogrožajo vsa živa bitja. Čeprav danes še ni neposredne večje nevarnosti za človeštvo, je pa vendar vsaj strokovnjakom postalo jasno, da bomo tako resnično nevarnost prav kmalu dosegli, če se poskusi nadaljujejo v dosedanjem obsegu, ker se namreč učinki bomb seštevajo in kopičijo, tudi če so med eksplozijami daljši presledki. Vzrok za to leži prav v radioaktivnosti.

Da vsaj nekoliko razumemo, za kaj gre pri radioaktivnosti in kakšne so z njo zvezane nevarnosti, si moramo prav na kratko ogledati osnovne pojave radioaktivnosti.

Pojav sam je leta 1895 odkril francoski fizik Becquerel, ki je ugotovil, da oddajajo uranove rude neko nevidno žarkovje, ki gre skozi papir, ne pa skozi železni ključ, in ki počrni fotografsko ploščo. Te lastnosti imajo tudi prav ob istem času odkriti rentgenski žarki. Res imajo slednji in pa žarki gama, ki izhajajo iz radioaktivnih snovi, kot je npr. radij, enako naravo: oboji so elektromagnetno valovanje, kot je tudi svetloba in radijski valovi, samo da je njihova dolžina več stotisočkrat manjša kot pri svetlobi in skoro stobiljonkrat manjša kot pri radijskih valovih. Toda poleg žarkov gama imamo še žarke alfa in beta, to je žarke helijevih jeder in elektronov, ki prav tako prihajajo iz radioaktivnih jeder in ki morejo predreti zelo tanke plasti papirja ali aluminija in počrniti fotografsko ploščo. Žarke alfa popolnoma zadrži že desetino milimetra debel aluminijev list, za žarke beta mora biti debelina kak milimeter, dočim gredo žarki gama tudi skozi več centimetrov debel kos aluminija. V zraku so te debeline, ki praktično popolnoma zadržijo posamezne žarke, nekako 1000-krat večje, za žarke alfa 7 do 8 cm, za beta okoli enega metra in za gama okoli sto metrov. Te silno grobe ocene nam med drugim povedo, da so »prodirni« radioaktivni žarki v nekem oziru znatno manj prodirni kot navadna svetloba, ki gre skoro neovirano skozi več st. kilometrov debele plasti zraka.

Za radioaktivne žarke nimamo nobenega čutila, naše telo jih neposredno ne zaznava. Vidimo jih lahko po sledih v fotografski plošči ali v meglični kameri, v kateri se naberejo vodne kapljice okoli ionov, ki jih ustvarjajo žarki pri svojem prehodu skozi zrak. Ioni so poškodovani atomi oz. molekule, ki so izgubili pri trku z žarkom elektron. Prav tako nastopajo počitne fotografske plošče na mestih, kjer so žarki poškodovali zrnca srebrovega bromida. Torej prav poškodbe atomov in molekul so tiste, ki nam izdajajo prisotnost radioaktivnih žarkov v fotografski plošči in v meglični celici.

(nadaljevanje)

5

Razgovor uredništva z nekaterimi člani delavskega sveta Železarne

Ob poteku mandata nekaterim članom delavskega sveta Železarne smo prosili nekaj naših sodelavcev — članov DS, da nam odgovorijo na tri vprašanja:

1. Zadnja mandatna doba je bila glede na znane vzroke, tako internega značaja, kot zunanjih objektivnih in subjektivnih vzrokov, najbolj burna v vsem obdobju samoupravnega sistema. Ali je samoupravni organ izpolnil svojo nalogo pri sanaciji stanja in hitrejšega vključevanja v tok družbene in gospodarske reforme?

2. V čem bo po vašem mnenju potrebno izboljšati delo osrednjega samoupravnega organa, da bo bolj učinkovit pri svojem delu, da bodo seje krajše, pa kljub temu dovolj učinkovite?

3. Katere naloge so ostale iz prejšnje mandatne dobe nerešene in katerih nalog bi se delavski svet moral prioriteto lotiti?

LOJZE LIKOVIČ, referent tehnološke priprave dela v valjarni trakov na Beli:

Odgovor na 1. vprašanje: Priznati moram, da je bila sedanja mandatna doba najbolj burna v obdobju samoupravljanja v Železarni. Bil sem član prvega delavskega sveta v Železarni in tudi pozneje večkrat v predsedstvih, vendar nismo nikoli obravnavali tako problematičnih zadev kakor lani in letos. Res je tudi, da smo imeli težave, zlasti v prvih mandatnih dobah, ko smo se srečevali še z začetnimi težavami.

Nekaj resnice je tudi v tem, da smo bili na gospodarsko reformo premalo pripravljeni. Naleteli smo na probleme, ki so se pojavili znotraj Železarne in izven nje. Menim, da smo našim notranjim problemom posvetili premalo pozornosti. Letos je že nekoliko bolje in če bo delo teklo tako kot smo ga zastavili v začetku leta, bo-

mo ob koncu leta imeli boljše rezultate.

Odgovor na 2. vprašanje: S samim delom delavskega sveta Železarne ne moremo biti preveč zadovoljni. Dostikrat smo se zamudili pri obravnavanju manj važnih zadev (reševanje prošelj in pritožb). Vse prehitro smo opravili z bolj važnimi problemi, ki neposredno zadevajo proizvodnjo, prodajo, investicijo, kadrovska vprašanja, organizacijo dela itd. Ob vsem tem ne bo odveč, če poudarim, da bo treba v prihodnje glede samega dela DSZ marsikaj spremeniti.

Odgovor na 3. vprašanje:

Odpri je vprašanje integracije slovenskih železarn. To bo vsekakor ena od najvažnejših nalog v prihodnji mandatni dobi. Gradivo, ki je ali še bo na razpolago, bo treba dobro proučiti, preden se odločimo za tako pomemben korak. Odločitev za integracijo ne bo težka, če bomo na osnovi vsestranskih analiz ugotovili, da lahko pričakujemo v novem velikem podjetju boljše delovne uspehe in s tem v zvezi tudi večjo finančno realizacijo, kar bo neposredno v prid ljudem, ki bodo zaposleni na delovnih mestih. Nerešenih je še več drugih vprašanj, med katerimi naj omenim zlasti družbeni standard, ki na Jesenicah predstavlja bolečo točko.

STEFAN ŠČERBIČ, delovodja ponvičnih zidarjev v jeklarni:

Odgovor na 1. vprašanje: V pretekli mandatni dobi je bilo precej splošnih oziroma načelnih razprav. Sprejetih je bilo precej sklepov, vendar ni bilo prave in pričakovane realizacije. V zadnjih mesecih smo glede tega nekoliko napredovali. Sprejete so bile ostrejšje mere. Da smo takšne mere sprejeli, nam je narekoval položaj Železarne in celotnega gospodarstva.

Odgovor na 2. vprašanje: Smatram, da ima DSZ delovni program načrtan, kljub temu pa se dogaja, da posamezne službe ne pripravljajo potrebnih materialov, ki bi jih morale že pred sejo oz. zasedanjem obravnavati posamezne komisije ter pripraviti predloge za sklepe. Skladno s predpisom bi morali gradivo temeljito analizirati in bi tako odpadla razne nejasnosti na sejah DSZ. Prav zato DSZ dostikrat izgubi precej dragocene časa. Naš DSZ se zelo pogosto ukvarja z drobnimi zadevami, ki bi morale biti v pristojnosti DS DE. Morda bi kazalo eno ali morda celo več seji DSZ v mandatni dobi posvetiti prav tem problemom, na vseh ostalih sejah pa obravnavati celovito vprašanja, ki zadevajo celotno Železarno, njene probleme in razvoj.

Pričakujemo več samoiniciative vodilnega kadra

Odgovor na 3. vprašanje: Nalog je toliko, da bi morali sestaviti majhno prioriteto listo in določiti vrstni red vprašanj, ki naj bi jih obravnavali samoupravni organi. Med nalogami, ki sodijo v ospredje, je prav gotovo

integracija treh slovenskih železarn. O integraciji oz. združevanju ljudje precej govorijo in ji pripisujejo tudi precejšen pomen. Samoupravni organi bodo morali dobro proučiti vse, kar je v zvezi z integracijo, ker že iz dosedanjih razprav in pogoovorov z ljudmi lahko sklepamo, da smo za integracijo, ki bo pomenila lepšo perspektivo za vse, ki bodo zaposleni v novem podjetju.

Kadrovskega sektorja bi moral bolj azurno urejati kadrovska vprašanja. Predvsem je treba skrbeti za kadre, ki jih potrebuje proizvodnja in šele nato pridejo na vrsto kadrovska vprašanja v drugih službah.

Organizacija dela v našem kolektivu ni najboljša. To bo vsekakor zelo pomembno in zanimivo področje dela samoupravnega organa, ki ga bomo izvolili v tem tednu.

JOŽE KNIFIC, delovodja pocinkovalnice in lužilnice v valjarni 1300:

Odgovor na 1. vprašanje: Samoupravni organ, to je DSZ se trudi, da bi bilo delo plodno. Kljub temu pa povezuje s celotnim kolektivom ni dobra in zato tudi kolektiv nima dosti od sklepov, sprejetih na sejah delavskega sveta.

Dolžnost članov samoupravnih organov je in bo tudi v bodoče, da sklepe, ki niso sami sebi namen, tolmačijo ljudem v obratih, leti pa bi jih morali bolj dosledno upoštevati.

Pogrešam tudi večjo samoiniciativo vodilnega kadra od delovodij navzgor. Takšna iniciativa bi bila brez dvoma zaželjena in tudi v skladu z novo kategorizacijo delovnih mest, ko se je njihov položaj precej izboljšal.

Odgovor na 2. vprašanje: Material, ki je predviden za posamezne seje, bi moral biti napisan razumljivo, da bi

člani delavskega sveta lahko sploh vedeli, za kaj gre. Manj bi bilo napak. Manj bi bilo odprtih vprašanj in včasih tudi nerazumevanja. Vsekakor bi morali biti materiali pripravljeni za seje našega osrednjega samoupravnega organa usklajeni z internimi predpisi in drugimi pravnimi akti. Tako bi odpadla pogosta tolmačenja oziroma pojasnila.

Odgovor na 3. vprašanje: Osnovni problem, s katerim smo se srečevali v minulih dveh letih in bo ostal tudi v prihodnje na prvem mestu, je proizvodnja in s tem v zvezi tehnološka ter delovna disciplina. O delovni disciplini govorimo že več kot dvajset let in vedno znova ugotavljamo, da le-ta celo nazaduje. V kolektivu je treba odpraviti malodušje in bolj racionalno koristiti delovni čas. Naši samoupravni organi bodo v prihodnji mandatni dobi, zlasti pa letos in drugo leto, imeli dovolj dela v zvezi z integracijo treh železarn. Strinjam se s ti-

stim člani kolektiva, ki menijo, da bo treba o tako pomembni zadevi kot je integracija dobro razmisliti in v kolektivu razviti široko aktivnost, da bi lahko slehernemu delavcu obrazložili pomen združevanja in kakšne koristi oziroma prednosti ima združeno podjetje v primerjavi s finančnim stanjem.

LOJZE KAMBIČ, vzdrževalec v DE strojno vzdrževanje na Javorniku

Odgovor na 1. vprašanje: V mandatni dobi, ki se izteka, sem bil prvič izvoljen v osrednji samoupravni organ. Pred tem sem bil enkrat član DS DE in sedaj ugotavljam, da so naloge osrednjega samoupravnega organa v podjetju širše kot v obratu. Na samem začetku gospodarske in družbene reforme smo se nekako znašli, lani pa smo se že srečali s težavami, ki smo jih le s težavo premostili, medtem ko nekaterih problemov še sedaj nismo odpravili.

Ob položaju, kakršnega smo imeli v lanskem drugem polletju ter letos v januarju

in februarju, smo pogosto obravnavali tudi zunanje vplive, ki so vplivali na stanje v tovarni. Istočasno smo obravnavali tudi stanje v Železarni ter ugotavljali vzroke, ki so in še vedno delno vplivajo na sam položaj podjetja. Naš osrednji samoupravni organ si je prizadeval, da bi bili številni problemi v celoti rešeni, vendar pa je še precej problemov, ki jih sploh nismo obravnavali in bodo morali o njih spregovoriti ter sprejeti ustrezne ukrepe novoizvoljeni samoupravni organi. Predvsem imam v mislih organizacijo Železarne, disciplino kot standardni problem v podjetju, itd.

Odgovor na 2. vprašanje: Dnevi redi sej so dostikrat precej obširni, tako da seje trajajo po več ur. Proti koncu seje oziroma dopoldanske izmene postajajo člani DSZ že utrujeni in zato je nekaako razumljivo, da probleme obravnavajo, nato pa sprejmejo sklepe po hitrem postopku. To pomeni, da bo treba spremeniti način dela, dnevi redi sej naj bodo krajši in pripravljeni tako, da bo za eno sejo pripravljenih manj problemov, ki pa bodo bolj učinkovito obravnavani. Morda k pomanjkljivi učinkovitosti po svoje prispeva tudi nezadostna informiranost kolektiva. Člani kolektiva v Železarni vsak teden lahko preberejo sklepe posameznih sej, vendar je to premalo. Kadar gre za posebno važna vprašanja, bi morali v Železarni članke samoupravnih organov in tudi kolektiva na kratko informirati pred sejo. Tako bi bili člani kolektiva lahko pripravljeni in bi o posameznih problemih razpravljali ter lahko zastopali stališče kolektiva.

Odgovor na 3. vprašanje: Med nalogami, ki bodo v veljavi za več mandatnih dob naprej, je prav gotovo investicijska izgradnja. Dokler ne bomo končali z rekonstrukcijo plavžev ter martinarne, ne moremo pričakovati večjih uspehov. S tem hočem reči, da je to vprašanje, ki sodi

na prioriteto listo med najvažnejše. Zamisel o integraciji je dobra in bo moral DSZ v prihodnje tej problematiki posvetiti vso pozornost in gradivo dobro proučiti, preden bodo člani kolektiva na referendumu oddali svoje glasove za novo podjetje.

-or

Od Travnika do Šit, je znan Urošev »šrit«

Naš današnji sobesednik v rubriki **NAŠI DELAVCI V PROSTEM ČASU** je velik ljubitelj gora in naš sodelavec **UROŠ ZUPANČIČ**. Da smo izbrali ravno njega, ni slučaj. Uroš letos obhaja 40-letnico, ko je prvič, kot 18-letni fant reševal v gorah. Razen tega Slovenci in Jeseničani letos praznujemo pomembne obletnice planinske organizacije, s katero je skoraj štiri desetletja povezano tudi njegovo ime. Ko sem prebral zapise o Urošu in poslušal njegovo pripovedovanje, poleg tega, kar sem sam vedel o njem, sem bil postavljen pred težko nalogo: kako iz tega obsežnega gradiva ali bolje rečeno bogatega življenja povzeti v omejenem prostoru tisto, kar bi Uroša predstavilo res kot strastnega gorolazca, etnografa, numizmatika, bibliofila, pisatelja in dopisovalca, planinskega zgodovinarja ter kot organizatorja in funkcionarja.

Uroš Zupančič se je rodil pred 57. leti v Ratečah, kjer je že kot pastirček zelo zgodaj okusil ljubezen do gora. Po končani srednji tehnični šoli v Ljubljani se je zaposlil pri KID na Jesenicah, ob

okupaciji je pred gestapovsko aretacijo pobegnil v Ljubljano, kjer je bil aktivist OF, dokler ga niso italijanske vojne oblasti obsodile na 20 let ječe, ki jo je prestajal v raznih ječah Italije. Po osvoboditvi se je ponovno zaposlil v Železarni. Tako je napisano v njegovi osebni kartoteki. Dvajset let je že predsednik občinske organizacije Ljudske tehnike, po vojni je bil organizator in vodja GRS, odgovoren za planinska pota v Julijskih Alpah, organizator številnih planinskih manifestacij, vodja in predavatelj ter inštruktor na številnih plezalnih tečajih, smučarski učitelj, gorski vodnik, graditelj bivakov in drugih planinskih postojank ter še in še.

Med obema vojnama je bil aktivno vključen v drugo generacijo **SKALAŠEV**, vendar je ubiral povsem svoja pota in se ni vezal na posamezne skupine. Bil je zastopnik in predstavnik nove, napredne smeri v našem alpinizmu ter začetnik pravega zimskega alpinizma. Preplezal je čez sto letnih in zimskih prvenstvenih vzponov. Zelo je ponosen na prvi zimski pristop v severni steni Triglava v Zimmer Jahnovi smeri, po

Hansovi poti na Prisojnik, hudičev stolp in hudičev žleb v Prisojniku itd. itd.

Njegovo ime srečamo tudi v zgodovini slovenskega filma. Sodeloval je poleg Joža Copa in Miha Potočnika kot plezalec v prvem slovenskem igranem filmu **TRIGLAVSKE STRMINE**, ki sta ga po scenariju Janeza Jalna snemala Metod Badiura in dr. Stanko Tomišek v režiji Ferda Delaka. Pri filmu je sodelovala tudi njegova sedanja žena, takrat še dekle. Snemali so v naravi od Srednjega vrha do Triglava, brez kulis in dvojnikov ter brezplačno.

Uroš Zupančič je kot gornik izrazil individualist in samohodec, zato ni sodeloval niti v slovenskih niti v jugoslovanskih odpravah v tuja gorstva. »Nekateri mi to zamerijo in pravijo, da je to egoistično gledanje, vendar je to samo res čista in iskrena izpoved goram, nemotena od nikogar. Zaljubljen sem v naše gore in samo sam z gorami se počutim res popolnoma srečnega.« mi je ognjeno pripovedoval Uroš. »Motiv samohodstva je tudi v tem, da sem sam v borbi z naravo, z njenimi pobesnelimi elementi, odvisen od samega sebe, svojih sposobnosti, znanja in preudarnosti. Planinstvo jemljem zelo resno,« je nadaljeval Uroš, »plezanje in alpinizem ni isto kot šport, to je odgovorno in resno delo, ki zahteva mnogo samopremagovanja in izredno duhovno bogatega in obdarjenega človeka, to je neke vrste umetnost. V gorah ni predaha, če npr. tekač na dolge proge ne zmore preteči proge, odneha. V gorah pa moraš v skrajni izčrpanosti iztisniti iz sebe zadnje atome moči, ker v gorah moraš vse krvavo zaslužiti, gore ne dajo ničesar zastonj. Za znoj in žulje pa te gore bogato plačajo z lepoto, z mirom, s simfonijami gora...« Njegovo izpoved o gorah, o katerih govori s tako ljubeznijo in spoštovanjem, sem moral zaradi omejenega prostora prekiniti z vprašanjem: Kako na to njegovo samohodstvo in večno odsotnost gleda žena?

»Z ženo sem se spoznal v hribih in me je tudi leta in leta spremljala v gorah in spodbujala ter navduševala,« je pripovedoval Uroš. »Sedaj pa se ji to »maščuje«, saj sem vse nedelje in proste dneve odsoten. Poleg tega, da mi žena zaupa, saj ve, da nikoli ne precenjujem svojih moči, se v izogib skrbi domačim vedno držim obljube in nikdar ne zamudim napo-

vedanega prihoda domov. V hribe sem tako strastno zaljubljen, da sem zanemarjal družino in službo,« je samokritično priznal Uroš (nekoč mu je nekdo rekel, da so ga gore obsedle). »No, vidiš in tako mi zaradi mojega samosvojega odnosa do gore in moje nemirnosti nista mogla slediti niti žena niti sin.«

Že uvodoma sem poudaril, da Uroš že od leta 1928 sodeluje pri gorskih reševalcih in je sodeloval v več kot 200 reševalnih akcijah, od tega v petdesetih primerih s smrtnim izidom. V pogovoru o reševalnih akcijah v gorah mu je glas rahlo zadržtel, kajti vsi njegovi gorniški učitelji so se smrtno ponesrečili v gorah. Tam so ostali tudi njegovi številni prijatelji in tovariši, med njimi mnogi mladi in pogumni alpinisti. »Gore zahtevajo svoje,« je pripovedoval Uroš, »zahtevajo popolnega in predanega človeka, ne poznajo polovičarstva. Ko najboljšim gornikom poide znanje, moči in srčnost, mora gorski reševalec žrtvovati vse za rešitev ponesrečenca. Mnogokrat moraš pozabiti na utrujenost, lakoto in svojce pri plemenitem delu gorskih reševalcev.«

Povsem sem ga razumel, da je o reševanju težko govoriti, kajti njegovo življenje je združeno s tragedijo pod Storžičem (1937), s smrtjo njegovih najboljših prijateljev Vizjaka, Klepca in Cizlja, s tragedijo v severozahodni steni Jalovca (Tominc, Vavpotič, Kovačič), s tragedijo v severni steni Špika (1952) in

kuš, Azman, Kofler, Omana). Mlade je treba obogatiti s kulturnimi vrednotami in jih seznaniti z zgodovino alpinizma, kajti ne bi bili vredni najvišjih dosežkov, če ne bi znali ceniti dolge in težke prehojene poti predhodnikov. V tehniki plezanja se ne moremo primerjati z živalskimi plezalci, z umom in znanjem moramo premagovati stene. Potrebno pa je tudi mnogo humanizma, prijateljstva in medsebojnega zaupanja. Žal pa se moralne kvalitete, ki jih pogojuje vrv in stene večkrat izmalicijo v privatnem življenju. S plezalno vrvjo in drugimi tehničnimi pripomočki ne dosežemo uspeha, če to ne povezujemo s srčno žilo. Na njenem utripu moramo registrirati vse zunanje gibe in notranje počutje pri plezalnem vzponu. Tem načelom mora slediti sedanja mlada alpinistična generacija, ki jo je dovolj in uspehi ne bodo izostali. Tudi sam bom poskušal v kakršni koli obliki posredovati mlajšim znanje in izkušnje, ki sem si jih pridobil v gorah in jih prepričevati, da je alpinizem nekaj velikega in lepega.«

Uroš Zupančič, z leti daleč prek Abrahamovih let, se poslavlja od previsov, padcev in zasneženih sten, ki so ga tolikokrat osrečevale in ga dvigale iz malodušja. Ne poslavlja pa se od gora, ki jih bo še vedno obiskoval in vsrkaval in občudoval njihove lepote.

Zapis o Uroševem prostem času je hvalnica goram, ki so mu »izpolnile in obogatile vsebino življenja«, kot pra-

Naši delavci v prostem času

številnimi drugimi, v katerih so omahnili v večini mladi ljudje na višku svojih sil in sposobnosti.

Z besedami sem ga raje preusmeril na razgovor o sedanjosti mladi generaciji in o jeseniškem alpinizmu. »Pred jeseniško mladino stojijo ogromne in odgovorne naloge,« je brez predaha nadaljeval. »Nadaljevati morajo delo in tradicije bohinjskih planinskih pionirjev in skalašev in njihove dosežke dvigati na višjo raven. Dohiteti in prehiteti morajo prve povojne generacije jeseniških plezalcev in alpinistov. To pa seveda ni lahka naloga, kajti vsi navedeni so predstavljali v tistem času visok vrh našega alpinizma. Resnične ljubezni in navdušenja za to nevarno, vendar pa lepo zvrst udejstvovanja, je med jeseniško mladino veliko in tudi fizično so sposobni nadpovprečnih dejanj (D mitrov, Butinar, Mle-

vi sam. Mnogo bi lahko še napisali o njem in njegovih spominih, saj je živa kronika GRS. V njegovem povojnem življenju smo ga srečavali tudi kot petkratnega zmagovalca pohoda okrog okupirane Ljubljane. Je avtor spomenika padlim v Vratih. Nosilec srebrnega in zlatega častnega znaka PSZ in drugih diplom in plaket. V bistvu pa je samo človek, do skrajnih meja predan goram in alpinizmu.

S težavo odlagam pero, kajti mnogo bi še napisal o Urošu. Sam je tudi oblubil, da bo svoje spomine v taki ali drugačni obliki posredoval mladim. Uroš naj mi oprost, če nisem bil dovolj popoln o zapisu o njemu in o koriščenju njegovega prostega časa. Želimo mu še mnogo, mnogo stikov z gorami in da bi svoje bogate izkušnje in znanje uspešno prenašal na mlajše generacije naših alpinistov.

Joža Varl

Zasnova integracije slovenskih železarn v združene jeklarne

Poročali smo že, da je koordinacijski odbor za združitev slovenskih jeklarn, ki ga sestavljajo direktorji vseh treh železarn, na podlagi obsežnih elaboratov in študij delovnih grup, sestavil zaključno poročilo, iz katerega v celoti objavljamo poglavje o predlogu modela združene jeklarne. Na podlagi tega poročila in ostalih elaboratov morajo delovne skupnosti imenovati svoje strokovne delavce, ki bodo delali pri zbiranju dokumentacije za oblikovanje plastičnega prikaza koristnosti združitve podjetij v poslovno skupnost. Takoj naj se po predlogu odbora osnujejo nekatere strokovne službe, izdelajo osnutek statuta in pripravi vsa dokumentacija za referendum. Koordinacijski odbor je v svojem poročilu tudi pred izvršni svet SRS postavil določene zahteve, ki so pogoj za uspešno delo združenih slovenskih železarn.

Predlog modela podjetja združene jeklarne

Tri slovenska podjetja črne metalurgije se združijo v enotno delovno organizacijo, ki bo svojo poslovno politiko vodila po naslednjih principih:

1. Poslovanje mora biti v prvi vrsti usmerjeno na razvoj sožitja in oblikovanje skupnih stališč s potrošniki, zato mora tržna orientacija biti osnovni princip njenega dela.

2. Uskladitev in specializacija proizvodnega programa, ki daje večjo učinkovitost dela in boljše izkoriščanje proizvodnih naprav, je osnovna obveznost vseh treh železarn.

3. S spodbudnimi naložbami poslovnega sklada in virov akumulacije mora biti doseženo oplemenjevanje in povečanje produktivnosti kapitala.

4. Ozke podjetniške interese mora zamenjati enoten interes celotnega združenega podjetja, ki naj se doseže z objektivnim in učinkovitim vodstvom, ki bo po začetni politiki delavskega sveta podjetja usmerjalo in koordiniralo ter realiziralo letne in dolgoročne gospodarske načrte delovne organizacije.

5. Delovnim skupnostim posameznih železarn se mora pustiti zadostni manevrski prostor za razvoj samoupravne iniciative poslovno proizvodne ustvarjalnosti, povečevanja dohodka in realizacijo produkta.

6. Oblikovanje in delitev dohodka morata biti urejena tako, da bo prizadevnost vodstva usmerjena k znižanju materialnih stroškov, izdatki za plodno in produktivno živo delo pa ne bodo smeli biti vir za doseganje akumulacije.

Jeklo je osnovni material za proizvodnjo investicijskih in drugih potrošnih dobrin. Brez proizvodnje jekla ni samostojnega narodnega gospodarstva, zato mora za rast te ustvarjalne dejavnosti biti zainteresirana oblast in predstavništvo političnega ter gospodarskega življenja. Svojstva: lahko oblikovanje, visoka trdnost, žilavost, nizka cena so krčila prodorno pot te snovi v preteklosti, ne-

mejena možnost izboljšave in prilagojevanja uporabnosti te kovine, oplemenjene z drugimi sestavinami — dokaz rakete in kozmične ladje — pa ji pušča tudi ob nastopu novih snovi temeljno vlogo v razvoju tehnike in rasti gospodarstva sveta. Medtem ko je svetovna proizvodnja jekla 1966 znašala 420 milij. ton, bo predvidoma leta 1970 znašala že 539 milij. ton ali 26 % več.

Proizvodnja jekla ima sestavine infra strukture gospodarstva, zato mora njen organizem biti tak, da krepki samo sebe in razvija pozornost družbe. To je dosegljivo le s trdno povezanostjo te dejavnosti v celovito organizacijo, ki:

— združi in harmonira intelektualno in proizvodno ustvarjalno delo in

— enotno nastopa prek asociacij in v predstavniških organih ter s svojo prisotnostjo opozarja na pravilno pot razvoja.

Slovenija ima v tradiciji, predvsem pa v delovni sposobnosti zadosti pogojev za obstoj in razvoj infra strukturne sestavine gospodarstva — proizvodnje jekla. Jeklarstvo, ki sloni na tem področju, ustrezeni energiji — elektriki in se nahaja v bližini svojih potrošnikov, lahko, četudi oddaljeno od drugih surovinskih osnov, uspešno utemeljuje svojo lokacijo, element transportnih stroškov pa postane toliko manj pomemben, kolikor je predelava višja.

Model predvideva, da se mora na podlagi koncepta razvoja slovenske kovinsko-predelovalne in druge industrije ter ob prisotnosti tržnih raziskav osnovati enoten proizvodni program s specializiranimi, oplemenitenimi in predelanimi jekli v visokovredne izdelke, doseči tako ekonomičnost poslovanja, ki bo dala lastno možnost za obstoj in razvoj — razširjeno reprodukcijo. Temu mora biti prilagojen organizacijski ustroj, da bi ubral in medsebojno uskladi vse potencialne delovne ustvarjalne cilje slovenske črne metalurgije. V smislu

tega ta študija zajema tehnični, ekonomski in organizacijski del.

Tehnični del

Tehnični sestav je izdelala posebna grupa, njen elaborat pa je sestavni del te študije. Za izhodišče je pri urejanju tehnologije, uskladitvi proizvodnega programa ter specializaciji proizvodnje ta grupa vzela sedanje stanje proizvodnih zmogljivosti ter razširitev in modernizacijo naprav, ki so v teku v železarnah Jesenice, Ravne in Store.

Koncepcija se naslanja na tehnološko povezanost celotne jugoslovanske črne metalurgije, zato oskrbovanje tako z rudo, energijo ter ognje-vzdržnim in pomožnim materialom predvideva iz domačih virov. Slovensko jeklarstvo, podobno kot Italija in Japonska, nima svoje surovinske baze. Da bi doseglo primerno ekonomičnost proizvodnje surovega jekla, mora računati na visok procent vložka starega železa, kar usmerja v razvoj elektrometalurgije, ki temu področju ustreza tudi po energetskem viru. Zaradi deficitarnosti pa ne more celotna proizvodnja surovega jekla na Slovenskem sloneti le na starem železu, potrebna je tudi cenena proizvodnja surovega jekla, ki bazira na večjem odstotku grodlja. Pri tem pa mora tehnologija biti urejena tako, da se s tekočim vložkom zalagajo talilniški agregati, kar pomeni uvedbo moderne čistega kisikovega postopka. Domače bosanske rude, na katerih mora sloneti slovenska proizvodnja grodlja, so s Fe relativno revne: ljubljanska ruda vsebuje 41, vareška pa okrog 35 % železa, zato se za racionalno predelavo te rude morajo predhodno obogatiti. Koks, ki pomeni bistveni element v strukturi cene surovega železa, pa bi se moral oskrbovati iz inozemstva, kar ne bi vplivalo na plačilno bilanco, saj se mora sedaj uvažati premog za koksiranje. Smer bodočega razvoja in proizvodnega postopka za jeklo naj bi bila na eni strani visok procent kvaliteten in plemenitih elektro jekel, ostale količine surovega jekla pa bi se morale izdelovati v agregatih z maksimalno produktivnostjo in izplenom. Na dosednji stopnji razvoja jeklarstva v svetu je znano, da se:

— proizvodnja grodlja dobiva v plavžih klasičnega tipa večjih zmogljivosti z dobro pripravljenimi in obogatimi rudami ter dodatkom mazuta in ev. kisika;

— proizvodnja jekla dobiva v velikih električnih pečeh in v LD konvertorjih;

— valjanje jekla se vrši v mehaniziranih valjarnah velikih zmogljivosti;

— hladna obdelava se izvaja na strojih velikih zmogljivosti;

— pomožni obrati: strojne delavnice, livarne, šamotarne se koncentrirajo tam, kjer so najugodnejši pogoji;

— razvojna in raziskovalna dejavnost za splošne probleme se koncentrira, skladno s specializacijo proizvodnje pa se tipične aplikativne naloge rešuje neposredno v proizvodnih enotah.

Če upoštevamo ta dejstva, lahko ugotovimo, da so slovenske železarne z rekonstrukcijo zgradile že precej novih naprav, ki ustrezajo sedanji stopnji razvoja črne letalurgije, nekaj naprav pa je popolnoma zastarelih, zato bi jih bilo potrebno ali modernizirati ali opustiti. Uskladitev proizvodnega programa in specializacija proizvodnje v vseh treh železarnah bo znatno olajšala problem zastarelih naprav, z enotnim investicijskim programom razvoja slovenskega jeklarstva pa bi bili doseženi tudi znatni prihranki pri investicijskih naložbah za dograditev in modernizacijo proizvodnih naprav na Jesenicah, Ravnah in v Štorah.

Za izhodišče enoten program razvoja slovenskega jeklarstva jemlje proizvodnopoloslovne dosežke leta 1966, ko so bili pogoji poslovanja normalni, v skladu s celotnim jugoslovanskim programom črne metalurgije pa zadržanje deleža slovenskega jeklarstva v višini 26 % od jugoslovanske proizvodnje 3,2 milij. ton surovega jekla letno.

Enoten program predvideva:

Proizvodnja grodlja

Proizvodnjo belega grodlja je koncentrirati v eni železarni, to je na Jesenicah, s tem da se zgradi aglomeracija s kapaciteto 500.000 ton aglomerata letno, z obnovo plavžev pa poveča proizvodnja surovega železa do 350.000 ton letno.

Električno reducirno peč v Štorah je urediti s pripravo rude, z zamenjanim transformatorjem pa povečati produktivnost od sedanjih 50.000 na 60.000 ton letne proizvodnje sivega surovega železa, namenjenega za izdelavo kokila, drugega livnega materiala in valjev za združeno podjetje, za oskrbovanje štorske livarne z vložkom, ostanek pa za tržišče. Posta-

vitev druge TH peči v Štorah, za katero je delno oprema že nabavljena, se, dokler ni izglede za plama sivega grodlja ali cenejših virov elektro energije, zaenkrat odloži.

S predvideno rešitvijo bi slovensko jeklarstvo z oskrbovanjem grodlja bilo avtar-kično tudi v perspektivi, ko bi na Jesenicah bil vpeljan konvertorski kisikov postopek za proizvodnjo surovega jekla.

Proizvodnja surovega jekla

Proizvodnja surovega jekla se koncentrirajo na Jesenicah in Ravnah, proizvodne zmogljivosti pa poveča od 536.000 ton, doseženih leta 1966, na 835.000 ton letno.

Z dokončanjem izgradnje nove jeklarne na Ravnah in ob polnem izkoriščanju že zgrajenih kapacitet na Jesenicah bosta ti dve železarni imeli letno zmogljivost 430.000 ton elektro jekla, od tega 200.000 ton Jesenice in 230.000 ton Ravne. Ostalo količino surovega jekla, okrog 400.000 ton, bi dala železarna Jesenice, v perspektivi po LD postopku, v prihodnem obdobju pa iz sedanjih SM peči.

Proizvodnja SM jekla se na Ravnah opusti takoj, v Štorah pa potem, ko bodo zgrajeni novi obrati na Jesenicah in Ravnah. Na Jesenicah bi se SM postopek ukinit po zgraditvi dveh LD konvertorjev s kapaciteto 50 ton, za rezervo pa bi se od sedmih obstoječih obdržali dve novejši SM peči, ostale bi se porušile, na tem mestu pa vpeljal LD postopek.

S tako koncepcijo proizvodnje grodlja in surovega jekla bi bila dosežena ekonomičnost tehnološkega postopka, ki je pogoj za konkurenčno proizvodnjo valjarskih izdelkov in drugih jekel.

Tehnični elaborat dopušča kot možnost tudi uvedbo zaokrožitve železarne Štore v samostojnega proizvajalca surovega jekla. Za to pa bi morala biti zgrajena nova jeklarne, v katero bi se montirala delno že dobavljena elektro obločna peč zmogljivosti 40 ton ter nabavila primerna naprava za neprekinjeno vlivanje gredic. Združeno podjetje se bo lahko odločilo za tisto rešitev, ki bo omogočila večje izkoriščanje agregatov za proizvodnjo jekla in valjanje ingotov, to je za rešitev, ki je glede delitve dela čistejša in poleg nižjih investicijskih in proizvodnih stroškov nudi tudi olajšave pri obvladanju tehnološkega postopka v vseh treh tovarnah.

Vroča predelava

Smer predelave jekla v vseh teh železarnah je že začrtana z zgrajenimi in zastavljenimi deli v valjarnah na Jesenicah, Ravnah in Štorah. V optimalnem usklajenem proizvodnem programu bi plastična predelava ingotov na podlagi že pridobljenih težkih prog bila na Jesenicah in Ravnah; Štore pa bodo oskrbovane z gredicami nad 120 kvadrat z Jesenic in 80 do 120 kvadrat iz Raven. Na Jesenicah se bodo valjali ingoti oz. brame teže 5–10 ton, na Ravnah pa od 1–2 tona.

Področje valjanega jekla je tisto, kjer se proizvodni programi do sedaj najbolj prekrivajo. Tudi novo zgrajene kapacitete ne odpravljajo te slabosti. Prav zato je v tej dejavnosti specializacija proizvodnje posebno zaželena, saj bodo ob usklajitvi proizvodnih programov z manjšimi investicijskimi sredstvi doseženi večji proizvodni učinki.

Po tem modelu se bo na Jesenicah koncentrirala proizvodnja ploščatih profilov in žice, slabov dimenzije 1100 x 200 mm, toplo valjanih trakov dimenzije 1100 x 8 mm ter žice od 5,5 do 30 Ø mm. Nova valjarna na Beli mora prevladati prek 600.000 ton surovega jekla, kar je pogoj njene ekonomičnosti in oskrbovanja lastnih predelovalnih obratov in Štor s polizdelki. Zastareli in neekonomični obrati plastične predelave z valjanjem na Jesenicah, Ravnah in Štorah se bodo ustavili, prostor pa uporabil v druge namene. Tako se bo po tem usklajenem programu na Jesenicah opustila proizvodnja valjanega paličastega jekla ter valjarna tanke pločevine. Namesto te proizvodnje se v bodoče na Beli predvideva izgradnja kombinirane hladne valjarne s kapaciteto 100.000 ton letno in perspektivno možnostjo na dvakratno povečavo te proizvodnje.

Na Ravnah bo poleg proizvodnje polizdelkov na novi težki progi proizvodnja specializirana na valjarno paličasto jeklo kvalitetnega in plemenitega asortimana.

Novozgrajena štorska kombinirana proga s kapaciteto 100.000 ton letno bo predelovala gredice z Jesenic in Raven za proizvodnjo vzmetnega jekla in specialnih profilov.

Usklajevanje programov med Ravnami in Štorami, v prihodnjem obdobju pa tudi z Jesenicami, se bo vršilo prek skupne prodajne službe. Na osnovi dobljenih naročil se bo program razdeljeval letno, kvartalno in mesečno ter tudi po tednih, kot bodo želeli kupci. Ker ni pričakovati, da bo celotna proizvodnja plemenitega jekla pokrita z domačo potrošnjo, bo, kot to delajo podobne žele-

zarne v inozemstvu, del proizvodnje tega asortimana potrebno plasirati na inozemska tržišča.

Plastična vroča predelava surovega jekla s kovanjem ostane koncentrirana na Ravnah, s tem da se v smislu začrtanih investicijskih del z mehanizacijo in izboljšavo obstoječih proizvodnih zmogljivosti proizvodnja dvigne na 25.000 ton letno.

Nadaljna predelava

Celotna hladna plastična predelava ploščatih, paličastih jekel in žice bo ostala koncentrirana na Jesenicah in na Ravnah. Pri tem program predvideva na Jesenicah z zamenjavo strojev in dopolnitvijo žičarne 90.000 ton vlečene žice letno predvsem v patentiranem in pocinkanem stanju. Sedanja hladna valjarna s kapaciteto 30.000 ton hladno valjanih trakov letno bo postopoma svojo proizvodnjo zaradi zastarelosti naprav omejevala le na moderne, v novjšem času nabavljene stroje, ekonomičnost proizvodnje pa dosegala v specializaciji izdelkov; v perspektivi pa se bo uredil moderen obrat hladno valjanih in obdelanih trakov.

Kot podaljšek proizvodnje žice ostanejo Jesenice edini proizvajalec žebeljev v Sloveniji na sedanji kapaciteti 15.000 ton letno. Na tej osnovi pa se mora zadržati in dalje razvijati tudi proizvodnja varilnega materiala od sedanjih 10.000 na 20.000 ton letne proizvodnje. Prav tako bo obdržana proizvodnja vlečenega, brušenega in luščene- ga jekla s kapaciteto 27.000 ton letno.

Na Ravnah ostane novozgrajeni obrat za vlečenje, brušenje in luščenje paličastega jekla in žice, ki se bo z dopolnitvijo razširil na 8.000 ton letne kapacitete specializirane proizvodnje kvalitetnih in plemenitih plastično predelanih jekel. Kot podaljšek predelave valjanega jekla se v sklopu proizvodnega programa na Ravnah obdrži tudi proizvodnja v novozgrajenem obratu listnatih in spiralnih vzmeti s končno kapaciteto 15.000 ton letno. Da bi se Ravne v valjarni lahko posvetile proizvodnji plemenitega legiranega in visoko legiranega jekla, bo obrat vzmetarne oskrbovan z valjanim umetnim jeklom iz Štor.

Ostali proizvodni obrati

Jeklolitina se bo po tem programu koncentrirala na Ravnah. Na Ravnah je zgrajena moderna jeklolitarna s kapaciteto 15.000 ton letno. Zaradi zniževanja proizvod-

nih stroškov se bo proizvodnja jeklene litine na Jesenicah postopoma ukinila, obdržala pa se bo v jeklarni proizvodnja težkih jeklenih ulitkov nad 25 ton, ki jih Ravne ne morejo izdelovati.

Siva litina se bo vsa koncentrirala v Štorah tako za proizvodnjo kokil, valjev in ostale sive litine. Obrat sive livarne na Jesenicah se zaradi zastarelosti in iz higienskih razlogov ustavi. Po tej koncepciji bodo Štore specializirani proizvajalec kokil, livnega materiala, valjev in druge sive litine za celotne potrebe združenega podjetja in za tržišče. Po modernizaciji sive livarne, ki je v teku ter vpeljevi direktnega ulivanja kokil iz TH peči in z dopolnitvijo obdelovalnih zmogljivosti bodo Štore dale letno 42.500 ton raznih obdelanih izdelkov sive litine za pokrivanje potreb združenega podjetja in tržišča.

Mehanska obdelovalnica kot proizvodni obrat je najmočnejša na Ravnah, zato se poleg njenega programa blagovne proizvodnje za tržišče v združenem podjetju predvideva kot glavni proizvajalec rezervnih delov za vse tri železarne. Z obstoječimi in novo nabavljenimi stroji bo ta obrat letno dajal 10.000 do 11.000 ton izdelkov.

Šamotarna

Kot ostanek preteklosti se nahaja na Jesenicah in v Štorah poleg proizvodnje jekla tudi proizvodnja ognjevzdržnega materiala. Obrat na Jesenicah je novejši, v Štorah pa dotrajan. Ker ni izgledov, da bi se v bližnji bodočnosti na področju Slovenije zgradila nova šamotarna, se bo proizvodnja ognjevzdržnega materiala koncentrirala na Jesenicah, v Štorah pa opustila. Kolikor bi surovinska baza in investicijski program dokazala, da je proizvodnja sinterdelomita in doloblokov ekonomična, bo ta kot nadomestilo sedanje šamotarne vpeljana v Štorah.

Razvoj in raziskave

Slovenske jeklarne bodo celoten razvoj tehnološkega postopka, raziskave proizvodnje in vpeljave nove proizvodnje vršile koordinirano, kot osrednja inštitucija integriranemu podjetju pa bi pri tem služil Metalurški inštitut.

Metalurški inštitut bo vršil celotne raziskave v zvezi z rudo, koksom, grodljem in ognjevzdržnim materialom. Delal bo na intenzifikaciji procesov izdelave jekla, uvajanju novih analitskih metod, potrebnih v metalurgiji, zasledoval termoeenergetsko ekonomiko metalurških peči, vzdržljivost oblog in potrošnega materiala, kot so kokile, valji itd. V tej instituciji pa bi se koncentrirale tudi vse druge skupne raziskovalne dejavnosti, ki morajo biti obdelane na specialno dragih instrumentih, kot so elektronski mikroskop, mikrosonda, strukturni rentgen itd. Celotna aplikativna razvojno raziskovalna dejavnost, vezana na lastno proizvodnjo, bi naprej ostala v posameznih železarnah; koordinacija dela pa se bo vršila prek proizvodno-razvojne službe enotnega podjetja in Metalurškega inštituta.

Tako tehnično zaokrožitev proizvodnih sredstev in delovnega programa bo močno dosegla le postopoma. Glavni del potrebnih investicijskih naložb v osnovna sredstva je zasiguran z že zgrajenimi novimi proizvodnimi zmogljivostmi in še ne do kraja izkoriščenim kreditom JIB in SGB. Ostale investicijske naložbe, ki so potrebne za doseg celovitosti in specializacije proizvodnje, ukinitev dupliciranja in tripliciranja, bodo razdeljene v dve etapi:

— V prvi etapi, za katero morajo finančna sredstva biti zasigurana še pred združitvijo, se predvideva:

na Jesenicah dokončanje aglomeracije in modernizacije prvega plavža ter dokončanje žične valjarne in žičarne;

na Ravnah izgradnjo RH naprav za intenzifikacijo in izboljšavo proizvodnje surovega jekla ter dopolnitev naprav v obratih, v katerih so investicijska dela v teku;

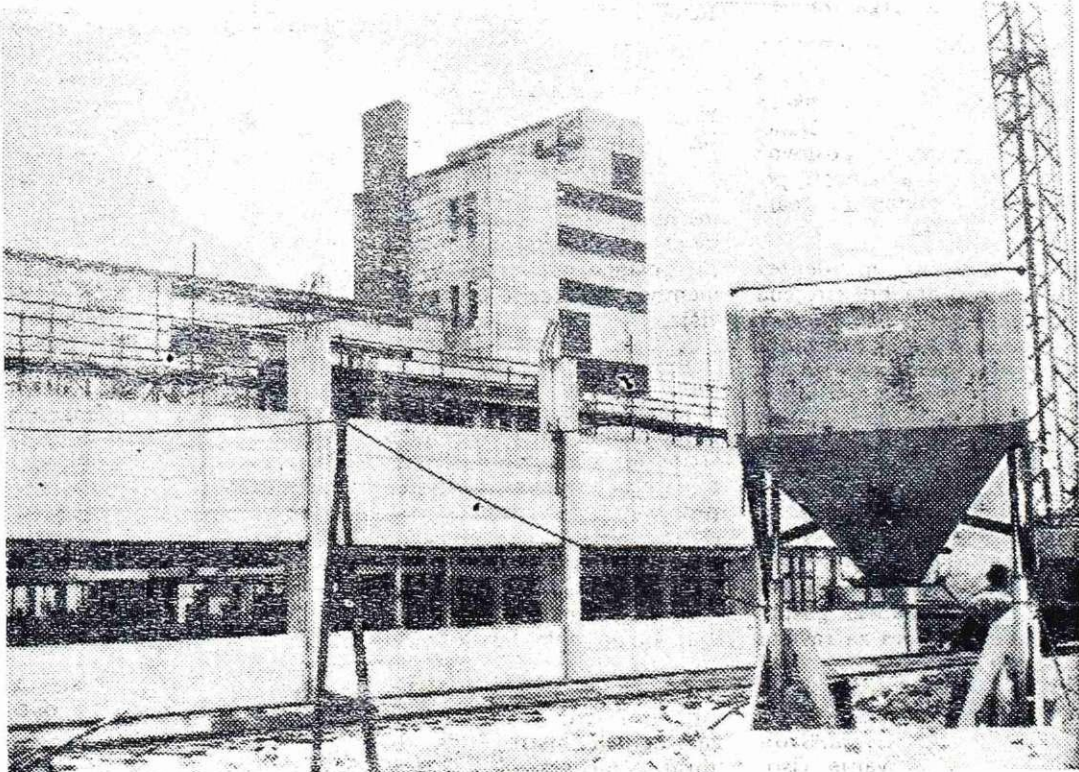
v Štorah povečanje kapacitet TH peči z aglomeracijo in povečanje proizvodnje sive litine in obdelanih valjev.

— V drugi etapi, za katero mora finančna sredstva oskrbeti združeno podjetje, se predvideva modernizacija drugega plavža in intenzifikacija proizvodnje surovega jekla z vpeljavo LD postopka na Jesenicah ter za oplemenitenje proizvodnega programa izgradnje moderne valjarne hladno valjanih in obdelanih trakov.

Aproksimativni predračun kaže, da bi za prvo etapo bilo potrebnih 138 milij. N din, za drugo etapo pa okrog 300 milij. N din. Združeno podjetje bi potem, ko bi bile dokončane naložbe v osnovna sredstva, ki so v teku, zaključene pa tudi dopolnitve po prvi etapi, pod predpostavko, da bo objektivna zakonodaja omogočila optimalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, računano s cenami iz leta 1965, leta 1975 dalo okrog 1.736 milij. N din realizacije, od tega Jesenice 821, Ravne 589 in Štore 335 milij. N din. Najtežji problem bo pri tem opustitev proizvodnje ter razmestitev zaposlenih. Program tehnične grupe predvideva termine, do kdaj se opuščajo proizvodnja v posameznih železarnah in koncentrirajo v eni izmed železarn.

Potem, ko bo dosežena tehnološka celovitost slovenskih jeklar, bo znašala proizvodnja grodlja 332.000 ton, jekla 835.000 ton in blagovne proizvodnje brez upoštevanja medsebojnega prometa 638.350 ton, kar je okrog 60% več kot leta 1966.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Še pred združitvijo slovenskih železarn morajo biti zagotovljena finančna sredstva za dokončanje aglomeracije

(Nadaljevanje s 9. strani)
V posameznih železarnah bo znašala blagovna proizvodnja:

- na Jesenicah 364.000 ton,
- na Ravnah 134.500 ton in
- v Štorah 139.850 ton.

Ob upoštevanju medsebojnega prometa z grodljem in gredicami bo blagovna proizvodnja znašala okrog 770.000 ton letno. Iz posebnih tabel je razvidna skupna in blagovna proizvodnja, dosežena leta 1966 in predvidena za leto 1975 po tovarnah in izdelkih.

Iz teh se vidi tudi strukturni premik in usklajitev proizvodnega programa. Proizvodnja se bo vršila na novih in moderniziranih agregatih za beli in sivi grodelj, surovo jeklo, vročo in hladno plastično predelavo. Nesodobna in dotrajana proizvodna sredstva bodo v glavnem izločena iz tehnološkega procesa. S tem bo dosežena sodobnejša delitev dela, večja ekonomičnost proizvodnje, elastičnejše prilagajanje tržnim potrebam in dobra osnova za nadaljnji razvoj proizvodne ustvarjalnosti. Ker bodo proizvodne kapacitete še vedno deljene na tri dislocirane kraje, ne bo možno doseči maksimalne rentabilnosti koncentrirane proizvodnje, kar bo kompenzirano s povečano finalizacijo ter povezavo v vertikalni s kovinsko predelovalno industrijo.

Program predvideva, da se bo surovo jeklo v prehodnem obdobju na Jesenicah poleg elektro kvalitete, proizvajalo po dosedanjem SM postopku in v obstoječih talilniških pečeh. V tem obdobju — razmerje grodelj: staro železo normalno 1:1 — bo večja potrošnja starega železa in manjša potrošnja belega

grodlja. Materialna bilanca kaže, da temu ustreza tako za pokrivanje Jesenic in Raven okrog 272.000 ton grodlja, ki ga bo dal prvi plavž na Jesenicah.

V drugi etapi, ko bo na Jesenicah vpeljan LD postopek, bo padla potrošnja starega železa ter porasla potrošnja belega grodlja, za kar bo moral biti rekonstruiran drugi plavž na Jesenicah, proizvodnja surovega železa pa se bo dvignila na okrog 350.000 ton letno. S tem bodo dokončno polno izkoriščene tudi aglomeracija in druge naprave za proizvodnjo surovega železa. Z izgradnjo nove hladne valjarne po drugi etapi se bo realizacija na Jesenicah dvignila za dodatnih 42 milij. N din letno, v celem združenem podjetju pa dosegla 1.778 milij. N din.

Po končani modernizaciji in specializaciji proizvodnje bo v vseh treh železarnah zaposlenih 11.600 ljudi, kar je za okrog 100 manj od leta 1966. Program predvideva porast zaposlenih na Ravnah in v Štorah, na Jesenicah pa padec. Ker bodo te spremembe nastopale postopoma, ne bo potrebna niti redukcija niti kampanjsko sprejemanje novih delavcev. Težave bodo predvsem pri premeščanju iz obrata v obrat in pri prekvalifikaciji zaposlenih. Prekinitev proizvodnje na zastarelih napravah bodo v vseh treh tovarnah, predvsem pa na Jesenicah, sledili premiki delavcev v modernizirane obrate, kar bo za določeno obdobje sigurno negativno vplivalo na razporeditev, delovno sposobnost in produktivnost dela. To bo tudi ena najtežjih obveznosti, ki jih bodo posamezne železarne ob združitvi morale prevzeti.

Ekonomski del

Ekonomski del je izdelan na podlagi predvidene usklajitve in specializacije proizvodnega programa razširitve in modernizacije proizvodnih zmogljivosti.

Kompletni elaborat, ki je sestavni del tega poročila, ugotavlja finančni rezultat in ekonomičnost združenega podjetja s predpostavko, da je izgradnja zaključena, proizvodne zmogljivosti pa zasedene s primernimi naročili. Zniževanje proizvodnih stroškov in povečevanje dohodkov zajema le s področja prehoda na sodobnejše tehnološke postopke proizvodnih naprav, večjih proizvodnih zmogljivosti, boljšega izkoriščanja tovarniških naprav in prehoda na več vredno proizvodnjo.

Ze tako ugotovljeni finančni rezultat kaže ugodno sliko podjetniške ustvarjalnosti združenega podjetja.

Obračun dohodka za leto 1975 je nastavljen po naslednjih predpostavkah:

- cene surovin, energije in pomožnega materiala so vzete iste, kot so bile leta 1966;
- amortizacija je obračunana po stopnji 1966;
- obresti od poslovnega sklada so obračunane po enotni stopnji 3%;
- zavarovanje po stopnji iz leta 1966 ter
- investicijsko vzdrževanje po stopnji 2,5%.

Obračun je nastavljen na tehnološki postopek, kot ga predvideva prva etapa zaozkrožitve slovenskih jeklarn v zaključeno celovitost, v kateri se na Jesenicah še obdrži SM jeklo, posebno pa je obdelana tudi ekonomičnost prehoda na LD postopek. Pri obračunavanju stroškov z obratnimi sredstvi ekonomski del predvideva, da bo 2/3, to je okrog 100 milijonov N din kratkoročnih kreditov, ki jih uživajo vse tri železarne, transformiranih v dolgoročne kredite ter dalje, da bo skladno s povečevanjem proizvodnje zagotovljenih do leta 1975 dodatnih 100 milij. N din dolgoročnih posojil in končno, da se bo koeficient obračanja povečal od 2,25 na 3,08.

Elaborat predvideva naslednje dosežke v relativnem zniževanju proizvodnih stroškov in absolutnem povečevanju dohodka:

1. Razlika v specifični potrošnji osnovnih surovin in energije:	
a) pri proizvodnji surovega železa	5.482.000 N din
b) pri proizvodnji jekla, prihranek 54 din/t, skupaj	45.090.000 N din
2. Razlika v fiksnih stroških	68.303.000 N din
3. Razlika zaradi izboljševanja izplesa	50.243.000 N din
4. Razlika v boljšem iztržku zaradi strukturne spremembe gotovega blaga	25.909.000 N din
kar znese skupaj	195.027.000 N din
Če k temu pridružimo še sredstva za sklade, dosežena leta 1966 v višini	67.184.000 N din
ugotovimo, da bi s takimi predpostavkami presežek dohodka pri nespremenjeni višini	
OD leta 1975 znašal	262.211.000 N din

Iz tega ostanka se bodo poravnale investicijske obveznosti. Najbolj bodo s temi obremenjene Štorje. Obračun kaže, da bodo letne obveznosti združenih jeklarn za anuitete in obresti znašale 179.767.000 N din ter bo s tem ostanek znašal 82.444.000 N din.

Ugotovljeno je dejstvo, da so osebni dohodki delavcev v slovenski črni metalurgiji leta 1966 bili pod normalnimi odnosi proti ostalim industrijskim vejam in negospodarstvu. To razmerje pa se je leta 1967 še znatno bolj izmaličilo. To je razlog, da leta 1975 v združenem podjetju ne moremo računati s povprečnimi osebnimi dohodki leta 1966. Smatra se, da bi brez upoštevanja inflacije osebni dohodki 1200 N din na zaposlenega bili realna osnova za objektivni prikaz produktivnosti kapitala in stopnje racionalnosti. S tako predpostavko bo dohodek dodatno obremenjen s 95.000.000 N din za povečani globalni bruto OD, kar pomeni, da bo del anuitet v višini 29.800.000 N din moral biti pokrit iz amortizacije, združenemu podjetju pa bo ostalo na razpolago poleg 17.200.000 N din za sklad skupne pora-

be in rezervni sklad še 82.400.000 N din amortizacijskega sklada za nadaljno modernizacijo proizvodnih naprav in tehnološkega postopka. Profitna stopnja bo s tem znašala 8,5%, rentabilnost celotnega kapitala pa dosežena z 9,2%.

Potem, ko bo zaključena druga etapa izgradnje in vpeljan LD proces proizvodnje surovega jekla in sodobna hladna valjarne na Jesenicah, se bo akumulativnost povečala za nadaljnjih okrog 30 milij. N din presežka dohodka.

Iz teh podatkov se jasno kaže, da bo pri kompletiranih investicijskih naložbah in normalnem izkoriščanju kapacitet položaj slovenske črne metalurgije kljub visokim zadolžitvam ugoden in ne brez perspektive, kot se včasih želi prikazati.

S tem pa niso izčrpane še vse možnosti zniževanja proizvodnih stroškov. Rezerve obstajajo še v ugodnejšem oskrbovanju s surovinami, pomožnim materialom in energijo, v izboljšanju organizacije in doslednejšem nadzoru normativov potrošnje. Ta del finančnega rezultata se mora prepustiti delovnim skupnostim za spodbudnejšo

delitev osebnih dohodkov in nadaljno racionalizacijo v tehnološkem postopku in uvajanju nove proizvodnje.

Najtežji problem združene ga podjetja bo v prehodnem obdobju, v katerem morajo biti zagotovljena sredstva za kompletiranje nedokončanih investicij ter posredovana potrebna kvalitetna obratna sredstva.

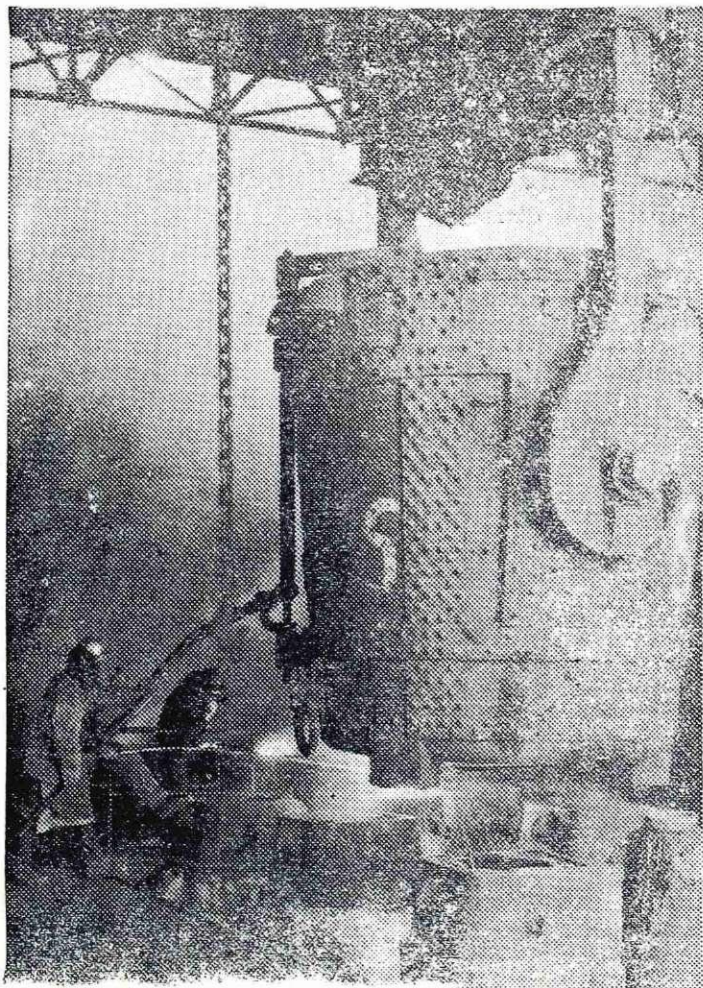
Da bi se združeno podjetje izvleklo iz sedanjih težav in prišlo iz poslovne izgube v rentabilnost, je prvo povečati blagovno proizvodnjo vsaj na 450.000 ton letno. Šele nadaljnji porast blagovne proizvodnje bo dal možnost za postopno povečevanje OD in oblikovanje poslovnega sklada, potrebnega za odplačila kreditov. Vse to pa je vezano z izgradnjo, ki bi po prvi etapi morala biti zaključena vsaj do leta 1970. Zavedati se namreč moramo, da šele prodaja 500.000 ton gotovih izdelkov letno omogoča akumulacijo, ki bo pokrivala odplačila vseh anuitet. Iz tega sledi, da bo potrebno v prehodnem obdobju združenega podjetja izvršiti ali moratorij kreditov ali podaljševanje odplačilnih rokov. Ta pogoj bo toliko zahtevnejši, kolikor neugodnejša bo dinamika izgradnje.

Predvidena sanacija in finančna krepitev železarn Jesenic, Raven in Štor bo olajšana ob združitvi podjetij v eno celoto slovenskih jeklarn. Le z enotno organizacijo je dosegljiva finančnemu rezultatu pogojena specializacija proizvodnje, koordinacija razvoja, popolnejše oblikovanje tehnološkega postopka, racionalnejša uporaba poslovnih skladov in drugih sredstev ter učinkovitejši razvoj tržnega gospodarstva.

Učinkovitost sredstev železarn pa bo dosežena le takrat, če bodo ta resnično združena v enotne sklade. Ekonomski elaborat zato predvideva skupni žiro račun in enotno vodenje denarnega dela poslovnega sklada in drugih skladov. Naložbe posameznih tovarn se bodo evidencialno zasledovale in obračunavale z obrestmi. Obrestno stopnjo bo za vsako leto odredil gospodarski načrt. Obresti, ki bodo obračunane uporabniku teh sredstev, bodo odrejane v odvisnosti od pomembnosti in donosnosti naložb. Naložbe in uporaba sklada skupne porabe se bodo vršile po enotnih principih brez obrestnega obračuna navajanja.

Organizacijski del

Organizacijski del je izdelala posebna grupa, predvideva pa ustroj organizacije skupnega organa in posameznih tovarn enotnega podjetja slovenskih jeklarn. Elaborat, ki je sestavni del tega poročila, ugotavlja, da mora enotno podjetje izhajati predvsem iz vsebine spojitve, ki zagotavlja boljše ekonomske efekte in poslovne rezultate

Vlivanje jekla v kokile v elektrojeklarni

ter smotrni in skladen razvoj slovenskega jeklarstva.

Organizacija slovenskih jeklarstev mora biti taka, da s koncentracijo sredstev in funkcij predstavlja celovitost gospodarske skupnosti, v kateri se ob vzporedno sproščeni delovno proizvodni ustvarjalnosti z ubranimi poslovnimi odločitvami doseže uspešno oblikovanje in učinkovito usmerjanje finančnih sredstev, enotno tržno orien- tiranje poslovne politike in optimalni izkoristek proizvodnih zmogljivosti. Združiti mora vse tiste odločitve, funkcije in službe, ki skupaj dajo ugodnejši gospodarski uspeh, tovarnam pa v okviru specializirane proizvodnje pustiti razvoj iniciative samo- organizacijske ustvarjalnosti.

Združeno podjetje bo ime- lo osrednji samoupravni or- gan — delavski svet podjetja in upravo podjetja, dislocira- ne tovarne na Jesenicah, Ravnah in Štorah pa svoj samo- upravni in upravni mehani- zem. S statutom bo odrejeno, da bo poslovna politika slo- venskih jeklarstev vodena enot- no, tovarne pa bodo kot do- nosni centri poslovale kot delovne enote samostojno z osnovno odgovornostjo za končni poslovni uspeh.

Delavski svet podjetja bo osrednji samoupravni organ združene proizvodne organi- zacije. Obravnaval bo in iz- dajal soglasja na zasnovo raz- vojnih načrtov, oblikovanje finančno poslovne politike ter letne in perspektivne go- spodarske načrte, obravnaval zaključni račun ter predložil no delitev dohodka in odlo- čal o enotnih principih obli- kovanja in delitve osebnih dohodkov, o namembnosti oblikovanih skladov za jača- nje proizvodne dejavnosti tovarn in poslovne ustvarjal- nosti celotnega podjetja ter zboljšanje življenjske ravni zaposlenih. S statutom pod- jetja bodo urejeni medseboj- ni odnosi s tovarnami ter katere odločitve bo obdržal delavski svet podjetja in ka- tere prepuščal poslovnemu odboru in samoupravnim or- ganom tovarn. Volil bo gene- ralnega direktorja ter ocenje- val njegovo delo.

Delavski svet bo štel 27 čla- nov: po 8 jih bodo volile de- lovne skupnosti posameznih tovarn, 3 pa delovna skup- nost uprave podjetja.

Poslovni odbor bo organ, ki ga bodo sestavljali gene- ralni direktor in direktorji tovarn. Poslovni odbor, ki ga bo skliceval generalni di- rektor, bo zlasti:

— odločal o kratkoročnih načrtih razširjene reproduk- cije;

— odločal o dolgoročnih pogodbah o poslovno tehnič- nem sodelovanju z drugimi gospodarskimi organizacijami doma in v inozemstvu;

— odločal o pogojih troše- nja denarnih sredstev pod- jetja;

— obravnaval predloge let- nih in perspektivnih gospo- darskih načrtov;

— zavzemal stališča o važ- nih odločitvah poslovnega združenja jugoslovanskih že- lezarn in drugih asociacij.

V poslovnem odboru bo generalni direktor prvi z enakimi, vse odločitve pa se bodo sprejemale soglasno.

Generalni direktor bo glav- ni izvršilni organ podjetja, odgovoren za dohodek in dol- goročni uspeh podjetja. On bo zlasti:

— razvijal poslovne cilje in politiko podjetja,

— koordiniral in usmerjal delovanje podjetja,

— vodil in usklajeval delo uprave podjetja,

— preko direktorjev tovarn dajal smernice za uveljavlja- nje enotne proizvodno poslov- ne politike.

Uprava podjetja, ki jo vo- di generalni direktor, bo imela dva sestava skupnih funkcij in služb:

— sestav sektorjev, ki bo- do imeli pristojnost obliko- vanja zasnov tržno razvojne, finančne in kadrovske politi- ke;

— sestav operativnih služb, ki bodo imele iz razlogov go- spodarnosti združene usluž- nostne dejavnosti posamez- nih tovarn.

Na čelu sektorjev bodo di- rektorji, ki bodo istočasno namestniki generalnega di- rektorja za svoja področja.

Uprava podjetja bo imela naslednje sektorje:

— marketing,

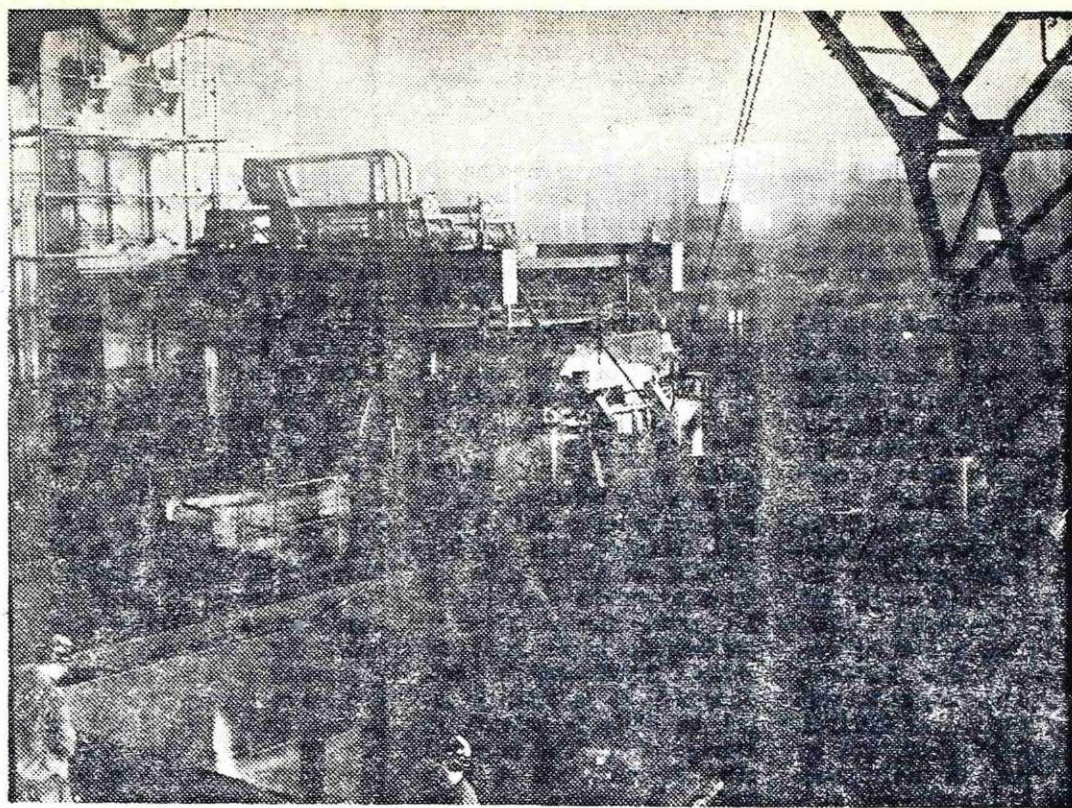
— proizvodnjo in razvoj,

— finance in

— sekretariat.

Marketing bo vršil tržne

raziskave, tržno programira- nje proizvodnje, pospeševa- nje prodaje, izdelavo regio- nalnih ekonomskih analiz in propagando. Ugotovitve te

Montažna dela na novi ameriški električni peči

službe bodo osnova pri iska- nju smeri za razvoj proiz- vodne dejavnosti ter bodo vplivale pri odločitvah o ob- segu in asortimentu izdelkov ter novih investicijskih na- ložb v osnovna in obratna sredstva.

Proizvodnja in razvoj — ta sektor bo na podlagi ugotov- itev marketinga razvijal proizvodno politiko podjetja, vodil in koordiniral razisko- valno dejavnost, skrbel za uvajanje nove proizvodnje, sodobnejših tehnoloških po- stopkov v posameznih tovar- nah in kompleksne razširjene reprodukcije.

Finance bodo sektor s po- sebno važnimi zadolžitvami oblikovanja enotne kreditno finančne politike. Upravljal bo s skladi podjetja, dajal svoja mišljenja o finančni učinkovitosti predvidenih in- vesticijskih naložb in rekon- strukcij, izdeloval predloge za obrestno prelivanje sredstev, oskrboval bo denarni del sredstev za funkcioniranje poslovanja podjetja in sode- loval pri odobravanju kredit- nih pogodb za razširjeno reprodukcijo.

Sekretariat bo skrbel pred- vsem za oblikovanje enotne kadrovske-socialne politike,

sodeloval pri zasnovah enot- nega izobraževanja in vpelja- ve enotnega sistema delitve osebnega dohodka ter ugotav- ljaj potrebe za presodno deli- tev akumulacije na sklad skupne porabe, namenjen za gradnjo objektov družbene ravnari na Jesenicah, Ravnah in v Štorah.

Operativne službe bodo vr- šile uslužnostno službo tovar- nam ter izvrševale naloge po zasnovani politiki podjetja. Osnovane bodo sledeče usluž- nostne operativne službe:

— **Realizacija — prodaja** — Zajela bo vse tiste izdelke (v prvi vrsti 114. panoge), za katere bodo tovarne smatrale, da je odjemalcu ustrezno, če lahko sklepa pogodbe na enem mestu in takrat, ko je to zaradi delitve programa ter učinkovitejšega angažiranja proizvodnih na- prav smotrnejše. V tem od- delku naj bi se koncentriral tudi celoten izvoz združenega podjetja.

— **Nabava** bo vršila oskr- bovanje s surovinami, pomož- nim materialom, polizdelki in z energijo za vse tri tovarne v vseh primerih, kadar je skupni nakup ugodnejši in zmanjšuje stroške nabave.

— **Računski sektor** bo izva- jal obdelavo podatkov za ce- lotno podjetje tako za potre- be uprave kot posameznih tovarn.

S tako koncentracijo služb in funkcij bodo tovarne del- no razbremenjene in se bodo s tem bolj usmerjale k reše- vanju proizvodnih nalog, tehnološkega postopka in raz- voja tovarn. Tovarno bo kot do sedaj vodil direktor to- varne, odgovarjal pa bo za kratkoročen in dolgoročen razvoj, rast in krepitev proiz- vodne dejavnosti ter aku- mulativnost tovarne. Odgo- voren bo za celoten ciklus in ritem proizvodnje do konč- nih izdelkov in realizacije ter skrbel za doseg optimalnih proizvodnih rezultatov.

Samoupravni mehanizem na nivoju tovarn bo imel delavski svet tovarne in upravni odbor tovarne. Po- oblastila, pravice in dolžnosti za funkcioniranje samo- upravnega mehanizma bodo predpisane s statutom podjet- ja, katerega predlog bo se- stavni del materiala za obrav- navo med delovnimi skupno- stmi pred razpisom referen- duma.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Črni premog v letu 1967

Leta 1967 so v vseh rudnikih na svetu nakopali skupno 2.205 milijona ton črnega premoga. To je za 10 milijonov ton več kot v letu 1966. Rjavega pre- moga so nakopali v preteklem letu v svetovnem me- rilu približno 750 milijonov ton, kar je enako koli- čini, nakopani v letu 1966. Če izrazimo še količino rjavega premoga v vrednosti črnega premoga, po- meni to, da je bila skupna nakopana količina čr- nega premoga v letu 1967 okoli 2,5 milijarde ton.

Iz spodnje tabele je razvidno, kakšne količine črnega premoga so v letu 1967 nakopali v tistih državah, ki so presegle 20 milijonov ton (v milijo- nih ton):

	1966	1967
1. ZDA	492	502
2. LR Kitajska	440	450
3. Sovjetska zveza	439	446
4. Velika Britanija	177	175

5. Poljska	122	124
6. Zahodna Nemčija	126	112
7. Indija	68	72
8. Južnoafriška republika	48	51
9. Japonska	51	48
10. Francija	50	48
11. Avstralija	34	35
12. Koreja (LR in Južna)	27	29
13. Čehoslovaška	27	26
ostale države	2.100	2.118
SVET SKUPAJ	2.195	2.205

Tabela kaže, da so v ZDA, LR Kitajski in Sovjet- ski zvezi nakopali v preteklem letu skupno 1.398 milijonov ton črnega premoga ali 63 % svetovne količine. Šest držav, ki so nakopale čez 100 milijo- nov ton, pa so bile udeležene skupaj z 82 % sve- toвне proizvodnje premoga. Iz teh števil je raz- vidno, da so vse ostale države udeležene s precej manjšim deležem v skupni svetovni količini nako- panega črnega premoga.

Iz tabele je razviden tudi zanimiv podatek, da so tri zahodnoevropske države — Zahodna Nem- čija, Velika Britanija in Francija — v preteklem letu znižale količino nakopanega črnega premoga. Posebno velja to za Zahodno Nemčijo, za katero je znano, da preživljajo njeni premogovniki v Po- rurju občutno krizo. Vzrok je v tem, ker je pre- mog za koksiranje iz ZDA kljub transportu prek Atlantskega oceana za zahodnonemške železarne ce- nejši kot domači. Zato v tej državi postopno zapi- rajo slabo rentabilne rudnike in manjšajo količino nakopanega premoga.

Vedno močnejše uveljavljanje nafte in zemelj- skega plina kot vira energije in zniževanje speci- fične porabe koksa v playžih, ima iz leta v leto večji vpliv tudi na porabo črnega premoga. Zato lahko za bližnjo bodočnost realno računamo na stagniranje njegove porabe oziroma celo postopno zniževanje. Po vsej verjetnosti v bodoče ne bo let- na svetovna proizvodnja črnega premoga znatno presegla 2,2 milijardi ton.

K.

V maju, zbirajoč orožje, ki so partizani na Koroškem, 25-letnico prvih partizanskih akcij. Da nekoliko obudimo spomine na te dni, bomo v nadaljevanjih objavili sestavek neznanega avtorja o bojih in razmerah na Koroškem v tem času. Sestavek hrani naš tehniški muzej — oddelek za delavsko gibanje in NOB.

Noč. Še nekaj ur je do jutra. Pred dvema urama se je vrnila četica iz doline. S seboj je prinesla za dva dni hrane. Ljudje, večinoma sami mladi fantje iz vseh koncev slovenske zemlje, so bili utrujeni. Takoj ko so polegli na poležane in suhe smrekove veje, so zaspali. Le stražarji, ki so odšli k pristopnim dohodom v partizansko taborišče, in dežurni, ki je ostal v taborišču, so bedeli.

To noč je nastopil dežurstvo Anže, dvaindvajsetletni Korošec, doma nekje za Baškim jezerom. Pred dvema mesecema je prišel v četo, ko je ubežal iz nemške vojske kakor večina Korošcev, ki so imeli srečo, da so prišli v stik z našimi aktivisti.

Anže je bil visok, slok in drzen fant. Z občutljivim sluhom je zaznal vsak najmanjši šum, njegove oči so gledale bistro tudi v temi, zato je hodil na nočnih pohodih celo pred komandirjem Dušanom. Še predno je prišel v četico, je med potjo razcrožil tri »bandverovce«,

jih prisilil, da so se sezuli in slekli in jih potem zapodil, da so tekli v samih spodnjicah nazaj v vas. V družbi s tovariši je bil vedno vesel, le kadar je bil sam je bil zamišljen, kot da bi mu otožnost ali hrepenenje leglo na oči. Takrat je mislil na starše, ki so jih odpeljali Nemci v neko taborišče. Mislil je na očeta in mater. Morda ne živita več. Ob takih mislih ga je zajela bolečina in spomini na otroške dni so oživeli. Posebno živi so bili spomini na očeta, ki so ga bivše avstrijske oblasti večkrat zaprle, ker se je v času plebiscitnih bojev boril na strani jugoslovanskih čet. Spominjal se je, kako je jahal na očetovih kolenih in kako je oče večkrat prepeval »Hej, Slovenci, kje so naše meje«. To pesem je Anže naučil sosedovo Mojco, in ko sta nekoč med odmorom zapela po slovenje »... tam za Celovcem, tam so naše meje«, ju je nemška učiteljica do krvi pretepla, popoldan pa so prišli po Anževega

očeta in po sosedu Volbenka žandarji in ju odpeljali. Vrnila sta se šele čez pet mesecev. Takrat se je Anžeju zarezala krivica v srce... Daleč je že zdaj od tistih dni. Anže se je v tem času izučil za mizarja, leta 1940 pa so ga vzeli Nemci v vojsko in od takrat je bil v Franciji, na Norveškem, v Kareliji, lani je bil na Krimu, kjer je bil ranjen in od koder se je vrnil v Nemčijo. Ko je ozdravel, je prosil za dopust, a ga mu Nemci niso hoteli dati. Brez dopusta so ga poslali v marškompanijo in tako se je napotil s transportom za Italijo. Vozili so se prek Beljaka, kjer je Anže pobegnil s transporta, prišel ponocni domov, a ni našel nikogar doma. Potrkal je pri Volbenkovih. Mojca mu je odprla in se ga prestrašila. Ni ga takoj spoznala, saj je bil v vseh štirih letih samo enkrat doma, malo pred napadom na Sovjetsko zvezo.

»Kje so naši?« jo je vprašal takrat.

Mojca ni odgovorila, ampak se je sprva samo začudila.

»Anže, ti?«

»Da. Si se ustrašila. Trkal sem že doma, pa se nihče ne oglasi.«

Mojca ga je čudno pogledala, da ni razumel, kaj misli. Nato pa mu je šepnila, naj stopi v hišo.

»Ne morem, Mojca. Pobegnil sem s transporta za italijansko fronto. Prav gotovo me že iščejo.«

»Zato stopi notri, da te skrijem.«

Anže je trenutek premišljeval ali naj verjame Mojci, da ga bo skrila. Res, pred leti sta bila prijatelja, oba sta se že pred vojno zavežala, da sta otroka tlačnega ljudstva. Koliko »vindišarskih psov« sta morala preslišati. Vsa doživljaja s Mojco so v trenutku preblisnila njegove možgane. Verjel je, da ga bo Mojca skrila pred zasledovalci.

Mojca je odprla vežna vrata. Ko je Anže vstopil, jih je dvakrat zaklenila in nato še zaprla z močnim železnim zapahom.

Mojca je prižgala slabotno luč v hiši. Okna so bila zatemnjena tako dobro, da ni prodiral na pot niti najmanjši žarek svetlobe. Šele sedaj je Anže videl, da ima Mojca žalno obleko. Mojca je opazila njegov vprašujoč pogled in ne da bi jo vprašal, odgovorila:

»Se čudiš obleki? Žalujem za očetom.«

»Kaj so umrli?«

»Lani v Dachau-u. Zaprl so jih že decembra enainšt-

ridesetega leta. Pred tremi meseci so umrli.«

Pokazala je žaro s pepelom, ki je stala pod žalostno materjo božjo. »Tam so njegovi ostanki.«

Anžeta je spreletavala groza, čeprav je na svojih potih videl mnogo groze, ki so jo Nemci prizadejali človeštvu. Tudi takrat so ga grozote zgrozile in jih je obsojal, toda vse to se je dogajalo v območju fronte in ne tu na Koroškem.

»Groza, groza...« je zašepetal Anže. »Kdaj je bo konec?« Anže je ob tem pozabil, da je poprej povpraševal, kje so njegovi domači. Pogled mu je obstal zopet na žari z ostanki sosedu Volbenka in temna slutnja se je prebudila v njem, udarjala je z grozo v njegove oči in ga dušila.

»Mojca, pa menda niso tudi naše...«

Mojca je molčala. Njen molk je potrjeval njegovo grozo. Čez čas je žalostno pokimala in ga prijala za roke.

Pred mesecem so jih odpeljali v Nürnberg.

»Zato nisem dobil nobenega pisma od njih.«

Anže je zajedal in se sesedel v bolečini na klop. Bolečina je rodila v njem strašno sovražstvo. Mišice na izklesanih licah so se mu knile in siknil je skozi zobe, dokler ni izbruhnil ves naval besed, ki so prisegale maščevanje.

»O, da bi se mogel maščevati!... Da bi mogel maščevati tvojega ateja, naše in vse, vse, ki so jih pobili...«

Glej, Mojca, še nikoli nisem sovražil. Bil sem na fronti, pa nisem ustrelil človeka,

čeprav so streljali. Ljubil sem Ru- bi streljal po bi k njim, pa : Ko sem hotel, njen. Tako sem domov...«

Anže je nekoč zajel sapo, ki ga nadaljeval:

»Prav v tem je zajelo spoznanje, da bom n ubijati preplete trgajo. Maščev: Mojca nad vse samo (a mi je p tizane).

Obmolnil je pa je postal nje mehki, skoro p »Mojca, ti mi gati, da pridem. Mojca sinje stele.

»Rada.« »Torej mi b zvezo,« je dejal šano.

»Sama ti bom p »Ti?«

»Da. Šel boš d poiskal Naniko.«

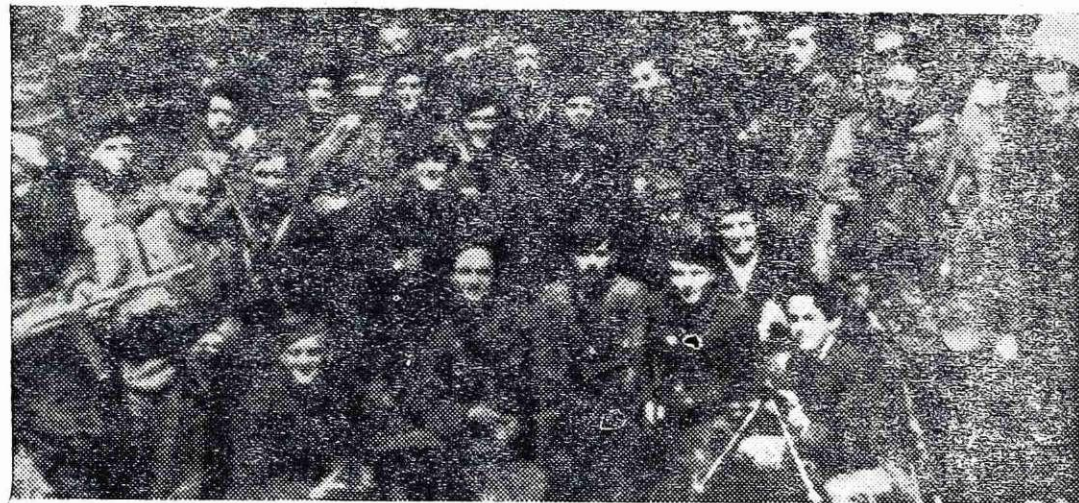
»Pa bom na »Boš. Na Kopa partizane. Skoro prihajajo tja. V celo k nam.«

»Se tudi ti pozn aktivista.«

»Pravi, do F Nanike?«

»Napadala bom njo. Izročil ga j nekaj u boš že zani.«

Anže (je hotel več. V mislih je nepoznan in ljudeh. Hotel vprašati Mojco

Skupina koroških partizanov

Šopek rdečih nageljev na grob bratu - narodnemu heroju

Tiha in skromna je Ana še danes. Niso jo upognila leta življenja, čeprav je bila njena pot težka in polna skrbi. Praznovala je že 70-letnico svojega življenja. Poiskali smo jo 23 let po osvoboditvi. Prvič smo ji stisnili roko in rada se je pogovarjala z nami.

Ob misli na pokojnega brata Joškota — sedanjega narodnega heroja, se je zazrla daleč v preteklost...

»Kje so že tista otroška leta v Opatiji? Trije bratje, France, Hans in Joško ter jaz, smo bili za tisti čas že številna družina. Za kruh je bilo težko. Oče je imel dva para konj. Dva belca in dva črna, ter dve kočiji. Zaslužek ni bil najboljši. Dobili smo še enega bratca, ki pa je po enem letu umrl. Vse bi še šlo, če oče ne bi naredil tistega usodnega koraka.

Prodal je v Trstu oba para konj in kočiji in od takrat ga

nismo več videli. Odšel je v Ameriko. Po daljšem času je poslal le sporočilo, da je v Ameriki. Dolgo pozneje smo zvedeli, da je kmalu umrl.

Mati je ostala sama z nami, otroci. Kako preživeti številno družino, je bilo vprašanje, ki ga je morala sama rešiti.

Hodili smo v hrvaške šole, nekaj časa tudi v nemško. Jože je bil najmlajši. Vedno razposajen in dobre volje, je bil kljub temu dober učenec

in že takrat tudi dober telovadelec.

Mati ni več zmagovala. Napor je bil zanjo prevelik. Pranje perila, s čimer nas je preživljala, jo je utrujalo. Poslala je Joškota in Franca v Prekmurje k stari mami. Tako sva ostala nekaj časa doma le jaz in Hans.

Prišla so leta prve svetovne vojne. Življenje je postajalo še težje. Jaz sem se med tem že poročila in na moji poroki smo se našli zopet vsi otroci. Nekako smo se pretolkli skozi vojno in bili že prepričani, da se bo življenje umirilo, toda nastajale so nove meje in Beljak, kjer sem si ustvarila svoje ognjišče, bi naj pripadal Avstriji. Tostran Karavank je nastajala nova država Jugoslavija. V Opatiji je ostal le Hans.

Toda začele so se borbe za ureditev severnih meja — na Koroškem. Nastajale so nove težave in odločila sva se z možem, da se vrneva nazaj v Opatijo. Prepričana sva

bila, da bo sedaj vse dobro. Toda tudi tu ni bilo miru. Opatijo so zasedli Italijani in tako smo ostali pred velikim vprašanjem, kaj sedaj.

Vrnila sva se z možem v Beljak. Jože je bil dovolj dalekoviden. Že v Beljaku, ko je bil nekaj časa pri meni, se je odločil, da gre na Jesenice. Brat France je odšel v Otoče na žago in Hans je odšel v Prekmurje. Tako smo se razšli vsak na svojo stran. Pri meni je ostala le mama. Z Jožetom smo se le malokrat videli. Z mamo sva včasih obiskali Jožeta na Jesenicah. Vsi so poznali na Jesenicah »Parovega Jožeta«. Razvažal je kislavo vodo. Šele kasneje mu je uspelo dobiti službo v Železarni. Delal je v žičarni. Dobro se še spominjam, ko mi je pripovedoval o težkem delu.

Tudi v vojsko so odšli Jože, France in Hans in odslužili svojo obveznost.

Bližalo se je leto 1937 in v Španiji so že grmeli topovi. Pričela se je državljanska

vojna in fašizem je že pričel kazati svojo pravo podobo.

Tega leta nam je umrla mama. Pokopala sva jo sama z možem. Tudi Jože ni mogel priti na pogreb. Policija mu ni izdala dovoljenja, ker je bil pod policijskim nadzorstvom, ker so ga sumili, da bi pogreb izkoristil

za odhod v Španijo. Poizkusil pred t Splits, pa se sk posrečilo. Ladja, na prostovoljce, mi vred zajeta.

Toda nekega č z Jožetom še tri povedali, po ka Čez nekaj dni so

Ana DIELACHER — sestra narodnega heroja Joža z možem Hermanom

rski meteži

ni čeprav so streljali po meni. Ljubil sem Ruse. Kako naj bi streljal po njih! Ubežal bi k njim, pa nisem mogel. Ko sem hotel, sem bil ranjen. Tako sem prišel nazaj domov...

Anže je nekoliko prenehal, zajel sapo, ki ga je dušila in nadaljeval:

»Prav v tem trenutku me je zajelo spoznanje. Spoznal sem, da bom moral ubijati, ubijati preplete pse, ki nas trgajo. Maščeval ga bom, Mojca nad vsemi tlačitelji, samo da mi je priti med partizane.

Obmolknil je zopet, nato pa je postal njegov glas bolj mehak, skoraj prosojen:

»Mojca, ti mi moraš pomagati, da pridem v partizane.«
Mojcine sinje oči so zablestele.

»Rada.«
»Torej mi boš poiskala zvezo,« je dejal Anže olajšano.

»Sama ti bom pokazala pot.«

»Ti?«

»Da. Šel boš do Kopajne in poiskal Naniko.«

»Pa jo bom našel?«

»Boš. Na Kopajni so vsi za partizane. Skoro vsako noč prihajajo tja. Včasih pridejo celo k nam.«

»Se tudi ti poznaš z njimi?«

»Seveda, saj sem njihova aktivistka.«

»Praviš, do Kopajne, do Nanike?«

»Napikala bom pismo zanj. Izročil ga ji boš in čez nekaj ur boš že med partizani.«

Anže je hotel vedeti še več. V mislih je bil že pri nepoznatih in skrivnostnih ljudeh. Hotel je pravkar vprašati Mojco o njihovem

življenju, ko je nekdo pričel razbijati po vratih. Anže je prebledel. Že je mislil, da ne bo nikoli pri partizanih in obupano pogledal Mojco. Ta pa je dvignila ob peči desko iz poda in potisnila Anžeta, ki je zgubil mirnost, v skrivališče. Vse to se je zgodilo v trenutku, v nekaj sekundah. Mojca je počakala še trenutek, nato pa stopila v vežo in vprašala nemško, kdo je.

»Macht auf!«
Mojca se je zbrala in mirno odprla.

»Kaj hočete?« je vprašala.

»Napravili bomo preiskavo, če ne skrivate nekega dezertarja.« Pri tem ji je čakal in zaripel landverovec svetil z baterijo v obraz, da bi po izrazu njenega obraza uganil, če se zasledovani skriva v tej hiši. Mojca pa je mirno zrla in se umaknila, da so landverovci stopili v hišo.

Landverovci so premetali vso hišo. Ko je Anže začul korake nad seboj, mu je srce skro zastalo, nato pa začelo močno razbijati, da se je zbal, da ga bodo slišali zasledovalci. Obenem se je bal za Mojco. Toda Mojca je mirno hodila z njimi. Trudila se je z vsemi silami, da bi zadržala mirni izraz, čeprav je divjal v njeni notranjosti strašen nemir.

Ko landverovci niso nikogar odkrili, so odšli. Naslednji večer pa je Anže odšel proti Kopajni. Nad progo nad Bačami se je srečal z landverovci. Sam ni vedel, odkod se je vzela mirnost, ki je ta trenutek zavladala v njem. Ko so ga ustavili, niso vedeli, s kom imajo opravka. (nadaljevanje)

za odhod v Španijo. To je poizkusil pred tem že prek Splita, pa se skupini to ni posrečilo. Ladja, ki je čakala na prostovoljce, je bila z nji-mi vred zajeta.

Toda nekega dne so prišli z Jožetom še trije. Niso mi povedali, po kaj so prišli. Čez nekaj dni so odšli in šele

rodnega heroja Joža Gregorčiča

čez dalj časa sem zvedela od moža, da so odhajali v Španijo. Pisal mi je kartico s pozdravi. Mož jim je pomagal pri teh prvih korakih, med španske borbe.

Nikoli več ga nisem videla. Rada sem ga imela, saj je bil to najmlajši od naše družine. Zvedela sem za njegovo pot v partizane in njegova junaštva in tudi za njegovo smrt.

Skoro vsako leto obiščem njegov grob ob prvem novembru.

Sestra Ana je želela videti tudi kraj, kjer je Jože padel. V oblačnem aprilskem dnevu smo jo odpeljali proti Lipniški planini, toda sneženi zameti na cesti na Jelovici, so pot preprečili.

Ustavili smo se na grobu v Radvljici. Šopek rdečih nageljev je položila na kamnito ploščo grobnice, v kateri počiva poleg ostalih borcev tudi njen najmlajši brat Joško — narodni heroj Jože Gregorčič-Gorenjec, Slovenko

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K

17

»Zakaj si utihnil?« vprašuje Adela.

»Ker... ker... ker sem tako zelo srečen,« pravi, v grlo pa mu silijo solze, ker se boji, da bo jutri imel premalo denarja in da bo na semnju bolj beden kakor marsikateri otrok, ki mu bodo starši dali kovača.

»Ne stojva tu,« se Adela dotakne njegove roke.

»V pisarno pojdiva! Že ves si hripav!«

Stisnil bi ji roko in jo obdržal v svoji, ko bi pred skladiščem ne zaslišal znane mojstrove hoje.

»Mojster Čupnik gre,« odmakne roko.

Tudi Adela se zdrzne, kakor da bi jo Čupnik našel v grehu.

»Ho, kaj pa vidva? Lenarita? Ma, mislita, da...«

»Pravkar sva končala, gospod,« mu Adela seže v besedo in pokaže na poravnane vreče moke.

»Vse?« Čupnik ne verjame.

»Vse,« pritrdi Adela in pokaže papir, na katerega je zapisovala vreče in teže: »Bila je dobra mera,« pove po svoje, da je kosmata teža za celih sto petindvajset kilogramov večja kakor v naročilnici in na spremnem listu.

Toda Čupnik ni zadovoljen.

»Sto kilogramov so cunje,« godrnja. »Kaj pa je petindvajset kilogramov proti deset tisočim. Dvakrat toliko bo šlo v kalo ali pa še več! A naj bo! Hitro sta končala. Ma, moram priznati, da si bil kot mašina,« potrepilja Tineta po rami.

»Samo da ste z mojim delom zadovoljni, gospod mojster,« pravi Tine v upanju, da bo Čupnik potrdil svoje zadovoljstvo z njegovim delom tudi s primernim plačilom.

»Pojdiva v gostilno, da se pomeniva,« ga povabi mojster, Adeli pa ukaže, naj odnese list v pisarno in ga počaka, da bosta še enkrat preračunala.

SIVO MESTO

7

Tine odhaja za mojstrom in ugiba, zakaj ga vabi na pomenek v gostilno. Mogoče ima še kako delo zanj, se mu prižigajo upi. Morda ga bo nagradilo celo z zaposlitvijo v ključavničarski delavnici?

»O, za vsako stalno, čeprav ne najbolj plačano delo bi zgrabil sedaj,« si želi ob misli na Adelo.

Toda mojstru ni do dolgega pogovora.

»Stiri ure si delal. To je polovica fabriškega šihta. Mladoletni, kakor ti, dobijo za šihl največ šestnajst dinarjev. Torej si jih zaslužil osem...«

Tinetu ob teh besedah postaja vroče.

»Da, osem dinarjev!« poudarja mojster. »A ker si pridno delal, ti bom plačal več. Plačal cel fabriški šihl: šestnajst dinarjev.«

»Šestnajst dinarjev?« razmišlja Tine.

To je osem tort za Adelo in zanj!

»To je toliko kakor nič,« razmišlja o denarju, kakor doslej še ni nikoli.

Pred pogovorom z Adelo bi bil zanj ta denar osem kilogramov kruha zanj in za mamo! Bil bi za služek, kakršnega ni pričakoval. Zdaj pa se mu zdi malo, zelo malo.

»Kaj neki lahko kupiš na semnju Adeli za ta denar? Nič, skoro nič! Adela ni otrok, da bi ji kupil balonček za dinar. Adela je dekle, najlepše dekle na svetu, vredno najlepših stvari. Adela...«

»Ma, me poslušaj ali ne? V gostilni imaš večerjo, všteto v zaslužek. Večerja in prejšnja malica je... je... dvanaest dinarjev. Šestnajst manj dvanaest je... je... Na, tu imaš štiri dinarje,« spusti Čupnik v Tinetov žep dva kovanca po dva dinarja, nato pa odpre vrata in razočaranega Tineta potisne pred seboj v gostilno: »Mici, postreži fantu z večerjo! Dobro je delal. Ma, moram reči dobro. Za služil je...«

Tine stoji kakor omotičen.

»Daj, sedi, fant,« ga pelje natakarica k mizi.

»Raje bi denar kakor večerjo. Večerja je kakor miloščina,« pravi Tine in ne opazi slabo oblečenih gostov, ki zahajajo v to klet.

»Večerjo ti lahko dam, a denarja ne morem,« ga natakarica pogleda, kakor da je zares brez moči.

»Za vraga, za ta denar bi doma lahko jedel nekaj dni,« preklinja Tine Čupnika, malico in večerjo, a jo vseeno poje. Tudi po četrtinki vina, ki jo je natakarica postavila predenj, seže in napravi požirek, potem pa z grenkim občutjem otipava dvodinarska kovanca v žepu.

Le kaj neki naj počne s tem drobižem? Materi bi v teh dneh, ko nimata doma ničesar, ta dva dvodinarska kovanca pomenila veliko. Z njima bi si lahko privoščila štiri litre mleka ali pa dva kilograma kruha, ki ga že nekaj dni nimata doma niti skorjice. To bi bil dan ali za njuno nečloveško revščino celo dva dni skrbi na leto manj. In to je za ljudi, ki skrbi seštevajo ali odštevajo po dnevih, že veliko. A kaj je to za Adelo? Za njuno jutrišnje srečanje? Za vsakega kosček torte ali dve vrečki bonbonov...

Tine sedi potrt ob četrtinki vina, ki ga je odpil komaj za požirek. Ne zmeni se za hrup, ki ga je slišati že pred vhodom. Ne pogleda človeka, ki se primaja naravnost k njegovi mizi.

»Glej ga, Kosirnika! Si od mrtvih vstal? Živel Stalin!«

»Ho, Verkman!« se zakrohota nekaj gostov, nič manj pijanih kakor pijanec, ki je vstopil.

»Družnost, Martin! Midva sva komunista! Samo midva sva šel! Vse druge je hudič vzel! Vsi drugi so stisnili rep med noge. A Verkman ostane, kar je bil. Dol, Čupnik in črna banda! Živijo Stalin! Živijo Joža! Živijo njegov god! Tu je Verkman! Verkman komunist! Kar po žandarje naj gredo, banda klerikalna! Verkman se na žandarje pokozla in poščije! Je tako, Martin! Hudič, pa sem ondan sanjal, da smo te pokopali! Ti pa si tu! Živijo! Na tvoje in Jožovo zdravje!« dvigne Verkman, nekoč revolucionar, ki se je kasneje zapil, Tinetov kozarec in ga izpije na dušek. Tine pa vstane, da bi se pijanemu nesrečniku umaknil. »Kam, greš? Tudi ti boš pljunil name? Tudi ti boš stisnil rep med noge? Toda Verkman ostane, kar je bil! Vstanimo v suženjstvo zakleti...«

Tine odhaja, ne da bi se ga dotaknila pomilovanja ali gnus nad propadlim očetovim prijateljem, ki ga največkrat puste celo žandarji pri miru, saj Verkmanova pijanost pride žandarjem in drugim oblastnikom v revirju kakor nalašč, da lahko pred delavci smešijo rdeče:

— Taki so! Pijanci in delomrzneži! In taki naj bi vladali delavski svet?

Tinetu to ni mar. Ne razmišlja o Verkmanu, kakor da ga sploh ni bilo k njegovi mizi, niti o tem, da ga Verkman, kadar je pijan, že celi dve leti zamenjuje s pokojnim očetom, a kadar je trezen, ga sploh ne pogleda; velik plavolas, že nekoliko plešast, gre takrat mimo njega kakor tujec. Takrat je Verkman tih in pameten. Tako vsaj govore ljudje, da veliko ve in da, kadar ne pije, požira knjige.

Toda vse to je zdaj Tinetu prekleto malo mar. Še manj kakor včeraj ali kdajkoli poprej. Njegove misli so samo pri teh prekletih štirih dinarjih, s katerimi se na jutrišnjem semnju Adeli ne bo mogel nikoli približati.

To ga grebe. To ga boli, da bi najraje zajokal, ko zavije v ulico, kjer bo jutri semenj in veseli vrvež. V tem vrvežu ga bo iskala Adela, a njega bo sram, ker je tako prekleto reven, da ne bo mogel lepemu dekletu pokloniti niti najskromnejšega daru in ji izpolniti niti najbolj drobne želje.

Revščina je zares največje prekletstvo. Sleherno željo, sleherno hrepenenje ti napravi nedosegljivo in neizpolnjivo. Ko bo Adela zvedela, kako je ubog, mu ne bo privoščila nobene besede več in morda celo pozabila, da mu je rekla, da ni grd.

Če je človek reven, postane v očeh ljudi, če so le za las na boljšem od njega, navaden nič. Lahko je lepši in boljši kakor oni, pa ga bodo imeli za grdega in slabšega. Lahko ljubi tako globoko in iskreno, kolikor le more človek ljubiti, pa bo dekle ali žena, naj jo še tako ljubi, pljunila na njegovo ljubezen, kakor da je sploh ni. Zapustila ga bo, izdala njegovo ljubezen, si skušala pridobiti drugega moškega, bogatejšega, pa čeprav je ta človek podel in nima v sebi niti trohice duha in ljubezni, marveč golo sebičnost in domišljavost, da je »nekaj,« ker je bogat in ima v družbi primeren položaj. In ko jo bo izrabil in zavrgel, ne bo v očeh zavržene žene podlež, marveč še vedno vsega spoštovanja vreden človek, a njega, ki jo je ljubil in ki ga je zaradi njegove revščine izdala, bo še vedno zaničevala.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha K

Sprejem Kurirčkove torbe s pozdravi tovarišu Titu

Sprejeli smo kurirčkovo pošto

Kurirčkova pošta za Gorenjsko je v našo občino prišla iz Kamnika.

V četrtek, 18. aprila smo sprejeli torbo s Kurirčkovo pošto pionirji odreda Zupana Jožeta — Ježka osnovne šole na Koroški Beli.

Skupina sedmih pionirk in pionirjev višjih razredov naše šole je zjutraj krenila proti Završnici. Tam so ob 9. uri 15 min. sprejeli torbo s pozdravi tovarišu Titu od pionirjev iz Zabreznice.

Torbo so morali varno nositi mimo dveh zased, po nekdanjih kurirskih poteh. Vodil jih je član ZZB NOV. Nosili so varno in previdno kot med vojno nekdanji kurirji. Ob 11. uri so torbo zaprto prinesli na novo urejeno igrišče osn. šole na Koroški Beli. Prihod kurirjev je ob navzočnosti vseh učencev in učiteljev šole pozdravil pionir — harmonikar z venčkom partizanskih pesmi. Učenci nižjih razredov so recitali pesmi na temo: mladina v partizanih. Med vojno so kurirji pošto oddajali samo na dogovorjena gesla. Tako je bilo tudi pri nas. Kurirka, ki je prinesla pošto, je povedala znak, pionirka, ki jo je sprejela, ji je morala odgovoriti. Torbo smo odprli, povelje podpisali in žigosali ter zopet zaprli. Govoril je tov. Alojz Tišev, član ZZB NOV o pomenu Kurirčkove pošte. Ker pa se je pošta smela zadržati pri nas le 15 minut, je moral biti program kratek.

Torbo s pošto je ob 11. uri 15 min. odneslo pet pio-

nirjev do Trebeža, kjer so jo sprejeli učenci posebne šole Jesenice.

Kurirčkova pošta z našimi pozdravi pa se bo zaključila 25. maja na dan mladosti v Beogradu.

Neda Karba
7. a razred
osnovna šola
Koroška Bela

Praznovali so dan tabornikov

22. april je dan slovenskih tabornikov. Po vsej Sloveniji so taborniki na različne načine počastili ta dan. V naši občini pa smo organizirali tekmovanje najmlajših — imeli smo občinski mnogoboj M Č.

Ze več tednov smo pripravljali naše najmlajše za tekmovanje. Ni težko vzbuditi tekmovalnega duha pri otrocih v starosti od 7 do 12 let, težje jih je pripraviti in privaditi na tekmovalni red in zagotoviti udeležbo na tekmovanju. Vse to so bile težave, s katerimi smo se spoprijeli že v zimskih mesecih. Sedaj pa so te težave že za nami in lahko rečem, da smo z uspehi naših najmlajših zadovoljni.

Toplo nedeljsko jutro nas je združilo v avtobusu, ki je požiral kilometre proti Kranjski gori. Na avtobusu nas je bilo 18 z Jesenic. Začudenost smo se gledali in bili razočarani. Mislili smo, da se bomo prav na tem avtobusu srečali s taborniki — tekmovalci iz drugih enot v naši občini. Razočaranje pa je trajalo le do Kranjske gore,

Gibanje plačane realizacije v obdobju januar - marec 1968 leta

Čeprav vemo, da samo en tak pokazatelj kot je to plačana realizacija ne predstavlja realne osnove za presojanje uspešnosti gospodarjenja bodisi posamezne gospodarske organizacije, bodisi posamezne panoge ali pa celotnega gospodarstva občine, pa vendar dinamika in doseženi nivo te realizacije vsaj delno nakazujejo tendence gospodarskih gibanj. V ta namen bomo tudi zgoščeno prikazali gibanje plačane realizacije gospodarskih organizacij s sedežem v občini Jesenice za čas od prvega januarja do konca marca letos.

Ze ob analizi predhodnih rezultatov poslovanja gospodarskih organizacij v naši občini konec leta 1967, kakor tudi pri presojanju dejanske dosežene plačane realizacije po zaključnih računih za 1967. leto, je ugotovljeno, da je bilo 1967. leto manj ugodno kot predhodno 1966. leto. Negativne tendence upadanja plačane realizacije se nadaljujejo tudi letos, saj je gospodarstvo naše občine doseglo v prvih mesecih nekaj manj kot 139 milijonov Ndin plačane realizacije ali 23,1 % manj kot v istem obdobju lani.

Gospodarstvo občine je torej kot celota, glede na doseženo plačano realizacijo, imelo v prvih treh mesecih 1968. leta dosti slabše rezultate kot v istem času 1967. leta.

Treba je seveda poudariti, da takšna ugotovitev velja le, če obravnavamo vse naše gospodarske organizacije kot eno celoto, kajti nivo plačane realizacije po gospodarskih panogah je dokaj različen. Tako je industrija oziroma železarna Jesenice dosegla manjšo realizacijo kot lani za okrog 31 %, trgovina pa za 10,5 %. Večjo plačano realizacijo letos kot lani izkazuje promet oz. žičnica Vi-tranc za 24 %, gostinstvo za 13,7 %, obrt za 11,3 % in sta-

novanjsko komunalna dejavnost za okoli 5 %.

Tudi znotraj posameznih gospodarskih panog se kažejo precejšnje razlike pri vnovčeni realizaciji. Ko namreč primerjamo to realizacijo za januar, februar in marec letos z realizacijo v istih mesecih 1967. leta, lahko ugotovimo, da je letošnja plačana realizacija manjša:

— v trgovini: pri Univerzalu za 29,6 % in pri Rožci za 4,3 %;

— v gostinstvu: pri Hotel Pošti za 17,2 %, pri gostišču Svoboda za 31,5 % in pri DPZ Srednji vrh za 34,4 %;

— v obrti: pri Cokli BL Dobrava za 25,2 %, pri Kroju za 2,2 %, pri Tapetništvu za 47,2 % in pri Dimnikarskem podjetju za 0,8 %;

— v komunalno stanovanjski dejavnosti: pri Komunalno obrtnem podjetju za 15,5 % in pri Kino podjetju za 0,6 %.

Ostale gospodarske organizacije pa izkazujejo precejšnje povečanje realizacije.

Kljub temu, da je v prvem tromesečju letos v celotnem gospodarstvu Jugoslavije obstojala »psihoza pričakovanja« sprejetja zakona o kliringu, potem pa priprave za realizacijo tega zakona, menimo, da je gospodarstvo naše občine glede plačane realizacije doseglo zelo slabe rezultate in da se lahko vprašamo — ali gre res samo za objektivne težave!

Klincov Zare, dipl. oec.

Našim očetom - železarjem ob njihovem prazniku

Noč je legla nad zeleno dolino. Ničesar ne vidim, toda slutim rdečo gsto gmoto prahu nad mestom, nad hišami in ulicami; dviga se nad črnimi dimniki do sivih oblakov in še dlje. Dviga se nad ulicami in drevesi in nad veliko tovarno. Ljudi zavija vase, da so videti njihovi obrazi mračni in sivi. Ne vem, če imajo ti ljudje srce in kri v žilah. Morda se pretaka po njih tekoče železo, iz oči pa jim sije sivo jeklo.

Na ulici jih srečujem dan za dnem. Ne vem, če sem srečala enega, ali pa jih je bilo morda sto ali tisoč. Njihovi obrazi in pogledi so enaki, podobni drug drugemu, kakor je kos železa podoben drugemu, enakemu kosu.

Poglej enemu izmed mnogih v oči, samo za hip poglej. Vem, o vem, trakove razbeljenega železa vidiš v njih, kakor kače tanki so in rdeči. Vijejo se po tleh in zidovih, po človeških telesih.

Ne vem, če vidiš tudi kladiva in klešče, visoke plavže in peči, če slutiš ves napor in težave železarja.

Nikoli ne moreš videti plinov, ki bežijo proti nebu in objemajo vse ljudi, se zaježajo vanje, kakor volkovi žrejo njihova telesa in njihove duše.

Toda te duše niso mehke, niso vroče železo, ki se da kovati. Trdo jeklo so in nikoli ne klonijo. Niso klonile, ko so delali veliko, veliko napore, kakor delajo danes; taktat, ko so se vračali v tesna in vlažna stanovanja, so ostale trde.

Trupla so gledale izmučene oči; telesa so čutila boj proti tujcem, njihove želje in misli pa so bile uprte v boljše in lepšo prihodnost.

In rdeča zarja je vstala nad gorami, zarja, ki je prinesla železarjem v sivi dolini moč, da so vzeli v roke kladiva in klešče in železo in iz nič napravili sebi in svojim družinam lepo in dobro prihodnost.

Darja Smolej
učenka 8. razreda
osnovne šole
Koroška Bela

Predolgo bi bilo navajati, kje je bil kdo boljši. Pri čebelicah — tabornicah v starosti od 7—12 let so se izkazale Jeseničanke, pri medvedkih — tabornikih iste starostne dobe pa Žirovničani. V posameznih disciplinah pa je bilo zelo različno.

Tekmovanje se je pričelo ob 10. uri dopoldne, končalo pa ob 16.30 ure popoldne. Bilo je naporno, a kljub te-

mu smo se vračali domov zadovoljni in vedrih lic.

Istočasno, ko so najmlajši merili svoje moči v Kranjski gori, pa sta dve taborniški ekipi sodelovali na pomladanskem krosu Jesenic.

To je le del naših prirediteljev s katerimi smo počastili dan tabornikov in 17-letnico ustanovitve taborniške organizacije v Sloveniji.

Božo

Naj s
urist
Jesen
Zast
post
brav
lobe

V r
n ma
u na
več k
merja
tevil
lobju
la je
kot la
ker v
lebrua
ru za
net,
postov
agodn
telo i
rtično
Razi
tujimi
prem
njih
7. obd

S skupščine občine Jesenice

Razprava o pitni vodi in vodarini

V torek, 23. aprila je bila 12. skupna seja obeh zborov Skupščine občine Jesenice. Navzoči so najprej razpravljali o predlogu odloka o javnem redu in miru v občini. Predlog je bil dalj časa v javni razpravi, odborniki na seji pa so ga z manjšimi popravki potrdili.

Osrednja točka dnevnega reda torkove seje in zato tudi najdaljša je bila razprava o poročilu komunalnega podjetja vodovod Jesenice in o predlogu za izdajo soglasja k novim cenam za vodo. Poleg tega je bil namen tudi za daljši čas rešiti ta pomembna vprašanja v občini. Odbornikom je bilo že v materialu dano obširno poročilo z analizo o gospodarjenju in stanju javnih vodovodov in poročilo komisije za družbeno nadzorstvo. V poročilu je bil tudi pregled potreb in prednostni red še nujnih investicij do leta 1957, katerih predvidena predračunska vrednost znaša kar 9.482.795 N din. Po tem predlogu so poleg rekonstrukcij omrežja predvidene še novogradnje: dokončanje vodnjakov, črpalnice in omrežja v Ratečah, izdelava projekta, rezervoarja in dovoda vode za Kranjsko goro, dograditev prve etape vodovoda Peričnik z vsemi zavarovanji, zgraditev vodovoda na Prihodih, Podkočno in na Dobravo. Kot rečeno je predračunska vrednost vseh teh del tolikšna, da podjetje Vodovod tega ni sposobno samo izvršiti. Zato je prav, da podjetja, predvsem iz drugih občin, ob gradnji večjih objektov v posameznih krajih prispevajo tudi h komunalni ureditvi. Prav na tak način bo podjetje Putnik prispevalo k rešitvi problema pitne vode v Ratečah.

Da bi podjetje Vodovod vseeno dobilo več denarja za investicije, da bi na ta način preje rešilo nekatere nujne probleme, so skupščini predlagali tudi potrditev novih

cen za kubični meter potrošene vode. To povečanje je predvideno v višini od 33 do 66 %. Odborniki so se strinjali s takim predlogom, v soglasju pa je tudi določeno, da mora podjetje Vodovod 15 % zbranega denarja nameniti za investicijsko vzdrževanje osnovnih sredstev, 35 odstotkov pa za razširjeno produkcijo.

Cenik za 1 m³ porabljene vode je v podrobnosti naslednji:

A. Za gospodinjstva:	
— z vodomeri	0,50 N din
— brez vodomero	0,50 N din
obračunano mesečno pavšalno po osebi	
a) v stanovanju brez sanitarnih naprav z vodo	0,65 N din
b) v stanovanju s stranišči na vodo	1,15 N din
c) v stanovanju s straniščem na vodo in kopalnico	1,50 N din
— za glavo živine	0,65 N din
B. Za komunalno dejavnost, za šole, zdravstvene ustanove in okrevališča, JLA, kulturno-prosvetne zavode, vzgojno-varstvene zavode, domove in obrate družbene prehrane	0,60 N din
C. Za vse ostale potrošnike	1,20 N din

Nove cene bodo veljale od 1. julija letos dalje. Pri tej razpravi so odborniki posebej opozorili na resen problem pitne vode za prebivalce Podkočne. Zato so se domenili, da naj bi še letos pripravili potrebne načrte, prihodnje leto pa začeli z deli. V nadaljevanju seje so odborniki razpravljali še o vrsti drugih vprašanj, saj je dnevni red obsegal kar 12 točk.

Razpravljali so o letnem poročilu službe družbenega knjigovodstva Kranj za preteklo leto. Potrdili so poro-

čilo, bili pa so mnjenja, da naj bi zbor delovnih skupnosti Skupščine občine Jesenice še enkrat na samostojni seji razpravljal o poročilu in podatkih.

Predlog za izdajo poročitvene izjave podjetju Jesenice — Transport za najetje posojila za nakup tovornih motornih vozil je bil umaknjen, ker naj bi o tem predhodno razpravljali še člani sveta za družbeni plan in finance. Obenem naj bi svet razpravljali tudi o poslovnem poročilu omenjenega podjetja. Odborniki so potrdili tudi

predlog za znižanje upravnih taks v občini za izdajo in podaljšanje potnih listov in vizumov. S takojšnjo veljavnostjo velja občana izdaja in podaljšanje veljavnosti potne listine za potovanje v tujino 50 N din, vizum v potni listini za več potovanj pa 20 N din.

Zavrnjena je bila tudi pri- tožba Srečka Zime zoper sklep DS trgovskega podjetja, ker je smatral, da je bila z imenovanjem drugega kandidata prizadeta njegova pravna korist. Skupščina občine Jesenice je bila mnjenja, da je delavski svet podjetja ravnal v skladu z vsemi določili ter da izbrani kandidat Karel Frančičkin izpolnjuje razpisne pogoje.

Med pomembnejšimi točkami dnevnega reda je bila tudi razprava o spremembi odloka o ustanovitvi samostojnega organa za kaznovanje prekrškov občine Jeseni-

ce. Od leta 1902 dalje je vsako leto naraščalo število prekrškov in število prestopkov. Od sodnika za prekrške se zahteva, da izvede v enem letu 1200 do 1400 postopkov. Glede na lansko leto je pričakovati letos najmanj 2300 novih zadev, poleg tega pa jih je 400 ostalo nerešenih še od lani. Da bi bilo delo občinskega sodnika za prekrške v bodoče res hitro in zakonito in tudi učinkovito, so se odborniki strinjali, da se zaposli še en sodnik ter strojepisarka. Odborniki so se strinjali tudi s predlogom za ustanovitev višjega medobčinskega disciplinskega sodišča za postaje milice, skupnega za vseh pet gorenjskih občin. Ob koncu peturne seje so razpravljali še o razpisu volitev v svet zavoda Zdravstvenega doma Jesenice, ki naj bi bile 24. maja letos, potrdili pa so tudi nekatere razrešitve in imenovanja.

T. L.

Premalo denarja za kulturo

V ponedeljek, 22. aprila je bila skupna seja sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo in upravnega odbora za financiranje kulturno-prosvetne dejavnosti pri Skupščini občine Jesenice. Naloga članov obeh organov ni bila lahka, saj je bilo vprašanje, kako razdeliti 388.535 N din med vse koristnike sklada, da bi pri tem zagotovili vsaj osnovno dejavnost. Razprava o tem je trajala cele štiri ure, čeprav bi lahko rekli, da je bilo veliko povedanega o kulturno-prosvetni dejavnosti na splošno, manj pa konkretno: kje in kako še dobiti potreben denar. Ugotovitev, da manjka denarja za to dejavnost, je bila le še enkrat potrjena, obenem pa je bilo predlagano, naj bi vso problematiko s konkretnimi podatki pripravili tudi za razpravo

na skupščini občine Jesenice. Navzoči so se v glavnem strinjali, da bi s posameznimi koristniki sklada sklenili pogodbe, vendar bi morali poprej ugotoviti še točna merila. Ob tem bi se morali tudi domeniti, kolikšna in kakšna kulturna dejavnost je potrebna za naše občane, kaj rabimo in kaj bomo financirali. Za posamezne akcije naj bi pridobili k sodelovanju tudi delovne organizacije v občini.

Na koncu seje so z manjšimi popravki potrdili predlagano razdelitev denarja. Zena seji je bilo ugotovljeno, da bo za nekatere dejavnosti do konca leta zmanjkalo denarja, zato naj bi skupščina občine ob rebalansu namenila nekaj več denarja.

T. L.

Letošnji turistični promet

Naj si takoj uvidoma zastavimo vprašanje — kakšen je bil turistični promet v prvih treh mesecih 1968 na območju občine Jesenice!

Zastavljeno vprašanje zahteva torej obravnavo gibanja števila postov in prenočitev v naših turističnih kapacitetah, nadalje obravnavo izkoriščenosti teh kapacitet ter prikaz poprečne dobe bivanja turistov pri nas.

V mesecih januar, februar in marec letos je na območju naše občine bivalo nekaj več kot 17.000 gostov. Če primerjamo to število gostov s številom gostov v istem obdobju lani, lahko ugotovimo, da je letos bilo več gostov kot lani za 32 % in sicer v januarju za 30,4 %, v februarju za 19,8 % in v marcu za 57,6 %. Turistični promet, merjen po številu postov, kaže torej letos zelo ugodno tendenco razvoja in telo razgibano zimsko turistično sezono.

Razmerje med domačimi in tujimi gosti je letos nekoliko premenjeno, saj je delež tujih gostov upadel od 25 % v obdobju januar — marec

lani na 20 %, v obdobju januar — marec letos oziroma se je število domačih gostov povečalo za 40,5 %, tujih pa le za 6,1 %.

Ko analiziramo in primerjamo gibanje števila turistov lani in letos po vrstah turističnih objektov, je razvidno, da so vsi turistični objekti, razen počitniških domov, povečali turistični promet. To povečanje je seveda bilo zelo različno, in sicer pri hotelih in prenočiščih za 15,5 %, pri planinskih postojankah za 205,8 %, pri zdraviliščih pa 197 % in pri zasebnih turističnih sobah za 26 %. Pri počitniških domovih se je kot rečeno skupno število gostov zmanjšalo za 3 %, ven-

dar je pripomniti, da se je pri teh objektih zmanjšalo le število domačih gostov za 5,3 %, medtem ko se je število tujih gostov povečalo celo za 80,3 %.

Prav tako kot turistični promet, merjen po številu gostov, kaže tudi turistični promet, merjen po številu prenočitev, zelo ugodno tendenco razvoja. Število prenočitev v prvih treh mesecih letos se je namreč v primerjavi z istim obdobjem lani povečalo za nekaj več kot 23 %. Pri tem je število prenočitev domačih turistov porastlo za 24 %, število prenočitev tujih turistov pa za 21 %. Razmerje med številom prenočitev domačih in tujih turistov je ostalo nespremenjeno in sicer 80 % : 20 % v prid domačih turistov.

Tudi pri tem kazalniku lahko zasledimo različno dinamiko glede na vrsto turističnih objektov. Število no-

čitev se je povečalo pri hotelih in prenočiščih za 15 %, pri planinskih postojankah za 42 %, pri zdraviliščih za 462 % ter pri zasebnih turističnih sobah za 29 %. Število prenočitev pri počitniških domovih je manjše kot lani za 20 %, pri čemer so prenočitve domačih turistov nižje za 23 %, prenočitve tujih turistov pa so se povečale za 147 %.

Tretji kazalnik uspešnosti gibanja turističnega prometa in sicer doba bivanja turistov, je letos manj ugoden kot lani. Če namreč upoštevamo to, da je turistični promet po številu gostov hitreje naraščal kot pa turistični promet po številu prenočitev, je potem razumljivo, da se je poprečna doba bivanja zmanjšala in sicer od 4,3 dni lani na 4 dni letos.

Tukaj gre zopet za nasprotno gibanje dobe bivanja domačih in tujih turistov, kajti doba bivanja domačih turistov se je zmanjšala po-

prečno za 0,6 dni, poprečna doba bivanja tujih turistov pa se je povečala od 3,4 dni lani na 3,9 dni letos.

Izkoriščenost nastanitvenih kapacitet stalnih ležišč kot četrti pokazatelj pri obravnavi te problematike je letos precej ugodnejši kot lani, saj je izkoriščenost omenjenih kapacitet porasla od 23,3 % v obdobju januar — marec 1967 na 28,4 % v istem obdobju letos. V prvih treh mesecih lani (90 dni) so bila torej vsa razpoložljiva stalna ležišča zasedena 21 dni, v prvih treh mesecih letos (91 dni) pa 26 dni.

In na koncu še eno vprašanje — kaj lahko sklepamo na podlagi pravkar podanih kazalnikov?

Zelo strnjen odgovor bi bil: gibanje turističnega prometa v prvih treh mesecih letos je bilo zelo ugodno, kar pa ne pomeni, da ne obstojajo možnosti za še ugodnejše rezultate.

Zare Klincov, dipl. oec.

Mno
vpraš
ska u
bi bi
postan
izobra
lih n
svojer
občan
zacij.

Deset let delovanja delavske univerze Jesenice

Izobraževanje odraslih je v svetu in pri nas relativno mlad pojav. Iz te mladosti izvirajo tudi mnoge težave, nejasnosti o vlogi in nalogah, o organizaciji ter o profilih kadrov, ki delajo v institucijah za izobraževanje odraslih. Vsaka delavska univerza se prilagaja krajevnim potrebam in možnostim, ki so odvisne od teritorialne razsežnosti, gospodarske razvitenosti in stopnje kulturne in izobrazbene strukture prebivalstva. Prav zato ni enotnih vzorcev, vsaka institucija si mora zase izdelati svoj izobraževalni koncept.

Koncept ni le plod proučevanja, temveč tudi izkušnje. Deset let življenja in delovanja nekega zavoda ni dolga doba. Z rastjo se je spreminjal in prilagajal tudi koncept potrebam občanov in delovnih organizacij. Spreminjala se je vsebina izobraževanja in metode dela.

Izobraževanje delimo glede na vsebino formalno na družbeno, strokovno in splošno. Dejansko pa se vsa tri področja medsebojno prepletajo in je težko potegniti ločnico med njimi.

Smo za celovito duhovno rast osebnosti. Zato se zavzemamo, da vsebuje tudi programi, ki so namenjeni funkcionalnemu izobraževanju za delovno mesto del družbenega in splošnega izobraževanja.

Posamezni činitelji, ki imajo možnost kot naročniki ali kot ustvarjalci politike v komuni vplivati na programe, zasledujejo ožje cilje, pogojene s trenutnimi potrebami. Takrat je vplivanje in usklajevanje oteženo. Šolske oblike s predpisanimi učnimi načrti, dokaj zadovoljivo rešujejo celovitost izobraževanja in vzgoje. Poleg strokovnih znanj je vedno prisotno tudi družbeno izobraževanje in estetska vzgoja. Kulturo v širšem smislu, daje n. pr. tudi seminar za turistične delavce in za oddajalce tujskih sob, saj vsebuje tudi teme o estetski ureditvi hiše in prostorov; vrta in širše okolice, poglavja o higieni, kulturnih in etnografskih spomenikih, zgodovini, geografiji bližnje okolice, odnosov do gosta itd. Program tečaja n. pr. za snažilke ne obsega samo znanja o čistilnih sredstvih in tehniki čiščenja, temveč tudi o kulturni ureditvi stanovanjskih in poslovnih prostorov; obsega tudi zdravstveni del, vprašanje počitka, itd.

Mnogokrat si postavljamo vprašanje, ali je naša delavska univerza tisto kar naj bi bila? Funkcija je jasno postavljena. Zadovoljuje naj izobraževalne potrebe odraslih na svojem področju, v svojem okolju. To je potrebe občanov in delovnih organizacij.

Potrebe občanov? Brez posebnih težav, brez posebnih analiz, anket in proučevanja se kažejo v razgovorih z njimi pred predavanji in po njih, želja, ki jih izražajo, ko prihajajo k nam na zavod in v vsakdanjem stiku z njimi.

Kako pa je s potrebami delovnih organizacij? Tu so večje težave, čeprav bi pričakovali, da bo tu lažje. Ljudje so v delovnih organizacijah skupaj, skupni cilji v proizvodnji ustvarjajo skupne težave, delovne organizacije imajo ali naj bi imele izdelano kadrovske politiko, kadrovske ali vsaj personalca, katerega skrb je tudi izobraževanje in usposabljanje kadrov.

Kje so potem težave? Vsega tega marsikje ni. Razen Železarn, ki ima svoj izobraževalni center, je le malo večjih delovnih kolektivov v naši občini. Z nekaterimi od njih resnično dobro sodelujemo, upamo, da v obojestransko zadovoljstvo. Za vse ostale manjše, pa so možnosti omejene. Za cele izobraževalne skupine, jih je premalo. Organizirati izobraževanje za enega, ali nekaj njih je nerentabilno, kajti izobraževanje je drago. Naša možnost in dolžnost hkrati je, da najdemo tista delovna področja, ki so v večjih delovnih organizacijah enaka ali slična, da sličnosti prilagodimo programe, ne univerzalne, temveč vsaj delno specializirane. Prav v zadnjem letu smo imeli nekaj takih, upam da uspešnih poizkusov. Izkušnje pa kažejo, da marsikje še ni osveščenosti, da je le znanje pogoj učinkovitega delovanja. Marsikakšen dobro pripravljen program zaradi tega propade ali pa možnosti za mnoge, ki se ne pridružijo drugim, ostanejo neizkoriščene.

Deseta izobraževalna sezona pomeni za delavsko univerzo pomembno spremenitev pogojev, vsebine in obsega dela. Pred leti je delalo na zavodu po sedem delavcev. Že zgodaj smo ugotovili, da je bilo na področju družbenega izobraževanja premalo dela za enega strokovnega delavca. Zato smo njegovo posebno delovno mesto opustili, čeprav smo z družbenim izobraževanjem nadaljevali. V tej izobraževalni sezoni pa smo ukinili še dvojno delovno mesto, to je delovno mesto tehničarja in propagandista. Bolj boleče je bilo spoznanje, da se je skrčil obseg dela na področju strokovnega izobraževanja zaradi zmanjšanja potreb po nekaterih oddelkih strokovnih šol. Nadaljni razvoj kaže, da bo zaradi zasičenosti z absolutno ekonomsko srednje šole treba opustiti tudi ponovne vpise v oddelke ESŠ. Zato smo ukinili še to delovno mesto, preostalo delo na področju strokovnega izobraževanja pa smo si razdelili

ostali delavci zavoda. Odhod strokovnega delavca ni ugoden, saj smo za njegovo andrsko usposabljanje porabili precej denarja, nabral pa si je tudi dosti organizacijskih izkušenj. Ukinitve delovnega mesta je narekovala predvsem finančna situacija, saj je dela za preostale delavce preveč. V desetih letih se je z razširitvijo dejavnosti in spreminjanjem vsebine in usmerjenosti izobraževanja spreminjal tudi delež, ki ga daje družba v primerjavi z deležem, ki ga vplačajo posamezniki in delovne organizacije. V letu 1959 je dajala družba še 87,7% denarja, ostali koristniki zavodovih uslug pa so vplačali le 12,2%. Delež družbe v dohodku delavske univerze se je iz leta v leto zmanjševal tako, da je znašal v letu 1967 le še 28,88%, medtem ko so posamezniki in delovne organizacije vplačale že 71,12% od celote. To kaže, da je zavod začel resnično zadovoljevati izobraževalne potrebe. Teh 71,12% pomeni 16.318.000.- SD. Prostori so bili in delno še ostanejo problem zavoda. Z novembrsko preselitvijo so se pogoji dela izboljšali. Kljub temu gostujemo še vedno v učilnicah, ki niso prilagojene za izobraževanje odraslih, na najmanj petih mestih na Jesenicah. To otežkoča naše delo. Še vedno pa ostaja problem večje ga klubske-družabnega pro-

stora za posebne potrebe, kjer bi lahko zbirali okrog sebe vse tiste, ki se zanimajo za kulturo in druge probleme.

Prav tako nastavitve knjižnice in delavske univerze pod isto streho, saj imata oba zavoda podobne naloge (skupna študijska knjižnica, saj

marsikdo nima možnosti študija doma, niti potrebne literature).

Zaradi omejenosti prostora ne moremo dati na tem mestu obširnejšega poročila o dejavnosti zavoda v tej izobraževalni sezoni, zato navedemo le pregled letošnjih izobraževalnih akcij:

Oddelki šol:		št. slušateljev	št. izobraž. ur
3	osnovne šole	50	1.500
3	ekonomske sred. šole	45	1.500
1	avtomehanske šole	8	250
Tečaji:			
3	slovenskega jezika	58	240
1	slov. jezika — nadalj.	12	80
3	nemškega jezika	76	220
1	nem. jezika za predšol. otroke	10	30
2	nem. jezika za šol. otr.	18	80
1	za snažilke	13	75
1	za skladiščnike	19	40
1	za strojno pletenje	15	20
1	za kuhanje	12	80
1	za higijenski minimum	19	40
Seminarji:			
1	za turistične delavce	82	35
3	za sindikalne delavce	87	54
4	mladinski krožki	120	22
Predavanja:			
111	na šolah za starše in življenje, zdravstvena, gospodarska, potopisna, kulturna, zunanje politična, obrambna vzgoja itd.	4.500	222

Poleg čisto izobraževalnih pa je zavod opravljal še posebne naloge, ki imajo le posredno izobraževalno vlogo.

Miha Cenc

HVALA VAM, KNJIGE

Največkrat obiščemo knjižnico bežno, ne da bi se poglabili v življenje, ki je skrito med knjige in police, utripajoče med obiskovalcem in knjižničarjem, ne da bi se soočili z vsemi drobnimi in velikimi težavami, ki tarejo našo občinsko knjižnico.

Od leta 1946 do 1954 je knjižnica delovala kot centralna sindikalna knjižnica, do leta 1962 kot ljudska knjižnica, tega leta pa je bila preimenovana v občinsko knjižnico, ki naj bi opravlja-

la tudi matično službo za celotno občinsko področje. Ima dva oddelka na Jesenicah ter podružnici na Koroški Beli in Hrušici. V knjižnico zahajajo bralci vseh slojev in starostnih stopenj, zato so tudi njihove želje raznovrstne. Nekateri bero mnogo, drugi manj, marsikomu je knjiga razvedrilo, drugemu zopet nuja, da bi se duhovno obogatil.

Kakšno je stanje v knjižnici nam prikazujejo naslednje številke:

Knjižnica	Ljudska	Pionirska	Kor. Bela	Hrušica
Število knjig	19.853	5.197	6.488	1.228
Nakup knjig v l. 1967	721	239	238	10
Vpisanih bralcev	7.482	1.610	1.676	270
Štev. izpos. knjig	21.650	21.623	14.356	3928

Število izposojenih knjig je vse do leta 1967 vztrajno naraščalo, v letu 1964 je bilo izposojenih 47.654 knjig, v naslednjem letu 65.999, v letu 1966 66.164, lani pa je upadlo za približno 5.000, čemur je glavni vzrok podražitev knjig in premalo denarja za sistematično izpopolnjevanje knjižnega fonda. Če ne bi Železarna podarila knjižnici knjig v vrednosti dveh milijonov starih dinarjev, bi praktično v letu 1967 ne razbavili nobene knjige.

Med stalnimi in občasnimi bralci je največ mladine, in sicer več kot tri četrtine, slede ji delavci in nameščenci. Med izposojenimi knjigami prednjačijo leposlovna dela. V preteklem letu je bilo izposojenih:

slovenskih leposlovnih knjig	28.419
tujih leposlovnih del	1.649
poučnih	2.242
mladinskih	29.247

Zanimanje bralcev se ne manjša, temveč veča, kar je razumljiva posledica kulturnega razvoja. Knjigo je treba propagirati bolj živahno in domiselno, če hočemo, da bo prodrla do slehernega občana, ki ga danes čedalje bolj oblegajo drugi posredniki, kot so televizija, film ipd. V duhu marksizma, ki govori o ekonomski bazi in duhovni nadstavbi, velja načelo, da je treba dobro knjigo približati delovnemu človeku. Zal pa moramo ugotoviti, da vlada med proklamirano teorijo in vsakdanjo prakso dimetalno nasprotje. Knjiga ni luksuz, temveč duhovni kapital, ni konjiček za preganjanje dolgega časa, pač pa nenadomestljiva potreba, kajti le z njo lahko odpravljamo duhovni analfabetizem, ki z vsakim dnem dobiva nove razsežnosti.

Knjižnica kot ena najpomembnejših kulturnih posrednikov pa zaradi preskromno odmerjene občinske dotacije odмира, životari iz leta v leto v takih razmerah, da si ne more kupiti vsega, kar pri nas izhaja, kaj šele, da bi s svojo dejavnostjo aktivno posegala v vse vasi na teritoriju občine, da ne omenjamo izredno slabih prostorov in opreme, ki za bralca (Nadaljevanje na 18. strani)

Poslanstvo glasbene šole

Pred nedavnim smo lahko brali v osrednjem slovenskem dnevniku Delo obširno reportažo o razgovoru za okroglo mizo, ki se je nanašala na problematiko glasbene vzgoje slovenske mladine. Tega razgovora so se na uredništvu Dela udeležili znani slovenski glasbeni pedagogi, ustvarjalci ter poustvarjalci. Z novinarji Dela so se razgovarjali o glasbeni vzgoji naše mlade generacije, o težavah, perspektivah ter pomembnosti glasbe za duhovno plemenitenje. Iz razgovora smo lahko posneli osnovno poanto, da je glasbena vzgoja danes enako pomemben element pri vzgoji šolske mladine kot razni drugi načini estetske vzgoje. Prav tako pa je debata udeležencev razgovora pokazala tudi različne težave, ki se na tem področju vzgoje nove generacije iz leta v leto pojavljajo. Nekatere so finančne, druge pa tudi organizacijskega in sistemskega značaja. Posebej so poudarili važnost različnih specializiranih šolskih ustanov, ki se ukvarjajo z glasbeno vzgojo. Pri tem gre tako za nižje glasbene šole, kakor tudi za srednje šole in Akademijo za glasbo.

Tudi na Jesenicah imamo nižjo glasbeno šolo, ki že dobrih dvajset let izvaja svoje poslanstvo na tem področju. Iz razpoložljivih podatkov lahko razberemo njeno dejavnost v letošnjem šolskem letu 1967-68 oziroma v letu 1967.

Letos je vpisanih na šoli skupno 206 gojencev in sicer:

23 pianistov, 33 violinistov, 2 violončelisti, en kontrabasist, 25 za pihala, 15 za trobila, 16 solo pevcev, 45 harmonikarjev, 17 kitaristov, 2 za tolkala, 12 za teoretični pouk o glasbi ter 15 za balet. Na šoli je zaposlenih devet stalnih ter deset honorarnih pedagogov in pomožnih delavcev.

Poleg individualnega pouka gojencev ima glasbena šola tudi določeno poslanstvo na področju ostale glasbene dejavnosti. Njena druga naloga je, da podpira, goji in razvija glasbeno dejavnost na področju cele občine.

Iz podatkov glasbene šole o njeni izvenšolski dejavnosti lahko razberemo, da je zavod izvedel v letu 1967 21 razrednih produkcij s komentarjem v osnovnih šolah in vzgojno-varstvenih ustanovah. Poleg tega so gojenci in pedagogi šole sodelovali na različnih javnih prireditvah kot so proslave, akademije, koncerti in podobno.

Simfonični orkester glasbene šole je sodeloval na zaključnem koncertu zavoda in ravno sedaj sodeluje pri izvedbi operete Pri belem konjičku v jeseniškem gledališču. Pri tej opereti je glasbena šola udeležena še s solisti, pevskim zborom in baletnim ansamblom. V okviru šole deluje tudi ženski pevski zbor, ki ga sestavljajo v glavnem gojenke solopetja.

V letu 1967 je zavod tudi sofinanciral s 5.560,00 Ndin mladinski pevski zbor srednjih šol in pihalne orkestre z 2.824,00 N dinarji. Poleg tega regresira tudi pouk učen-

cev, članov Svobod in s tem omogoča glasbeno izobraževanje članom ter kulturnih društev.

Iz vsega zgoraj navedenega lahko vidimo, da je jeseniška glasbena šola opravljala v preteklem letu poleg svoje osnovne naloge, to je učenja glasbenih veščin oziroma instrumentov, tudi določeno izvenšolsko dejavnost. Delno direktno s svojimi gojenci in pedagogi, delno pa indirektno s finančno pomočjo.

Postavlja se seveda vprašanje, če je to, kar je opravila v preteklem letu v izvenšolski dejavnosti in več ali manj opravlja tudi danes, resnično dovolj. Pred leti je jeseniška občinska skupščina sprejela resolucijo, s katero je glasbeno šolo obvezala, da mora močno razširiti svojo dejavnost na kulturno glasbenem področju in se s tem spremeniti v center za glasbeno vzgojo in dejavnost. Želja občinske skupščine je namreč bila, da bi finančna sredstva, ki jih zavod prejema, izkoriščali ne samo za strokovno-pedagoško dejavnost, temveč prav tako tudi za okrepitev in poživitev ostale glasbene dejavnosti v naši občini.

Iz poročila vidimo, da so bile pri tem določene težave s simfoničnim orkestrom. Ta je pred časom dosegel že lepo višino tako s svojo kvaliteto, kakor tudi s močno razvejano programsko dejavnostjo. Danes se bori z velikimi težavami delno zaradi kadrovskih sprememb, delno pa najbrž tudi zaradi organi-

zacijskih in tudi drugih vzrokov. Sodelovanje pri opereti Pri belem konjičku po dveh letih priprav, ki so bile sicer tudi posledica drugih vzrokov, je najbrž le premalo. Pri tako velikem številu instrumentalistov, ki so hodili ali pa še hodijo v glasbeno šolo ter pedagogov, lahko najbrž le upravičeno pričakujemo bolj živahno dejavnost tega zavoda. Poleg tega bo treba uvajati v orkestrsko igro tudi nove, mlajše moči, ki se šolajo na zavodu. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da zahteva uvajanje mladih muzikov poleg drugega tudi določeno organizacijo in red, kajti sicer se tega kmašu naveličajo. Lep primer za to dejavnost nam je lahko mladinski orkester glasbene šole v Kranju, ki že

nekaj let nazaj kaže lep napredek in uspehe pri svojem delu.

Pri izvenšolskih dejavnostih bo treba vztrajati tudi v bodoče, oziroma kjer bo nastopila potreba, jih bo morala glasbena šola še bolj razširiti. V nobenem primeru ne kaže, da bi se zavod spet postopno zapiral navznoter, kajti potem bo znatno težje dokazovati potrebe za denarni sredstva, ki v primerjavi z denarjem, namenjenim za ostale kulturne dejavnosti v občini, niti niso majhna. Z vedno večjo širino v svojem delovanju bo jeseniška glasbena šola izpolnila sklep občinske skupščine in istočasno uspešno opravljala svoje kulturno poslanstvo na področju celotne glasbene dejavnosti v naši občini! K.

Hvala vam, knjige

(Nadaljevanje s 17. strani)
ne morejo biti vabljivi, še manj pa funkcionalni za nemoteno delo knjižničarjev. Prav tako kot Zelezarna ne more živeti brez rude, tako tudi knjižnica ne more posloovati brez knjig. Ob dejstvu, da stane danes knjiga povprečno od 4.000 do 5.000 S din in da si večina občanov ne more privoščiti lastnih knjižnic, je nujno, da omogočimo knjižnični redne nakupe knjig, sicer bo ostala čez nekaj let brez bralcev.

Kako veliko poslanstvo bi lahko opravila pionirska knjižnica, ki bi lahko v svo-

jem sklopu organizirala bralne klube, pravilne ure, likovne in jezikovne krožke, televizijske ure..., vendar so to le velike želje bodočnosti.

Knjiga je bistven in nepogrešljiv dejavnik pri duševnem oblikovanju socialističnega človeka. Pot do dobre knjige je treba iskati in odpirati. Poti in oblik je veliko. Za vse pa je veljaven en pogoj. Povedo naj nam ga besede Božidarja Borka: »Brez vas, knjige, bi bili v mnogih trenutkih našega življenja kakor ljudje brez ognja in brez sonca... Zr.

Turni smuk s Slemena

Člani in pripravniki alpinističnega odseka pri Planinskem društvu Jesenice smo se namenili izvesti turni smuk s Slemena pod Kukovo špico.

Nedelja, 21. aprila. Prebujalo se je lepo pomladansko jutro, ko smo se odpeljali z Jesenic do Mojstrane, kjer se je zbralo 14 ljubiteljev visokogorskega smučanja.

Pri nekdanji stari cementski zavijemo desno v breg.

Pot nas vodi prek Grančiča vedno višje. Sonce, nahrbtniki ter smuči so vsak po svoje pripomogli, da postajamo vedno bolj redkobesedni. Po debeli uri hoje si privoščimo počitek. Globoko pod nami bobni peneča Bistrica. Prelep pogled je tudi na dolino, vse do Jesenic. Nato zopet grebemo po strmi poti. Ko se svet nekoliko položi, smo ob koči na Vrtaški planini. Tu nas pozdravljajo prve

krpe snega ter gorske rože, ki naznanjajo prebujajočo pomlad: gorski jeglič, teloh in druge. Od tu naprej je že samo sneg. Mimogrede se povzpemo na vrh Vrtače. Nato se spustimo do Njivic, kjer si privoščimo zadnji počitek.

Hitimo, kajti sneg se z vsako uro bolj vdira. Sonce pa greje kot za stavo. Štiri ure hoje je za nami, ko stojimo na vrhu Slemena. Z vrha je čudovit pogled na rajdo zasneženih vrhov, vse od Debele peči, do velike konice vrh Špika. Uroš nam pripoveduje o zgodovini gornštva.

Sledi prijetna smuka do Njivic in naprej do pastirske koče na Vrtaški planini. Zgodnji smo, zato posedemo ter občudujemo lepote naših Julijcev. Zares so biser vseh gora.

Ogoreli od sonca se zadovoljni spustimo v dolino. Vračamo se enolični vsakdanjosti v dolini. Komaj bomo dočakali soboto, da se bomo zopet podali na novo pot v višave.

Pavle Dimitrov

Počitek na vrhu Slemena

Prva tekma - prva zmaga

OK GABRJE : OK JESENICE 1:3 (3:15, 15:12, 1:15, 7:15)

Tekma, v kateri so bili Jeseničani absolutni favoriti, je pokazala, da bo vsaka tekma v I. slovenski ligi težka, ne glede na to, ali je nasprotnik novinec ali ne.

V prvem setu so gostje kmalu vodili z 10:0, po zaporednih servisih Krevsla. V drugem setu pa so domačini nepričakovano povedli s 5:0. Rezultat je bil izenačen pri 12:12, nato pa so Gabrčani

zaigrali izredno dobro in dobili set. Naslednja dva seta so Jeseničani hitro dobili. Vsa tekma je bila končana v 40 minutah. Korektno je sodil sodnik Brajnik.

Jeseničani so nastopili v postavi: Krevsel, Potočnik, Kavčič, Bogataj, Bergelj, Pristov, Bajt, Rössler.

V moštvu zmagovalca bi bilo težko izdvojiti najboljšega posameznika.

Včeraj so odbojkarji Jesenic igrali doma proti OK Kamnik. P.

SPORTNO DRUŠTVO JESENICE — PROPAGANDNA KOMISIJA vabi v torek, 7. maja ob 19. uri v gledališče Tone Čufar na prireditev

Šport v sliki in besedi

Razgovori z najboljšimi jeseniškimi športniki in športnimi delavci. Sodelujejo še Miro Cerar in novinar Henrik Ūbeleis z barvnimi diapozitivi Grenobla, ansambla Caravelle in Zelenjak s pevci. Za zabavo bosta poskrbela Tone Fornezzi-Tof in Franci Košir. Razglasitev rezultatov izbora najboljšega športnika občine.

Vstopnice 2 N din, stojišča 1 N din.

Iz
sko
znar
nja.
apri
smo
Savi
klub
Jesen
meri
so g
se je
to m
pa je
Mlad
tali
redil
Loke
pioni
Prisc
ski s
prire

Tei

ima

dez.

metr

v ser

plazo

zimo

pozn

nikor

ste i

Ta s

se dr

do 1:

kler i

prime

vabo

Evroj

obisk

tudi

Vel

in je

Mlajš

kaj k

čez s

cilj j

in e

Cepra

proge

kot i

tekme

čestita

bro

Reči

za Bit

ma u

snega

zluknj

cer, t

nekaj

Jese

ke so

nam r

MLA

Ilka C

4. Bož

24.0, 3

senice,

Jesen

nikar,

Kerec,

STAL

Alenka

2. Kati

3. Mile

8. Bož

44.4, 11

nice, 4

MLA

Ogrin,

man F

Mišo M

6. Mat

38.1 (s

šlibar,

bi Bizj

Janež

30. Zig

1.01.8.

STAR

Marjan

2. Mat

Bogata smučarska nedelja

Izredno toplo spomladansko vreme ni niti najmanj znanilec smučarskega življenja. Toda tudi na to vročo aprilsko nedeljo 21. t. m., ko smo našli že prve ljudi ob Savi Dolinki, so bile medklubske smučarske tekme. Jeseniški smučarji so se pomerili na treh tekmah: člani so gostovali na Zelenici, kjer se je uvrstil Leskošek na peto mesto v slalomu, Ponikvar pa je preveč forsiral in padel. Mladinci in mladinke so startali na Voglu, kjer je priredil Transturist iz Škofje Loke veleslalom, pionirji in pionirke pa so startali pod Prisojnikom, kjer je ljubljanski smučarski klub Novinar priredil veleslalom.

Teren pod Prisojnikom ima nekoliko dolomitski videz. Tik pod strmo tisočmetrsko steno Prisojnika je v senčni grapi nabit sneg od plazov, ki se nabirajo vso zimo na isto mesto. To je poznano smučišče pod Prisojnikom, četrte ure hoda od ceste in od Koče na Gozdu. Ta sneg, nanešen od plazov, se drži vse leto na višini 1200 do 1300 m nad morjem, dokler ne pade nov sneg. Takih primernih krajev za poletno vabo ni mnogo v Alpah in v Evropi sploh. Ta naš plaz obiskujejo poleti zelo radi tudi Avstrijci in Italijani.

Veleslalom je imel 20 vrtic in je bil dolg okoli 300 m. Mlajše pionirke so imele nekaj krajšo progo. Startalo je čez sto tekmovalcev, skozi cilj jih je dospelo točno sto in eden izven konkurence. Čeprav je bil zgornji del proge zelo strm in vse prej kot primeren za pionirske tekme, moramo prireditelji čestitati za tak obisk in dobro izvedeno organizacijo. Reči moramo, da so tekme za Bibijev memorial popolnoma uspele. Zaradi plaznega snega ni bila proga tako zlučnjana, kakor bi bila sicer, toda zadnji so le imeli nekaj težje pogoje.

Jeseniški pionirji in pionirke so se odlično borili, kar nam povedo rezultati.

MLAJŠE PIONIRKE: 1. Ilka Čerpes, Branik, 23,7, 2. Boža Fon, Partizan Bled, 24,0, 3. Milena Veskovič, Jesenice, 24,0, 3. Jožica Košir, Jesenice, 24,0, 5. Metka Sevnčnikar, Branik, 24,4, 7. Slavka Kerec, Jesenice, 25,1.

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Alenka Senčar, Branik, 35,1, 2. Kati Mišek, Jesenice, 40,3, 3. Milena Bogataj, Tržič, 41,4, 8. Bogdana Aleš, Jesenice, 44,4, 11. Alenka Cankar, Jesenice, 46,0.

MLAJŠI PIONIRJI: 1. Uroš Ogrin, Jesenice, 34,5, 2. Roman Hölzl, Fužinar, 35,4, 3. Mišo Magušar, Enotnost, 36,6, 6. Matjaž Soberl, Jesenice, 38,1 (s padcem!), 11. Zorž Šlibar, Jesenice, 41,3, 21. Robert Bizjak, Jesenice, 45,7, 24. Janez Peskar, Jesenice, 51,9, 30. Žiga Saksida, Jesenice, 101,8.

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Marjan Vovk, Jesenice, 34,9, 2. Matjaž Durjava, Branik,

36,1, 3. Celan Danilo, Branik, 37,3, 8. Jani Saksida, Jesenice, 38,6.

Starejši pionirji so imeli že nekaj slabšo progo in zato težje pogoje, toda vseeno je najboljši čas Ogrina lepo presenečenje.

Na Voglu je priredil Transturist veleslalom tekmo za mlajše in starejše mladinke in mladince. Udeležila se je je močna ekipa z Jesenic. Vogel je naše edino smučarsko središče, ki ima žičnice nad 1500 m visoko in ki ima posebno spomladi še zadosti snega.

Transturist prireja na Voglu vsako sezono po več tekem, tako je bilo letos na Voglu tudi slovensko prvenstvo v slalomu in veleslalomu.

Proga za mladince je bila dolga 1.280 m in je imela 380 m višinske razlike in 40 vrtic. Mladinke so imele 1.000 m dolgo progo z 280 metri višinske razlike in 26 vrtic. Na tej tekmi so se naši starejši in mlajši mladinci odrezali slabše od pionirjev pod Prisojnikom. Startal ni eden najboljših starejših mladincev, Aleš Braniko, ki ima poškodovano koleno.

Judoisti imamo zelo dobre odnose z našimi sosedi Avstrijci in Italijani. Že dalj časa pa smo vsi zainteresirani klubi imeli težnjo, da bi uvedli regularno tekmovalstvo, ki bi imelo namen zblizanje športnikov sosednih dežel ter obenem preizkušnjo tekmovalcev v mednarodnem merilu. Zelo važen poudarek bo dan na vzgojo najmlajših, za kar se zavzemamo vse tri organizacije.

Italijanski judoisti iz Spilimberga pri Udinah so v soboto povabili mene in predstavnika iz Vrbe na Koroškem na ogled mednarodnega srečanja v judu Nemčija: Italija. Ob tej priliki smo ustanovili tudi tekmovalstvo treh dežel: Julijske krajine, Koroške in Gorenjske, ki jih bodo zastopali: JC »Gianfranco Ferati« Spilimbergo, TVD Partizan Jesenice ter JC Velden. Tekmovalstvo bo imelo naziv: »Tekmovalstvo za prehodni pokal prijateljstva«. Vsak klub oz. sekcija bo tekmovala z eno člansko in eno mladinsko ekipo. V enem letu bodo tri tekme in sicer v vsakem kraju po enkrat. Jeseničani bomo gostitelji v juliju, maja bo turnir v Veldnu, avgusta pa v Spilimbergu.

Ker bodo to praktično ekipe občin, bi bilo prav, da prevzame pokroviteljstvo nad tem tekmovalstvom pri nas občina Jesenic. Prav tako bo občina Spilimberga pokrovitelj v Spilimbergu in Veldnu.

Naslednji dan bivanja v Italiji smo si ogledali tekmovalstvo za pokal Gorice (stare), kjer je sodelovalo 260

STAREJŠE MLADINKE: 1. Cizej, Branik, 48,8, 2. Bem, Radovljica, 49,0, 3. Tolar, Podnart, 49,5, 4. Šubic, Novinar, 52,2, 5. Smolej, Jesenice, 57,5.

MLAJŠE MLADINKE: 1. Žuraj, Branik, 47,9, 2. Luzar, Enotnost, 49,2, 3. Matvoz, Fužinar, 49,5, 4. Jež, Fužinar, 51,8, 5. Adamič, Novinar, 52,0.

STAREJŠI MLADINCI: 1. Lah, Branik, 1.07,4, 2. Bedrač, Branik, 1.07,7, 3. Majniger, Branik, 1.07,9, 4. mesto delijo: Jerše, Radovljica, Varl, Jesenice, Planten, Branik — 1.09,5.

MLAJŠI MLADINCI: 1. Perin, Jesenice, 1.08,5, 2. Modrijan, Branik, 1.12,8, 3. Gašperin, Jesenice, 1.13,1, 4. Ravnik, Radovljica, 1.15,4, 5. Pretnar, Radovljica, 1.16,1.

Svetla točka so bili torej mlajši mladinci s prvim in tretjim mestom. Razveseljiv je rezultat Bernika, ki bi se dobro plasiral tudi pri starejših mladincih.

Poleg omenjenih nastopov so imeli nekateri člani in članice trening na Vršču, ki pa zaradi izostanka naročenega avtobusa ni uspel, kakor je bilo zamišljeno.

-il.

Ustanovljena liga prijateljstva

tekmovalcev. Kot zanimivo naj še omenim, da se začno v Italiji s tem športom ukvarjati otroci že s šestim

letom starosti in da so starši teh otrok zelo zadovoljni s tako telesno vzgojo.

Kučina

Mladinsko in člansko prvenstvo gorenjske v judu

V sredo, 24. aprila je bilo na Jesenicah mladinsko in člansko prvenstvo Gorenjske v judu. Prvenstva so se udeležili tekmovalci iz treh gorenjskih klubov: Alpine Žiri, Triglava iz Kranja in tekmovalci judo sekcije pri TVD Partizan Jesenice. Udeležilo se ga je 27 tekmovalcev, od tega 10 mladincev, ki so nastopali samo v kategoriji do 60 kg (lahka) in v težki kategoriji, medtem ko je 17 članov nastopil v vseh petih kategorijah.

Tekmovalstvo so sodili sodniki Škraba, Božič in Stare.

REZULTATI:

MLADINCI LAHKA: 1. Jerreb (Alpina), 2. Bečirovič, 3. Razman (oba Jesenice).

MLADINCI TEŽKA: 1. Založnik (Triglav), 2. Padovec (Alpina), 3. Podobnik (Triglav).

ČLANI — LAHKA: 1. Morič (Jesenice), 2. Žakelj (Alpina), 3. Lah (Jesenice).

ČLANI — POSREDNJA: 1. Herman (Jesenice), 2. Krvina (Alpina), 3. Horvat (Triglav).

ČLANI — SREDNJA: 1. Kučina, 2. Vilfan, 3. Krajzelj (vsi Jesenice).

ČLANI POLTEŽKA: 1. Zaplotnik (Triglav), 2. F. Morič (Jesenice), 3. Ferbežar (Jesenice).

ČLANI TEŽKA: 1. Bavec

Občinski spomladanski kros

V nedeljo je bil pri mostu za Zvagnom uspešno izveden tradicionalni občinski kros. Največ uspeha so imeli tekmovalci šolskega športnega društva Žirovnica, ki so v svojih skupinah pobrali skoraj vsa prva mesta.

REZULTATI:

MLAJŠI PIONIRJI (50 tekmovalcev) — 500 m: 1. Peter Klemenc, SSD Tone Čufar, 1.26,9, 2. Dušan Rajgelj, SSD Žirovnica, 1.28,8, 3. Darko Novkovič, osnovna šola Koroška Bela, 1.29,0, 4. Janez Nadižar, SSD Žirovnica, 1.31,1, 5. Miro Eržen, SSD Tone Čufar, 1.31,2.

MLAJŠE PIONIRKE (70 tekmovalcev) — 500 m: 1. Dušana Rožanc, SSD Žirovnica, 1.27,2, 2. Draga Jančar, SSD Žirovnica, 1.37,5, 3. Darja Gregorič, SSD Prežihov Voranc, 1.37,6, 4. Olga Karo, SSD Žirovnica, 1.41,2, 5. Nataša Brun, SSD Tone Čufar, 1.42,6.

PIONIRJI (36) — 800 m: 1. Franc Tajnikar, SSD Žirovnica, 2.05,7, 2. Igor Legat, SSD Žirovnica, 2.09,8, 3. Igor

Mežek, SSD Žirovnica, 2.18,2, 4. Marko Rolc, OS Koroška Bela, 2.19,1, 5. Zdravko Legat, SSD Žirovnica, 2.21,6.

PIONIRKE (57) — 800 m: 1. Ivanka Filigaj, OS Koroška Bela, 2.33,8, 2. Dana Knežević, SSD Žirovnica, 2.35,4, 3. Jožica Horvat, SSD Žirovnica, 2.35,5, 4. Irena Sedej, SSD Žirovnica, 2.35,6, 5. Tea Kreutzer, OS Koroška Bela, 2.39,9.

MLAJŠI MLADINCI (48) — 1000 m: 1. Janez Sušnik, OS Koroška Bela, 2.49,0, 2. Marko Pavlenč, SSD Žirovnica, 2.53,8, 3. Jože Kravanja, SSD Tone Čufar, 2.54,4, 4. Vojko Blaznik, SSD Žirovnica, 2.55,9, 5. Jože Hribar, SSD Žirovnica, 2.58,1.

MLAJŠE MLADINKE (27) — 800 m: 1. Emira Plavulj, SSD Žirovnica, 2.38,0, 2. Neža Legat, SSD Žirovnica, 2.40,3, 3. Iva Komac, SSD Žirovnica, 2.42,3, 4. Ani Gabor, OS Koroška Bela, 2.44,0, 5. Jelka Papič, SSD Žirovnica, 2.46,6.

STAREJŠI MLADINCI (11) — 1.500 m: 1. Miha Mohorič, AK Jesenice, 5.32,8, 2. Jelo Ambrožič, AK Jesenice, 5.35,6, 3. Franc Mežek, AK Jesenice, 5.41,1, 4. Marjan P.ri.h, taborniška organizacija, 5.53,0, 5. Viktor Pavlič, AK Jesenice, 5.56,0.

ČLANI (7) — 2.500 m: 1. Egidij Glavič, AK Jesenice, 7.21,4, 2. Julij Ulčar, sankarski klub, 7.53,2, 3. Azim Džamastagič, boksarski klub, 7.55,0, 4. Jani Jelovčan, atletski klub, 8.27,0, 5. Janko Guzelj, SK Mojstrana, 8.30,4.

ČLANICE (2) — 1.000 m: 1. Helena Pretnar, AK Jesenice, 3.26,4, 2. Darinka Korbar, TVD Partizan Javornik, 3.33,2.

Krosa se je udeležilo 307 tekmovalcev iz 16 osnovnih organizacij, kar je doslej rekordna udeležba.

Največ tekmovalcev je zastopalo SSD Prežihov Voranc — 92, SSD Žirovnica — 69, in osnovno šolo Koroška Bela — 40. V preteklem letu pa je bilo najmočnejše zastopano SSD Žirovnica.

Z. P.

Lep uspeh naših boksarjev tudi v Trbovljah

Po uspešni reviji boksa, ki je bila 7. aprila na Jesenicah, je podobno revijo preteklo soboto organiziral BK Trbovlje v Trbovljah. Revije se je udeležilo pet naših boksarjev. Skupna bilanca naših tekmovalcev je: tri zmage, en neodločen rezultat ter en poraz. Zmagali so: Ecimović (p. t.), Trupkovič (k. o. v III. r.), Rebolj (t. k. o. v II. r.), Buršič je boksar že tretjič neodločno.

Džamastagič, ki je bil na Jesenicah proglašen za najboljšega boksarja revije, je v Trbovljah izgubil srečanje z bolj izenačenim in starejšim boksarjem Urbanijo, ki je bil

že dvakrat republiški prvak in dvakrat reprezentant Slovenije. Urbaniji je bil to njegov zadnji nastop in slovo od boksa.

Ponovno moramo pohvaliti Trupkoviča, kateremu so Trboveljčani doma predstavili drugega močnejšega nasprotnika Tomšeta. Čeprav je bila to za Trupkoviča težja borba kot na Jesenicah z Mlinaričem, jo je Trupkovič rešil v svojo korist v III. rundi s klasičnim knokautom. Vse kaže, da se ta športna panoga ponovno na Jesenicah uspešno razvija, kar ne smemo več izpustiti iz rok.

Z.

Pet kandidatov za najbo

ZAJC Ludvik

rojen 21. 1. 1943 na Jesenicah, je študent III. letnika VSTK v Ljubljani in član Smučarskega društva na Jesenicah. Kljub temu, da njegova leta za športnika ne predstavljajo nobenih problemov, je Ludvik že uvrščen med starejšo generacijo skakalcev, ki s Pečarjem in Erzenom predstavljajo

kvalitetni vrh jugoslovanskega smučanja. Prav letos je Ludvik po lanskoletni rahli krizi doživel pravo renesanso. Številni uspehi, ki so se pričeli že na avstrijsko-nemški turneji in ki so se nadaljevali na olimpijskih igrah v Grenoblu, na 23. državnem prvenstvu v Zireh, s fantastičnim uspehom v Holmenkolnu, in zaključili z uspehom na tekmovanju za pokal Konsberg in memorial Janeza Polde, so mu prinesli zaslužen naziv najbolj uspešnega jugoslovanskega smučarja v sezoni 1967-1968.

Ludvik, kako bi sam ocenil svojo bogato smučarsko sezono?

V letošnji sezoni smo po dolgih letih res imeli dobre priprave za zimsko sezono. Številni skoki na plastičnih skakalnicah so nam vsaj malo pripomogli k uresničitvi zadanega načrta treninga. Skakalci bi si tudi zelo želeli, da bi bile priprave tudi v naprej skrbno pripravljene in da se skakalci ne bi uspavali na letošnjih rezultatih.

Z letošnjimi uvrstitvami sem posebno zadovoljen, v Planici sem skakal sicer slabše, vendar je težko obdržati dobro formo skozi celo sezono. Na koncu sezone, ko smo naveličani že številnih potovanj in tekem je trenutno razpoloženje najbolj važno za dober plasman, v Planici pa sem se čutil preveč odgovornega po mojem uspehu v Holmenkolnu in je uspeh bil zato malo slabši, vendar sem bil še vseeno zadovoljen.

Kaj pričakuješ od nove 160 m skakalnice v Planici?

Osebnost sem zelo vesel, da se bo skakalnica zgradila v tako kratkem času. Presenečen pa sem, kako ljudje podpirajo akcijo »za našo Planico« in s prireditvami pomagajo Planškemu komiteju, ki si je zadal težko nalogo, saj bodo v prihodnjem letu poleti že na veliki skakalnici. Skakalnica bo kljub dolgim skokom prek 160 m še varna, ker brzina ne bo presegla 115 km na uro, tehnika skakanja pa se je tudi precej spremenila, ker skakalci letijo veliko nižje in je nevarnost padcev precej manjša.

Kdaj boš pričel s pripravo na novo sezono?

Trenutno na novo sezono še ne mislim. V prvem planu imam sedaj študij, kateri pozimi precej trpi in je zato sedaj treba nadoknaditi vse izpite. Sam študij pa mi narokuje precejšnjo fizično pripravljenost tako, da praktično s treningom ne prekinem. Specialno pa se bom na novo sezono pričel pripravljati konec julija, tekmoval pa bom vsaj še do leta 1970.

FELC Albin

Železarske Jesenice so tudi to zimo živele v znamenju hokeja. Zanimanje navijačev za hokejsko igro je še vedno precejšnje, vendar so tekme državnega prvenstva veliko manj zanimive, ker je prvak že znan pred tekmovanjem. V tej sezoni, ki je bila za naše moštvo najuspešnejša, je nekaj igralcev pridobilo tudi evropsko vrednost. Največ ponudb ima gotovo Bine Felc, rojen 14. 5. 1941 na Jesenicah in zaposlen v železarni Jesenice. Že nekaj let so si strokovnjaki edini, da je Bine najboljši jugoslovanski hokejist, kljub temu, da je Ciril Klinar tudi že nekaj časa na vrhu strelcev državnega prvenstva.

»Kakšni so bili tvoji prvi stiki s športom?«

»Najprvo sem se navdušil za smučanje. Pod Mežakljo smo si fantje zgradili 15-metrsko skakalnico, kjer smo se potem vsak dan zbirali. Takrat na hokej nisem niti še pomislil. Po nekaj letih sem pričel tudi z drsanjem in leta 1957 sem igral že v B ekipi Jesenic. V drugi polovici tekmovanja za državno prvenstvo pa sem igral tudi skupaj s Francijem Smolejem v prvem moštvu. Prve osnove hokejske večine sem si pridobil pri trenerju Blahu, že naslednje leto pa je treninge prevzel Poljak Wolkovsky, ta pa

je postavil poleg mene in Francija Smoleja še Viktorja Tišlerja. Od leta 1958 pa smo igrali stalno skupaj v klubu in reprezentanci. Za klub in reprezentanco sem odigral čez 450 tekem.«

Dvanajst let igralnega staža v prvem moštvu Jesenic so Binetu prinesla dvanajsti naslov državnih prvakov in drugi naslov pokalnih prvakov. Udeležil se je šestih svetovnih prvenstev in dveh olimpiad. Najbolj uspešna pa je bila letošnja sezona, ko je s sodelovanjem na olimpijskih igrah v Grenoblu navdušil strokovnjake s svojim igranjem in skupaj z Viktorjem Tišlerjem precej pripomogel k osvojitvi prvega mesta Jugoslavije v B skupini. Dobre igre v tekmovanju za evropski pokal in igre na olimpiadi so mu prinesle zaslužen afirmacijo tudi v inozemstvu. Celovski KAC si že nekaj let prizadeva pridobiti Bineta v svoje vrste, vendar je Bine ostal še vedno zvest domačemu klubu. O svojih načrtih za naprej Bine ni spregovoril veliko. Ko se bo jeseni spet začela hokejska sezona, bo o nadaljnji njegovi športni karieri vse jasno, sigurno pa je, da bo Bine ostal še vedno hokejist št. 1.

JAKOPIČ Blaž

se je rodil 1. 11. 1945 na Bledu, v znani smučarski družini, saj je bil oče do tragične smrti med najboljšimi smučarskimi skakalci. Blaž je študent pravne fakultete v Ljubljani in član Smučarskega društva Jesenice. Svetlo tradicijo uspehov svojega očeta je Blaž kmalu nadaljeval, le da so njega bolj privabile hude strmine in vrstice slaloma, za katerega je postal pravi specialist.

Že kot pionir SK Jesenice je na prvih tekmah opozoril trenerje, da se v njem skriva velik talent. Skromen in tih, marljiv in poslušen na tre-

kega mladince huda preizkušnja in je zato že prvo leto težko uspeti. Blažu je to uspelo zelo hitro in že naslednje leto je na državnem prvenstvu na Zelenici osvojil 2. mesto v slalomu. To pa je pomenilo tudi njegovo uvrstitev med kandidate za državno reprezentanco in od lanske sezone je Blaž stalni državni reprezentant. V hudi mednarodni konkurenci je Blaž že dosegel nekaj večjih uspehov. Vsekakor je največji uspeh osvojitve Balkanskega prvenstva letos v Bolgariji in zadovoljiva uvrstitev v slalomu in kombinaciji na olimpiadi v Grenoblu. Letos na državnem prvenstvu je osvojil 1. mesto v veleslalomu in kombinaciji, vendar mu je v njegovi najboljši disciplini — slalomu — Peter Lakota odvzel prvo mesto.

Nasploh pa je letošnja sezona prinesla na domačih terenih stalni obračun med Petrom in Blažem. Kljub še vedno izrednim rezultatom Petra Lakote pa je v celoti vseeno Blaž v letošnji sezoni bil najuspešnejši alpski smučar, kar je dokazal tudi v tekmovanju za pokal Vitranca meseca marca v Kranjski gori.

DIMITROV Pavle

»Gorenjska s prekrasnimi Julijci prevzame še tako razvajanega turista, da uživa že v dolini pod visokimi stenami Triglava, Spika, Jalovca in če že kot otrok okusi vso to lepoto naših gora potem te ta doživetja navežejo na strme stene še z večjo močjo.« je začel pogovor Pavle Dimitrov, 31-letni strugar votlic v železarni Jesenice.

Prva pot na Triglav, na katero ga je že kot učenca povabil učitelj matematike, je Pavleta tako prevzela, da je vzljubil gore in se od njih ni več ločil. »Najprvo sem prehodil lažje planinske poti, kmalu pa me je začelo zanimati plezanje in leta 1953 sem postal pripravnik alpinističnega odseka na Jesenicah. Čez dve leti smo že štirje mladi alpinisti, stari 16 let odšli v Durmitor, kjer smo preplezali nekaj prvenstvenih smeri. Leta 1955 so me sprejeli kot člana AO, od tega leta naprej sva skupaj z Markom Butinarjem preplezala

ningu je Blaž hitro napredoval. Po vzoru njegovih starejših klubskih kolegov Kunšiča, Stanka Klinarja, Andreja Klinarja in Petra Lakote je Blaž že pri mladincih postal absolutni državni prvak.

Prvo leto tekmovanja v članski konkurenci je za vsa-

Izbiramo najboljšega športnika občine

Podaljšali smo rok za oddajo lističa, s katerim boste glasovali za najboljšega športnika naše občine. Za to smo se odločili, ker še vsak dan dobivamo izpolnjene lističe. Če ga še niste izpolnili, potem storite čimprej, najkasneje pa do 5. maja letos. Izpolnjeni listič pošljite na naslov: UREDNIŠTVO ŽELEZARJA — Jesenice. Rezultati izbora bodo objavljeni najprej na javni prireditvi: »Sport v besedi in sliki« 7. maja, nato pa tudi v našem glasilu. Na listič ne pozabite napisati tudi svoj naslov, ker bomo tri izmed vas nagradili s praktičnimi darili.

IME IN PRIIMEK TER ŠPORTNA PANOGA

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

NASLOV:
IME IN PRIIMEK

KRAJ IN ULICA

Ijšega športnika občine

veliko težjih smeri v Julijcih, Kamniških planinah in Durmitorju. Iz tega obdobja naj naštejemo samo nekaj prvenstvenih vzponov, in sicer: prvenstveni vzpon med malo in veliko Mojstrovko, imenovan Kovinarski, ocenjen z V-VI. težavnostno stopnjo, prvi zimski vzpon na severno vzhodni steni Stenarja, ocenjen z IV-V. stopnjo, direktno smer v Srebrnjaku v Trenti, ocenjena z IV-V. st. Leta 1959 sem postal član GRS, po vrnitvi iz JLA, leta 1961 pa gorski vodnik. Leta 1961 je bilo za naju z Markom Butinarjem najuspešnejše. Nahajala sva se v vrhunski pripravljenosti in zdelo se nama je, da bi zmogla še več, čeprav sva preplezala direktno smer v Šiti, Debeljakovo varianto Ašenbrenarja v Travniku. Z Janezom Krušcem sva preplezala več težkih smeri v italijanskih Dolomitih in centralnih Alpah. Leta 1965 sem prišel v izbor za drugo himalajsko odpravo na neosvojeno goro Kangbačen (7904) v Nepal. S Toneom Sazonovim sva dosegla najvišjo točko te odprave 7650 m in obstala 200 m pod vrhom Kangbačena. Leta 1967 sem sodeloval v jugoslovan-

ski odpravi v Pamirju SSSR ter se povzpela na najvišji vrh Pik Lenina 7134 m.

Vsa ta leta je tako Pavle Dimitrov preplezal v glavnem vse najtežje smeri, težki trenutki v stenah ob slabem vremenu in drugih težkih okoliščinah so oblikovali moža, ki je sposoben vzgajati mlade plezalce in zato ni čudno, da je bil izvoljen za načelnika AO na Jesenicah. Pod njegovim vodstvom bodo gotovo zrasti novi mladi plezalci, ki bodo obdržali tradicijo odličnih alpinistov na železarskih Jesenicah.

KERŠTAJN Alojz

Vsa leta nazaj in še posebno po zaključkih večjih tekaških tekmovanj je bilo vedno dosti pripomb na uvrstitev naših tekačev. Po vrnitvi iz olimpiade pa so bile ocene strokovnjakov za Mlinarja, Kerštajna in Bavčeta več kot presenetljive. Za prvo presenečenje pa je poskrbel Lojze Kerštajn, ki je z dobrimi plasmaji v Grenoblu ovrgel nezaupanje olimpijskega komiteja.

Lojze Kerštajn se je rodil 25. 3. 1943 na Jesenicah, zaposlen je kot strojni ključavničar v železarni Jesenice.

Smučarski teki so priznani kot ena najbolj težavnih športnih panog. Težko si je zamisliti, da je možno poleg vsakodnevnega treninga za vrhunsko tekmovalstvo najti še malo prostega časa za ostala življenjska opravila.

Kdor pa pozna Lojzeta ve, da je poleg osemurnega dela v tovarni, ostrega vsakodnevnega treninga vpisan še v 2. letnik večerne tehnične srednje šole — strojni oddelk in se zato lahko samo še

vpraša, kje so njegove človeške zmogljivosti. Verjetno je v daljnji okolici samo en Kerštajn, neuničljiv, priden pri delu in učenju ter ambiciozen v športu.

Kako se je pričela tvoja bogata športna pot?

Že kot mladega fanta so me najbolj navdušili skoki. Nekaj let sem kot mladinec že tekmoval v skokih, toda ker sem imel občutek, da mi skoki ne ležijo, sem se na pobudo pokojnega Rožiča odločil za teke. Prvo tekmovalno na snegu, ki je bilo leta 1960 v Kranju za prvenstvo Gorenjske, me je navdušilo saj sem dosegel pri mlajših mladincih že 5. mesto. Do odhoda v JLA nisem imel večjih uspehov. V JLA so mi omogočili skupaj s Kobilico trening na Pokljuki, tako da sem po prihodu domov spet tekmoval. Največje presenečenje sem pripravil na državnem prvenstvu leta 1964/65, ko sem v hudi konkurenci proslavljenih asov jugoslovanskega tekaškega športa dosegel na 15 km 3. mesto. Leta 1966/67 sem zaradi vpisa v večerno tehnično srednjo šolo že prekinil s treningi. Po združitvi gorenjskih klu-

bov v enotno Smučarsko društvo Jesenice pa so bili spet dani pogoji, da sem začel ponovno trenirati. Vožnja v službo iz Rateč, vsakodnevni trening in šola na Jesenicah, so me popolnoma oddvojili od družine. Izdržal sem tudi te napore, čeprav še nimam urejeno stanovanjsko vprašanje in z ženo stanujeva še vedno ločeno.

Mednarodno tekmovalstvo v Bohinju mi je dokončno odprlo pot na Olimpiado, tako da sem bil ravno v Grenoblu v najboljši formi. Kot najdražja tekma mi bo gotovo ostala v spominu tek na 50 km, kjer sem pred startom imel strašno tremo, potem pa sem z lahkoto premagal tudi to najtežjo disciplino.

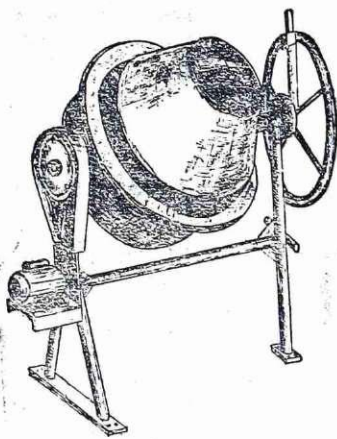
Kakšne načrte imaš za novo sezono?

Težko je misliti vnaprej. Najprvo si moram zagotoviti življenjske pogoje, največ skrbi imam zaradi družine od katere sem oddvojen. Služba, trening in šola mi vzameta ves prosti čas in samo veselje in prava strast do tekmovalstva me vleče, da premagujem tudi te napore.

MESALCE BETONA

izdeluje

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER

Podatki: Boben 90 lit. vsebine, el. motor o. 75 Ks/1380 o., 220 V ali 380 V.

Čestitka

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE VSEM DELAVCEM, SODELAVCEM, ORGANOM UPRAVLJANJA IN UPRAVI ŽELEZARNE JESENICE ISKRENO ČESTITA ZA PRAZNIK DELA - 1. MAJ Z ŽELJO ČIM BOLJŠEGA SODELOVANJA IN DOSEGANJA DELOVNIH IN IZOBRAŽEVALNIH USPEHOV.

Ne zamudite...

Za prvomajske praznike se lahko posladkate v OBRATU DRUŽBENE PREHRANE s potico in drugimi sladicami. Prednaročila sprejema obrat na telefon 976. OBRAT DRUŽBENE PREHRANE

DELAVSKA UNIVERZA JESENICE

vpisuje v

ENOMESEČNI ŠIVALNO-KROJNI TEČAJ

ki se bo začel 6. maja 1968. Tečaj organiziramo skupaj s tovarno Bagat, ki bo zagotovila tudi šivalne stroje. Tečaj stane 120 N din.

Prijave sprejemamo do 27. aprila na Delavski univerzi Jesenice, Titova 64, ali pa po telefonu 82-427.

ČESTITKE

Ob 1. maju, prazniku dela, čestitajo delovnemu kolektivu Železarne, predvsem pa sodelavcem v svojih delovnih enotah, sodelavci — vojaki:

Miro KLINAR, V. p. 5050/20, Beograd,
Andrej KAVS, V. p. 3319/3, H. Leskovac
Silvo SODJA, V. p. 1381/V-3, Mostar
Valentin METELKO, V. p. 6948/3, Kumanovo
Stane VIDMAR, V. p. 3038/16, Niš
Franci PETRE, V. p. 3654, VE-4, Kragujevac
Jakob ČERNE, V. p. 5422, Nikšić

Jože GARTNER, oficir JNA, I. Lola Ribara 17/II, Bijeljina

Obvestilo

Stanovanjsko podjetje Jesenice organizira severno od železniške postaje Vintgar gradnjo naselja individualnih hiš - Lipce III. Prostih je še osem parcel površine okrog 1.000 m², kjer so projektirane enodropne hiše. Načrti so gotovi in so interesantom na vpogled v tehničnem oddelku Stanovanjskega podjetja (za kinom Radio) in na upravi podjetja, Titova 18, kjer dobite tudi podrobna pojasnila glede cene projektov, tehnične dokumentacije zemljišča, lege parcele, rokov pričetka gradnje. Ker je lega ugodna in cene dostopne, pohitite s prijavi.

JESENICE : SLOVAN (ženske) 47:52 (21:23)

Po presenetljivi zmagi naših igralcev v I. kolu proti Iliji v Ljubljani skoraj ni bilo misliti, da bodo naše igralce izgubile srečanje s slabimi igralci Slovana, ki so le po zaslugi visoke Mrakove osvojile dve dragoceni točki. Našim igralcem v soboto ni uspelo prav nič. Bile so netočne v podajah, predvsem pa v metanju na koš.

JESENICE: Vudrič 23, Benedičič 11, Vujatović 6, Koren 6, Drobnik 1.

-nik

ROKOMET

KAMNIK : JESENICE 22:22 (12:12)

Tekma je bila odigrana 21. t. m. na igrišču v Kamniku pred okoli 200 gledalci. Sodil je Percenta iz Kranja.

JESENICE: Dragojevič, Brišer, Pogačnik 3, Žmitek 3, Gorup 3, Mlekuš 3, Prešeren 4, Sires, Vidic 4.

Tisto, kar so naši rokometarji delno napravili proti moštvu Škofje Loke, so nadomestili preteklo nedeljo v Kamniku, ko so z domačini igrali neodločeno 22:22 (12:12). Čeprav je ekipa Kamnika bila v tem srečanju absolutni favorit, ker je do sedaj na svojem igrišču izgubila le eno tekmo, pa tudi v jesenskem delu je premagala Jesenice Podmežaklje kar s štirimi goli razlike. Za tak lep uspeh naših rokometarjev so vsi igralci enako zaslužni.

V soboto zvečer je bilo na igrišču Podmežaklje srečanje med moštvom Kranjske gore, ki je na odličnem drugem mestu na lestvici, in našimi rokometarji. Rezultat nam ob zaključku redakcije še ni znan.

D. Dragojevič

KOŠARKA

JESENICE : VRHNIKA 60:57 (24:28)

V drugem kolu republiškega tekmovanja v košarki so v soboto zvečer naši igralci s težavo premagali novince v ligi moštva Vrhnik. Naši igralci v začetku srečanja niso izkoristili nekaj hitrih nasprotnikovih napadov, ker so bili precej netočni v metanju na koš. Gostje so s pridom izrabljali napake v obrambi domačega moštva in ob polčasu presenetljivo vodili. V začetku drugega polčasa so naši igralci s hitro igro nadoknadili zamujeno. Posebno Jeraj je bil s svojimi prodori pod koš neustavljiv in po veliki borbi v zadnjih sekundah igre je našim le uspelo zmagati.

JESENICE: Jeraj 21, inž. Lado Senčar 16, Koren 9, Bunderla 5, Vauhnik 9.

Dopisujte v »Železarja«

SPOMLADANSKI MESEEC
NAJVEČJE SLOVENSKO GRADBENO PODJETJE
OBROT ZA PROIZVODNJO LEDU
OSEBNI ZAJEMEK
AVRELIJ
ERNEST SETON
OBNOVA, OBNOVITEV
DOKAZ, DA NI STORIL ZLOČINA
IME SLIKARKE POTOKARJEVE
PODJETJE V KOČEVJU (PRIKOLICE)
DOMAČE ŽENSKO IME
OBER

PREVELIKA NAELITEV
SODOBNA NAVIGACIJSKA NAPRAVA
NAJVIŠJA GORA NA KRETI
ITALIJANSKI DENAR
SLOV. NAR. GLEDALIŠČE
ŽIVAL, KI RIJE V TLA
ZNAMKA ŠVICARSKIH UR
TV NAPoved, PRESTOR
VELIK, KOS POHISTVA
MALO-KRVNOST
PRISTANIŠČE V ITALIJI
IZUMETNIČENOST
VETRNI JODIČ
OTOK V BISKAJSKEM ZALIVU
VRSTA ŠALJIVE SKLADBE
PRIPRAVA ZA TIPKANJE, TASTER
ANTON JANEŽIČ
KING COLE
NAPREDEN ITAL. ČASOPIS
INDUPLATI
ANA JELOVŠEK
DVOJICA
PENEČE VINO
DRŽAVA V JUŽ. AMERIKI
MUSLIMAN, MOŠKO IME
POSUŠENA KOKOSOVINA
MOŠKO IME
DEL VRAT
RADIJ
ISADORA DUNCAN

GLAVNO MESTO FRANCIJE
STAR NAZIV ZA KMETA
PREROK IZ KRŠČ. MITOLOGIJE, KI GA JE POŽRLA RIBA
POP ČIRA IN POP....
KROGELNI ODSEK
IGRE V STARI GRČIJI
SMOLA IZ TROPSKIH DREVES
KARDELI EDVARD
RIMSKI CESAR
DRŽAVA V ZDA
TURČIJA
STARO-SLOVANSKI PIJAČA
GOROVJE V DALMACIJI
MESTO V UKRAJINI
FLEMING
TADEUSZ REICHSTEIN
NASLONKA
PTICA PEVKA

NAJVIŠJE ATENSKO SODIŠČE
RISALNI PRIPOMOČEK
IVAN TAVČAR
DRŽAVA V AFRIKI
TERMIN
ŽIDOVŠKO MOŠKO IME
ZNAMBA
ALJA TKACEVA
PRISTANIŠČE V ITALIJI
IZUMETNIČENOST
VETRNI JODIČ
OTOK V BISKAJSKEM ZALIVU
VRSTA ŠALJIVE SKLADBE
PRIPRAVA ZA TIPKANJE, TASTER
ANTON JANEŽIČ
KING COLE
NAPREDEN ITAL. ČASOPIS
INDUPLATI
ANA JELOVŠEK
DVOJICA
PENEČE VINO
DRŽAVA V JUŽ. AMERIKI
MUSLIMAN, MOŠKO IME
POSUŠENA KOKOSOVINA
MOŠKO IME
DEL VRAT
RADIJ
ISADORA DUNCAN

PI
ETBIN KRISTAN
IKRNIK

IZVIR

Nagradni razpis

Današnja slikovna križanka je nagradna. Z žrebom bomo reševalcem s pravilnimi rešitvami razdelili naslednje nagrade:

1. nagrada	50 N din
2. nagradi po	40 N din
3. nagrade po	30 N din
4. nagrade po	20 N din

Rešitve vpišite v izrezan lik križanke čitljivo in z velikimi črkami.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, na katero označite **NAGRADNA KRIŽANKA** in napišite svoj naslov ter obrat, v katerem delate.

Rešitve pošljite najpozneje do vključno 8. maja na naslov: **UREDNIŠTVO ŽELEZARJA**, železarna Jesenice. Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

POLDETA TOMANICA

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje.

Iskrena hvala sostanovalcem, njegovim nekdanjim sodelavcem ter tov. Svetinu in tov. Gazvodu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: žena Marija in hčerka Zdravka in Milka

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nena-domestljive žene, mame, stare mame in sestre

JERJE VILMAN

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znanec in prijateljem in vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali veliko cvetja in jo spremili v tako velikem številu v njen tihi dom.

Posebna zahvala pevcem. Vsem, prav vsem še enkrat prisrčna zahvala.

Zalujoči: mož Gregor, hčerke Tilka, Ela, Vera, Vida, sinovi Lojze, Vidi in Berti z družinami.

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in strica

ANTONA ZAVELJČINA

se zahvaljujem vsem sosedom za vsestransko pomoč v dneh težke izgube. Iskreno se zahvaljujemo tudi tov. Brusovi in učencem njenega razreda za zbrano denarno pomoč, kakor tudi vaščanom Javorniškega Rovta. Obenem se zahvaljujem pevcem Društva upokojencev Javornik za žalostinke, tov. Mihi Hostniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, darovalcem vencev in cvetja ter voznikom osebnih avtomobilov za uslugo. Vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti ter se poslovili od njega, iskrena hvala.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena Angelca, hčerki Majda in Tončka, mama, oče, sestra z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste našo drago mamo, staro mamo in prababico

MARIJO ZUPAN

spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujemo upravniku in osebju doma dr. Franceta Berglja, tov. Pretnarjevi za vso pomoč ter voznikom osebnih vozil.

Zalujoči: hčerka Marija Kozamernik z možem, vnukinja Olga Jenko z družino, vnuk Tone z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubljenega moža, očeta, starega očeta in pradedca

FRANCA LAPAJNE

stojevodja v pokoju

izrekamo globoko spoštovanje dr. Sajevcu, dr. Debeljakovi, stremžemu osebju internega oddelka na Jesenicah za nesebično pomoč v zadnjih trenutkih njegovega življenja. Zahvaljujemo se vsem sosedom, uslužbencem knjigovodstva predelovalnih obratov, ki so nam v težkih trenutkih tako moralno in materialno pomagali.

Zahvaljujemo se vsem voznikom osebnih avtomobilov in pevcem za ganljive žalostinke, ki so jih zapeli. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoča žena Jožefa, hčerke Slavica, Jožica, Sanda, Ivica, sinova Ljubo in Tine z družinami in ostali sorodniki.

OBVESTILO

Vpisovanje otrok v otroški vrtec JULKE PIBERNIK na Jesenicah za novo šolsko leto bo 3. in 4. maja t.l. od 8. do 16. ure v vrtcu.

Vpisovali bomo otroke od 2. do 10. leta starosti.

Uprava vrtca

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

27. in 28. aprila ob 17. in 19. uri: ital. šp. meh. barvni CS film **ZLATI NABOJ**, v režiji Damiana Damianija, v glavnih vlogah Gian Maria Volonte, Klaus Kinski, Martine Beswick.

29. aprila ob 17. in 19. uri: italijanski barvni CS film **CESAR PROTI PIRATOM**, v režiji Sergija Grieca, v glavnih vlogah Gustavo Rojo, Abbe Lane, Gordon Mitchell, Piero Lulli.

30. aprila in 1. maja ob 17. in 19. uri: ameriški film **MURIETA**, v režiji Georga Shermana, v glavni vlogi Jerfy Hunter.

2. maja ob 17. in 19. uri: ameriški film **RAZBOJNIK IZ BRIMSTONA**, v režiji J. Waltera Rubena, v glavnih vlogah Wallace Beery, Virginia Bruce.

3. maja ob 17. in 19. uri: češki film **KDO BO UBIL JESSI**, v režiji Václava Vorlička, v glavnih vlogah Dana Medržíka, Jirži Sovak.

4. in 5. maja ob 17. in 20. uri: ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**, v režiji Kena Annakina, v glavnih vlogah Dana Andrews, Henry Fonda, Robert Shaw, Pier Angeli.

Zaradi izredne dolžine filma je cena vstopnicam zvišana za 1 N din.

6. maja ob 17. in 19. uri: ameriški film **NAPREDOVANJE V ZALEDJU**, v režiji Georga Marshalla, v glavnih vlogah Glenn Ford, Stella Stevens, Melvyn Douglas, Joan Blondell.

7. in 8. maja ob 17. in 19. uri: italijanski film **ZAPELJIVKE**, v režiji Rizija Bologninija in Luigija Comencinija, v glavni vlogi Gina Lollobrigida.

9. maja ob 17. in 19. uri: ameriški barvni VV film **GOSPODAR HAVAJEV**, v režiji Horra Henndelona, v glavni vlogi Ivet Mimie.

10. maja ob 17. in 19. uri: ameriški barvni CS film **VSE O DEISY CLOVER**, v režiji Roberta Malligana, v glavni vlogi Natalie Wood.

11. maja ob 17. in 19. uri: ameriški barvni CS film **TANI AGENT FLINT**, v režiji Daniela Manna, v glavnih vlogah James Coburn, Lie J. Cobb, Gila Golon.

Kino PLAVZ

27. in 28. aprila ob 18. in 20. uri: ameriški film **MURIETA**, v režiji Georga Shermana, v glavni vlogi Jerfy Hunter.

29. in 30. aprila ob 18. in 20. uri: it. šp. meh. barvni CS film **ZLATI NABOJ**, v režiji Damiana Damianija, v glavnih vlogah Gian Maria Volonte, Klaus Kinski, Martine Beswick.

1. maja ob 18. in 20. uri:

ameriški film **RAZBOJNIK IZ BRIMSTONA**, v režiji J. Waltera Rubena, v glavnih vlogah Wallace Beery, Virginia Bruce.

2. in 3. maja ob 18. in 20. uri: italijanski barvni CS film **10.000 DOLARJEV ZA MAUSSACIO**, v režiji Romola Guerriera, v glavnih vlogah Garon Huszon, Loredana Nussiak.

4. in 5. maja ob 18. in 20. uri: italijanski film **ZAPELJIVKE**, v režiji Rizija Bologninija in Luigija Comencinija, v glavnih vlogi Gina Lollobrigida.

6. in 7. maja ob 18. in 20. uri: ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**, v režiji Kena Annakina, v glavnih vlogah Dana Andrews, Henry Fonda, Robert Shaw, Pier Angeli.

8. maja ob 18. in 20. uri: ameriški film **OPICJE DELO**, v režiji Normana MG. Ledda, v glavnih vlogah brata Marx.

9. in 10. maja ob 18. in 20. uri: češki CS film **KDO BO UBIL JESSI**, v režiji Václava Vorlička, v glavnih vlogah Dana Medržíka, Jirži Sovak.

11. maja ob 18. in 20. uri: franc. španski barvni CS film **PEKEL V VLAKU**, v režiji Jiela Granja, v glavni vlogi Jean More.

Kino DOVJE

27. aprila ameriški film **BOGINJE LJUBEZNI**, v režiji Saula J. Turella, v glavnih vlogah Greta Garbo, Lana Turner, Elizabeth Taylor, Rudolph Valentino, Gary Cooper, Clark Gable, Gregory Peck.

28. aprila francoski barvni CS film **MATIJA SANDORF**, v režiji Georges Lampena, v glavni vlogi Lui Gourdan.

2. maja ital. šp. meh. barv. CS film **ZLATI NABOJ**, v režiji Damiana Damianija, v glavnih vlogah Gian Maria Volonte, Klaus Kinski, Martine Beswick.

4. maja italijanski barvni CS film **10.000 DOLARJEV ZA MAUSSACIO**, v režiji Romola Guerriera, v glavnih vlogah Garon Huszon, Loredana Nussiak.

5. maja ameriški film **MURIETA**, v režiji Georga Shermana, v glavni vlogi Jerfy Hunter.

9. maja ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**, v režiji Kena Annakina, v glavnih vlogah Dana Andrews, Henry Fonda, Robert Shaw, Pier Angeli.

11. maja češki CS film **KDO BO UBIL JESSI**, v režiji Václava Vorlička, v glavnih vlogah Dana Medržíka, Jirži Sovak.

Kino ŽIROVNICA

28. aprila franc. ital. barv. CS film **BUFALO BILL**, v

režiji J. V. Fordsona, v glavni vlogi Gordon Scott.

5. maja ital. šp. meh. barv. CS film **ZLATI NABOJ**.

12. maja ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**, v režiji Kena Annakina, v glavnih vlogah Dana Andrews, Henry Fonda, Robert Shaw, Pier Angeli.

Kino KRANJSKA GORA

27. aprila franc. ital. barv. CS film **BUFALO BILL**, v režiji J. V. Fordsona, v glavni vlogi Gordon Scott.

28. aprila italijanski barvni CS film **10.000 DOLARJEV ZA AMUSSACIO**, v režiji Romola Guerriera, v glavnih vlogah Garon Huszon, Loredana Nussiak.

2. maja ameriški film **MURIETA**, v režiji Georga Shermana, v glavni vlogi Jerfy Hunter.

4. maja ital. šp. meh. barv. CS film **ZLATI NABOJ**, v režiji Damiana Damianija, v glavnih vlogah Gian Maria Volonte, Klaus Kinski, Martine Beswick.

5. maja češki CS film **KDO BO UBIL JESSI**, v režiji Václava Vorlička, v glavnih vlogah Dana Medržíka, Jirži Sovak.

9. maja italijanski film **ZAPELJIVKE**, v režiji Rizija Bologninija in Luigija Comencinija, v glavni vlogi Gina Lollobrigida.

11. maja ameriški barvni CS film **BITKA V ARDENIH**, v režiji Kena Annakina, v glavnih vlogah Dana Andrews, Henry Fonda, Robert Shaw, Pier Angeli.

Gledališče

TOREK, 30. 4. ob 19.30 uri: Primož Kozak **KONGRES** — Slavnostna predstava v počastitev 1. maja — Gostovanje Drame SNG Ljubljana — Brezplačne vstopnice pri blagajni.

PETEK, 3. 5. ob 19.30 uri: Benatzky **PRI BELEM KONJICKU** — opereta — **IZVEN**.

SOBOTA, 4. 5. ob 19.30 uri: Benatzky **PRI BELEM KONJICKU** — **IZVEN** — Zadnja večerna predstava.

NEDELJA, 5. 5. 15. uri: Benatzky **PRI BELEM KONJICKU** — **IZVEN**.

Ob 19.30 uri: J. Kerr **MARY — MARY** — komedija — Za abonma **NEDELJA** in **IZVEN**.

CETRTEK, 9. 5. ob 19.30 uri: J. Kerr **MARY — MARY** — Za abonma **CETRTEK** in **IZVEN**.

PETEK, 10. 5. ob 19.30 uri: J. Kerr **MARY — MARY** — Za abonma **PETEK** in **IZVEN**.

Vse ljubitelje gledališča, še posebej pa gledališke abonente opozarjamo na predstave nove premiere ameriške komedije **MARY — MARY**. Vstopnice si pravočasno zagotovite z rezervacijo na telefon 82-200.

I
J
Z
K
-
v
č
o

pl

Delo

Plav
Mar
Elek
Liva
Ope

TOP

Blur
Valj
Prof
Težk
Lahl
Valj
- J

- B
S k u
Valj
Valj
Jekh

VAL

Hlac
Žiča
Žeb
Eleh

PRE

ZEL

I

C

Že
plar
124.
ton:
koli
vod
gov
ton
in
ton:
del
la
in
to
dos
jon
pro
naš
real
jon
var

T

za
od
čun
klaj
jek
zniž
fab
dal
zak
in
je